

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA (islamskoga) JEDNOBOŠTVA

(monoteizma, vjerovanje u jedinstvenoga, jednoga jedinoga Boga Uzvišenoga Allaha, i KNJIGA značenja Božijega jedinstva)

GLAVA

(onoga) što je došlo o pozivu (pozivanju) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, svoje sljedbe (svoga naroda) ka vjerovanju jednim (jedino, jednog, jedinog) Allaha (tj. da vjeruju da je Allah jedan, ili: da vjeruju u Allaha, samo Njega), blagoslovljen je i uzvišen je!

PRIČAO NAM JE Ebu Asim, pričao nam je Zekerija, sin Ishaka, od Jahja-a, sina Abdullaha sina Sajfije, od Ebu Ma'beda, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, poslao Muaza ka Jemenu (tj. u Jemen). A pričao mi je Abdullah, sin Ebul-Esveda, pričao nam je Fadl, sin 'Ala-a, pričao nam je Ismail, sin Umejjeta, od Jahja-a, sina Abdullaha sina Sajfije, da je on čuo Ebu Mabeda, slobodnjaka Ibnu Abbasa (Ibnu Abasovoga), (da) govori: Čuo sam Ibnu Abasa (da) govori: Pošto je poslao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Muaza prema Jemenu, rekao je njemu:

"Zaista ti (ćeš da) dođeš (tj. da naiđeš) na (jedan) narod od stanovnika Knjige, pa neka bude prvo što (ćeš da) pozivaš njih k (tome) da vjeruju jednim Allaha, uzvišen je. (To jest: da vjeruju oni da je Bog samo jedan, uzvišen je.). Pa kada su znali (saznali) to, pa izvijesti ih, da je Allah uzakonio (propisao) na njih pet molitava u njihovom danu i njihovoj noći (u toku dana i noći). Pa kada su klanjali, pa izvijesti ih, da je Allah uzakonio (Sebi, tj. kao Svoje pravo) na njima zekat (obaveznu milostinju od) njihovih imanja, (a to) se uzima od njihovoga bogatoga (imućnoga - od imućnih), pa se vraća (tj. pa se razdjeljuje) na njihovoga siromašnoga (na siromašne). Pa kada su to priznali, pa uzmi od njih, i čuvaj se (tj. pazi i izbjegavaj, da u zekat od stoke uzmeš, uzimaš) plemenitih (primjeraka, grla od) imovina (izvjesnih) ljudi."

(Jer plemenita grla treba da ostanu za priplod, a u zekat se uzimaju grla srednje vrijednosti, ni najbolja, ni najslabija.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Ebu Hasina i Eš'asa, sina Sulejma, čula su njih dvojica Esveda, sina Hilala, od Muaza, sina Džebela, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Muaze! Je li znaš šta je pravo Allaha na (nad Njegovim) robovima (slugama)?" Rekao je: "Allah i Njegov poslanik su znani." Rekao je: "Da obožavaju Njega, a (da) ne pridružuju s Njim (ni jednu) stvar. Je li znaš šta je njihovo pravo na Njemu?" Rekao je: "Allah i Njegov poslanik su znani." Rekao je: "Da neće kazniti (tj. Da ne kažnjava) njih."

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Abdur-Rahmana, sina Abdullaha sina Abdurahmana sina Ebu Sa'sa'ata, od njegovoga oca, od Ebu Seida Hudrije da je (jedan) čovjek čuo (jednoga drugoga) čovjeka (da) čita (suru koja počinje sa riječima) "Kul Huvellahu ehad (Reci: On, Allah je jedan)...", (i) povraća nju (tj. povraćajući nju, a to će reći: čita tu suru više puta, ponavlja je, opetuje nju). Pa pošto je osvanulo (sutradan), došao je ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je spomenuo njemu to. I kao da je (taj) čovjek

smatrao malenom nju (tj. tu suru, smatrao je da je ona malenoga značaja jer je malena, kratka ta sura). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tako mi (Onoga) koji je (Taj što je) moja duša u Njegovoj ruci zaista ona zaista izjednačuje (tj. jednaka je, ravna je) trećini (cijeloga) Kur'ana."

A povećao je Ismail, sin Džafera, od Malika, od Abdurahmana, od njegovoga oca, od Ebu Seida, izvijestio me je moj brat (po majci) Katadete, sin Nu'mana, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Muhamed, pričao nam je Ahmed, sin Saliha, pričao nam je Ibnu Vehb, pričao nam je Amr od Ibnu Ebu Hilala da je Ebur-Ridžal Muhamed, sin Abdurahmana, pričao njemu od svoje majke Amrete (Amre), kćeri Abdurahmana, a bila je u skrbištvu Aiše, supruge Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, od Aiše da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, poslao (jednoga) čovjeka (kao zapovjednika) na četi (nad jednom četom). I bio je (taj čovjek običaja da) čita (uči) svojim drugovima u svojoj molitvi, pa završi sa (surom) "Kul Huvellahu ehad (Reci: On, Allah je jedan)". Pa pošto su se vratili (sa vojnoga zadatka), spomenuli su to Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao:

"Pitajte ga, zbog koje stvari (to on) pravi (čini)?" Pa su ga pitali, pa je rekao: "Zbog (toga što je slučaj) da je ona opis Milosrdnoga (Allaha), i ja volim da čitam sa njom (tj. nju, da čitam nju, da učim nju)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Izvijestite ga, da Allah voli njega."

GLAVA

govora Allaha, blagoslovljen je i uzvišen je: "Reci: Zovite (Molite) Allaha, ili zovite Milosrdnoga; koje god (od tih Njegovih imena izgovorite kada ga) zovete, pa za Njega su (tj. Njemu pripadaju, On ima sva) imena najljepša.....".

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Ebu Muavijete od Aameša, od Zejda, sina Vehba, i Ebu Zabjana, od Džerira, sina Abdullaha, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće pomilovati Allah (onoga) ko neće pomilovati (te) ljude (ili: Neće biti milostiv Allah onome ko neće biti milostiv ljudima, ko nije milostiv ljudima)."

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Asima Ahvela, od Ebu Usmana Nehdije, od Usameta, sina Zejda, rekao je:

Bili smo kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pošto je došao njemu poslanik (izaslanik) jedne (od) njegovih kćera, poziva ga ka njezinome sinu (koji je) u (tj. na svojoj) smrti (samrti). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Vrati se, pa izvijesti nju, da je za Allaha (ono) što je uzeo i za Njega je (ono) što je dao (tj. Allahovo je i ono što uzima i ono što daje), i svaka stvar je kod Njega sa (jednim) rokom imenovanim (određenim). Pa zapovjedi njoj, pa neka se (ona) strpi, i neka računa sebi (na Allahovu nagradu)."

Pa je povratila (ona ponovno toga svoga) poslanika (izaslanika) da zaklinje zaista (da on) dođe svakako njoj. Pa je ustao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i ustao je sa

njim Sa'd, sin 'Ubadeta, i Muaz, sin Džebela. Pa se dalo (dodalo to) dijete k njemu, a njegova duša zveči (tj. koleba se; ili: ječi, stenje) kao da je ona u (nekoj staroj, istrošenoj) mješini. Pa su se prolile njegove oči (doslovno: prolila su se njegova dva oka). Pa je rekao njemu Sa'd: "O poslaniče Allaha! Šta je ovo (Šta je to)?" Rekao je:

"Ovo je milost (samilost što) je učinio nju Allah u srcima Svojih robova. A samo (će da) pomiluje Allah od Svojih robova (jedino sve) milostive."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Ja sam veliki opskrbljivač, posjednik (svake) snage (snažni), čvrsti."

PRIČAO NAM JE Abdan od Ebu Hamzeta, od Aameša, od Seida, sina Džubejra, od Ebu Abdurahmana Sulemije, od Ebu Musa-a Eš'arije rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije (ni) jedan (ni jedno biće, tj. Nije niko) strpljiviji na uznemiravanje (što) je čuo njega (tj. na uznemiravanje koje čuje, kojeg sluša - niko na tom nije strpljiviji) od Allaha. Tvrde za Njega (da On ima izvjesno) dijete, zatim (On) zaštićuje njih (tj. čuva ih, odbija od njih bolest, nesreću i zlo) i opskrbljuje ih."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Poznavač (svake) tajne (tj. svega odsutnoga, nevidljivoga, skrivenoga) je (On - Allah), pa neće pokazati (tj. neće dati da se nadviri) na Njegovu tajnu (ni) jednome (nikome).", i "Zaista Allah (je taj što) je kod Njega znanje (nastupanja toga izvjesnoga) časa.....", i "..... spustio je njega sa Svojim znanjem.....", "..... i ne nosi od ženska (tj. i ne postaje trudna ni jedna ženska), a niti stavi (tj. a niti rodi, ne porodi se drukčije) osim sa Njegovim znanjem.....", "K Njemu se vraća znanje Časa.....".

Rekao je Jahja, sin Zijada: Vidljivi je na svaku stvar (tj. za svakoga) znanjem, i Skriveni (Tajni) je na (za) svaku stvar znanjem.

PRIČAO NAM JE Halid, sin Mahleda, pričao nam je Sulejman, sin Bilala, pričao mi je Abdullah, sin Dinara, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ključevi (izvjesne) tajne (tj. skrivenoga, nevidljivoga, odsutnoga, nepoznatoga) su pet (stvari što) neće znati (ne zna) njih (niko) osim Allah: Neće znati (tj. Ne zna) što se okrnjuju (tj. umanjuju, stežu izvjesne, ili sve ženske) maternice (to ne zna niko) osim Allah; i neće znati (ne zna niko) šta je u sutra (u sutrašnjem danu) osim Allah; i ne zna kada dolazi (ta) kiša (ni) jedan (niko drugi) osim Allah; i ne zna (ni jedna) osoba u kojoj zemlji (će da) umre osim Allah; i ne zna kada će ustati (nastati) Čas (niko) osim Allah."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Ismaila, od Šabije, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

"Ko je pričao tebi da je Muhammed, pomilovao ga Allah i spasio, vidio svoga Gospodara, pa već je slagao (lagao je), a On (tj. jer On - Allah) govori: "Neće stići Njega (ni jedni) vidovi (ni jedne oči).....". A ko je pričao tebi da on zna (tu) tajnu (tj. odsutno, nevideno,

skriveno), pa već je slagao (lagao je), a On (Allah) govori: "..... neće znati (ne zna te) tajne (tu tajnu, to skriveno, odsutno, neviđeno, tj. buduće niko) osim Allah.....".

(Pod izrazom "gajb - odsutno" neki misle da se treba da razumiju budući događaji koje jedino Uzvišeni Allah zna.)

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... Spas, Osiguravač (Obezbjeđivač).....".

(Neki kažu da riječ "el-mu'minu" i kada se odnosi na Uzvišenoga Allaha, opet znači: Vjernik, tj. On - Allah je Vjernik - a to će reći: Proglašavalac Sebe za jednoga, jedinoga, jedinstvenoga, jer je rekao u Kur'anu: "Šehidellahu ennehu la ilahe illa Huve (Svjedočio je, tj. Svjedoči Allah da ono nema božanstva osim On).....".)

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Zuhejr, pričao nam je Mugirete, pričao nam je Šekik, sin Selemeta, rekao je: Rekao je Abdullah (Mes'udov): Bili smo (običaja da) klanjamo ozad (iza) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa govorimo:

"Spas (ili: Pozdrav; ili: Mir) na Allaha!" Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista Allah, On je spas (tj. On daje spas, zdravlje, mir), a ali (tj. nego) govorite: "Pozdravi (svi) su za (ili: radi) Allaha, i molitve i lijepa (djela; ili: i milostinje od lijepe imovine, pošteno zarađene). Spas (pozdrav, mir) na tebe, o Vjerovijesniče, i milost Allaha i Njegovi blagoslovi. Spas (pozdrav, mir) na nas i na robove Allaha dobre. Svjedočim da nema božanstva osim Allah, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Vladaru (svih) ljudi."

O njemu je (tj. O ovome je pričao hadis) Ibnu Umer od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Saliha, pričao nam je Ibnu Vehb, izvijestio me je Junus od Ibnu Šihaba, od Seida, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zgrabiće Allah Zemlju (u ruku, u šaku na) sudnjem danu, i savijaće nebo sa Svojom desnicom, zatim (će da) govori: "Ja sam (pravi) vladar. Gdje su vladari Zemlje." A rekli su Šuajb, i Zubejdija, i Ibnu Musafir i Ishak, sin Jahja-a, od Zuhrije, od Ebu Selemeta.

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... i On je moćni, mudri.", "Slava tvome Gospodaru, Gospodaru (svake) moći (premoći; časti; veličine koji je uzvišen) od (onoga) što opisuju (Njega bezvjernici i krivovjerci).", "..... a za Allaha je (svaka) moć (čast, veličina), i za Njegovoga poslanika.....", i (GLAVA onoga) ko se je zaklinjao sa moći (sa časti, sa veličinom) Allaha i Njegovim svojstvima.

A rekao je Enes: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Reći će pakao: "Dosta, dosta, tako mi Tvoje moći!" A rekao je Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao

ga Allah i spasio: "Ostaće (jedan) čovjek između raja i Vatre (tj. i pakla), zadnji (od stanovnika Vatre ulaženjem (u) raj (tj. koji će unići u raj), pa (će da) govori: "Moj Gospodaru! Promijeni (tj. Odstrani, Okreni na drugu stranu) moje lice od Vatre! Ne, tako mi Tvoje moći neću pitati (tj. neću moliti) Tebe (ništa drugo) osim nje (osim ove molbe)."

Rekao je Ebu Seid: Zaista je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao: "Rekao je Allah, moćan je i veličajan je: "Za tebe je (tj. Ti imaš, Tebi je) to i deset njemu sličnih (i deset njegovih sličnosti, tj. to i deset puta toliko)." A rekao je Ejjub: "Tako mi Tvoje moći nema bogatstva (nikakvoga) sa mnom (takvoga koje bi me učinilo i napravilo neovisnim) od Tvoga blagoslova."

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdulvaris, pričao nam je Husejn Muallim (Husejn učitelj), pričao mi je Abdullah, sin Burejdeta, od Jahja-a, sina Jamera, od Ibnu Abasa da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio (običaja da) govori:

"Utječem se u Tvoju moć, (o Ti) koji (si taj što) nema božanstva osim Ti, koji nećeš umrijeti, a (svi) duhovi (tj. a sva nevidljiva bića) i (svi) ljudi umiru (mriju, mru)."

PRIČAO NAM JE Ibnu Ebul-Esved, pričao nam je Haremija, pričao nam je Šubete od Katadeta, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Baciće se u Vatru." A rekao je meni Halifete: Pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Seid od Katadeta, od Enesa. A od Mu'temira: Čuo sam svoga oca, od Katadeta, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Neće se prestajati (da) se baca (Neće se prestati da baca) u nju (u vatru pakla, u pakao), a (ona) govori: "Da li je od povećanja (tj. Ima li još)?", dok stavi u nju (dok ne stavi u nju) Gospodar (svih) svjetova Svoje stopalo (Svoju nogu), pa će se skupiti (stisnuti) neki (dio) nje ka nekome (drugom dijelu), zatim će (ona) govoriti: "Dosta (mi je), dosta (mi je), (kunem se) sa Tvojom moći i Tvojom plemenitošću (tj. tako mi Tvoje moći i Tvoje plemenitosti)."

A neće prestati raj (da) ostaje (nepopunjen, tj. da ima preteka, viška prostora koji nije popunjen) dok stvori Allah (tj. tako da će Allah stvoriti) za nju (za tu prazninu u rajju jedna) stvorenja (bića), pa (će da) nastani njih (u) pretek (višak, ostatak) raja (tj. ostali nenastanjeni, prazni dio raja)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "I On je (taj) koji je stvorio nebesa i Zemlju sa (tom) istinom (ili: sa tim pravom, pravičnošću).....".

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Ibnu Džurejdža, od Sulejmana, od Tavusa, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) moli (u nekom dijelu) od (izvjesne, ili svake) noći:

"Moj Bože! Za Tebe je (tj. Tebi pripada svaka dolična) hvala, Ti si Gospodar nebesa i Zemlje. Za Tebe je (Tebi pripada svaka dolična) hvala, Ti si obdržavalac (izdržavalac, čuvar) nebesa i Zemlje i ko je u njima. Za Tebe je hvala, Ti si svjetlo nebesa i Zemlje. Tvoj govor je istina (istinit, prav), i Tvoje obećanje je istina, i Tvoje susretanje je istina, i raj je istina, i Vatra (pakao) je istina i Čas je istina. Moj Bože! Tebi sam se predao, i u Tebe sam vjerovao, i

na Tebe sam se oslonio, i k Tebi sam se vratio (zavraćao), i s Tobom (tj. s Tvojom pomoći) sam se prepirao (sa bezvjernicima) i k Tebi se sudim, pa oprosti mi (ono) što sam proturio naprijed (već, tj. što sam već zgriješio), i što sam odgodio, i (što) sam tajno učinio i (što) sam javno učinio (tj. i što sam utajio i obznanio), Ti si moj Bog (Božanstvo), nema (nikakvoga) božanstva meni osim Tebe."

PRIČAO NAM JE Sabit, sin Muhammeda, pričao nam je Sufjan o ovome (hadisu, za ovaj hadis) i rekao je: "Ti si istina, i Tvoj govor je istina."

GLAVA:

"..... i bio je Allah svečujući, svevideći."

A rekao je Aameš od Temima, od Urveta, od Aiše rekla je: Hvala Allahu koji je (taj što) je obuhvatio Njegov sluh (obuhvatilo je Njegovo čuvenje sve) glasove. Pa je spustio Allah, uzvišen je, na Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (ovaj ajet):

"Već je čuo Allah govor (te izvjesne žene) koja se prepire (s) tobom o njezinom (o svome) mužu.....".

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Ejjuba, od Ebu Usmana, od Ebu Musa-a rekao je:

Bili smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u (na jednom) putovanju, pa smo bili kada smo nadvisivali (tj. kada bismo se uspeli, popeli na kakvo visoko mjesto), veličali (veličali bi smo, tj. izgovarali smo: "Allahu ekber!"). Pa je rekao:

"Učetrvtite (Umanjite) na vaše osobe (tj. Budite blagi prema sebi, a to će reći: Ne naprežite se veličajući mnogo podignutim glasom), pa (jer) zaista vi nećete zvati (tj. ne zovete, ne molite i ne veličate nekoga) gluhoga, a ni odsutnoga. Zovete (Molite, Veličate) Svečujućeg, Svevidećega, Blizoga." Zatim je došao na mene (meni), a ja govorim u svojoj osobi (u svojoj duši, u sebi): "Nema moći (pokreta, preinake), a niti snage osim sa Allahom." Pa je rekao meni:

"O Abdullahe, sine Kajs! Reci: "Nema moći, a niti snage osim sa Allahom!" (tj. govori to često) pa (jer) zaista ona (ta rečenica) je (jedna) riznica od riznica raja." Ili je rekao: "Zar neću pokazati tebi za njega (za ovaj drugi dio ovoga hadisa)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, pričao mi je Ibnu Vehb, izvijestio me je Amr od Jezida, od Ebul-Hajra, čuo je Abdullaha, sina Amra, da je Ebu Bekr Siddik, bio zadovoljan Allah od njega, rekao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"O poslaniče Allaha! Pouči me (jednu, neku) molitvu (da) molim sa njom (Uzvišenoga Allaha) u svojoj ritualnoj molitvi (u svome klanjanju)." Rekao je: "Reci:

"Moj Bože! Zaista ja sam nasilje činio svojoj osobi (sam sebi jednim) nasiljem mnogim, a neće oprostiti (tj. a ne oprašta te) grijeha (griješnja niko drugi) osim Ti, pa oprosti mi od kod Tebe (tj. od Sebe velikim) oprašanjem, zaista Ti, Ti si veliki opraštač, milostivi."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Ibnu Vehb, izvijestio me je Junus od Ibnu Šihaba, pričao mi je Urvete da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, pričala njemu: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Džibril - na njega spas (ili: pozdrav)! - dozivao me je, rekao je: "Zaista Allah je već čuo govor tvoga naroda i (ono) šta su odvrtili (odgovorili) na tebe (tebi)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Reci: On je (taj koji je) moćan.....".

PRIČAO MI JE Ibrahim, sin Munzira, pričao nam je Ma'n, sin 'Isa-a, pričao mi je Abdurahman, sin Ebul-Mevalija, rekao je: Čuo sam Muhameda, sina Munkedira, (da) priča Abdullahu, sinu Hasena, (i) govori (tj. govoreći mu): Izvijestio me je Džabir, sin Abdullaha, Sulemija, rekao je:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaj da) poučava svoje drugove (molitvi) istihari u (važnim) stvarima, svima njima, kao što poučava (kao što poučavaše njih nanovo objavljenju) suru od Kur'ana, (i) govori (tj. govoreći):

"Kada se je zabrinuo (tj. Kada je naumio, odlučio se) jedan (od) vas za (izvjesnu) stvar (za izvjesni posao), pa neka se nakloni dva naklona od bez propisane molitve (tj. neka klanja dva rekata molitve koja nije fard, nego dobrovoljna molitva, neobavezna molitva), zatim neka rekne:

"Moj Bože! Zaista ja tražim dobro (od) Tebe (u ovoj stvari, u ovome poslu, tj. da mi odluku i volju okreneš onamo gdje je hajr - dobro; pa se zbog ovoga i zove ova molitva istiharetun - jedno traženje dobra) sa Tvojim (Svojim) znanjem (da me naputiš ondje gdje je dobro), i tražim snažnost (od) Tebe sa Tvojom (Svojom) snažnošću (da me pomogneš), i pitam (molim) Te od Tvoje dobrote. Pa (Jer) zaista Ti možeš, a (ja) ne mogu, i znaš, a (ja) ne znam, i Ti si veliki znalac (poznavalac svih) tajni. Moj Bože! Pa ako si bio (da) znaš ovu stvar - zatim imenuje nju sa njezinim okom (tj. imenuje nju lično, u cijelosti) - dobrom za mene u brzom (dijelu) moje stvari i njegovom oročenom (dijelu, tj. i na ovome svijetu i na drugome svijetu)." Rekao je: "Ili u mojoj vjeri, i mome življenju i posljedici moje stvari, pa dosudi ga (tj. ispuni, izvrši ovaj posao, ovu stvar) meni, i olakšaj ga meni, zatim blagoslovi meni u njemu. Moj Bože! Ako si bio (da) znaš da je on (ovaj posao, ova stvar nešto što je) zlo za mene u mojoj vjeri, i mome življenju i posljedici moje stvari - ili je rekao: u brzome (dijelu) moje stvari i oročenom njegovome (dijelu, njezinome dijelu) - pa promijeni (tj. odbij, odvrati, vrati) mene od njega, i dosudi meni (izvjesno) dobro gdje (god) je bilo, zatim zadovolji mene sa njim (sa njom sa tom stvari koja je dobra za mene)."

GLAVA

prevrtača (izvjesnih, ili svih, sviju) srca i govora Allaha, uzvišen je: "I prevrćemo (okrećemo, izvrćemo) njihova srca i njihove vidove (oči).....".

(Pod izrazom "vidovi, oči" može da se misli na gledanja, shvatanja u vjeri i inače.)

PRIČAO NAM JE Seid, sin Sulejmana, od Ibnul-Mubareka, od Musa-a, sina 'Ukbeta, od Salima, od Abdullaha (Umerovoga) rekao je:

Najviše (ono) što je bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) se zaklinje, (bilo) je: "Ne, tako mi Prevrtča (svih) srca."

GLAVA:

Zaista za (tj. u) Allaha je stotinu imena osim jedno.

Rekao je Ibnu Abas: Posjednik (svake) veličajnosti, veličine, Dobročinitelj? Dobar (Prefinjen).

(Ili: Posjednik svake veličajnosti - tj. veličine; Dobročinitelj - tj. Dobar. Po prvome prevodu Ibnu Abas iznosi neka od tih mnogih imena Uzvišenoga Allaha. Po drugom prevodu, u zagradi, Ibnu Abas tumači značenje nekih Božijih imena.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista za (u) Allaha je (Allah ima) devedeset i devet imena, stotinu osim jedno (stotinu manje jedno). Ko je obuhvatio (izbrojio, tj. zapamtio) njih, unišao je (tj. on će unići u) raj."

"..... ahsajnahu....." je (što i) "hafiznahu": zapamtili smo ga.

(Inače doslovno izraz "ahsajnahu" znači: izbrojili smo ga.)

GLAVA

(izvjesnoga) pitanja (tj. molitve, moljenja) sa imenima Allaha, uzvišen je, i (izvjesnoga) traženja utočišta (zaštite) sa njima (sa Božijim imenima).

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao mi je Malik od Seida, sina Ebu Seida, Makburije, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada je došao (Kada dođe) jedan (od) vas ka svojoj postelji, pa neka otrese nju sa stranom svoje odjeće tri puta, i neka rekne (neka izgovori ovo):

"Sa Tvojim imenom, moj Gospodaru, metnuo (spustio) sam svoju stranu, i s Tobom (tj. i s Tvojom pomoći ću da) podignem nju. Ako sustegneš moju dušu (u snu, tj. Ako u snu usmrtiš moju osobu), pa oprosti joj. A ako pošalješ nju (u život još da živi), pa čuvaj nju sa (onim načinom) što čuvaš s njime Tvoje (Svoje) robove dobre."

Slijedio je njega (Abdulaziza) Jahja i Bišr, sin Mufaddala, od Ubejdulaha, od Seida, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A povećao je Zuhejr, i Ebu Damrete i Ismail, sin Zekerija-a, od Ubejdulaha, od Seida, od njegovoga oca, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A predao je njega (navedeni hadis) Ibnu Adžlan od Seida, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Slijedio je njega (Ibnu Adžlana, slijedili su ga) Muhamed, sin Abdurahmana, i Deraverdija i Usamete, sin Hafsa.

PRIČAO NAM JE Muslim, pričao nam je Šubete od Abdulmelika, od Rib'ije, od Huzejfeta rekao je: Bio je (Bio bi) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je odsjeo ka svojoj postelji, rekao (bio bi rekao, rekao bi):

"Moj Bože! S Tvojim imenom živim i umirem." A kada je (kada bi) osvanuo, rekao je (rekao bi): "Hvala Allahu koji je oživio nas poslije (onoga) što je usmrtio (umrtvio bio) nas, i k Njemu je (izvjesno) raširivanje (tj. ponovno proživljenje nakon prave smrti)."

PRIČAO NAM JE Sa'd, sin Hafsa, pričao nam je Šejban od Mansura, od Rib'ije, sina Hiraša, od Harešeta, sina Hurra, od Ebu Zerra rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je uzeo svoje ležanje od (kada bi legao svake) noći, rekao (bi, tj. bio bi rekao):

"Sa Tvojim imenom umiremo i živimo." Pa kada se je (tj. kada bi se) probudio, rekao je (rekao bi): "Hvala Allahu koji je oživio nas poslije što je (bio) umrtvio nas, i k Njemu je (izvjesno) raširivanje (tj. proživljenje nakon smrti)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Džerir od Mansura, od Salima, od Kurejba, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da je da jedan (od) vas (Da jedan od vas postupi ovako) kada je htio da dođe svojoj porodici (tj. kada hoće da priđe svojoj ženi u ime spolnoga odnosa), pa je rekao (pa rekne):

"Sa imenom (U ime) Allaha. Moj Bože! Odstrani (od) nas (izvjesnoga) sotonu, i odstrani (izvjesnoga) sotonu (od onoga) što si opskrbio (dao, tj. što dadneš) nama!", pa zaista ono ako se odredi među njima dvoma dijete u tome (spolnom činu da se začne), nije štetio (tj. neće štetiti, neće škoditi) njemu (nikakav) sotona nikada (dovijek, zauvijek)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Fudajl od Mansura, od Ibrahima, od Hemmama, od Adijja, sina Hatima, rekao je: Pitao sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao sam:

"Pošaljem (Pustim u lov) svoje pse poučene (dresirane)." Rekao je: "Kada si poslao (pustio) tvoje (svoje) pse poučene, i spomenuo si ime Allaha, pa su uhvatile (kuje, tj. psi životinju koju su lovile), pa jedi (meso ulovljene životinje). I kada si (se) bacio (tj. kada si gađao životinju koju loviš) sa (izvjesnom na sredini širokom, drvenom) strijelom, pa je (strijela) pogodila (ranila sa oštrim vrhom životinju), pa jedi (i u tom slučaju meso tako ulovljene životinje ako je životinja, naravno, od onih životinja čije je meso dozvoljeno muslimanima jesti)."

PRIČAO NAM JE Jusuf, sin Musa-a, pričao nam je Ebu Halid Ahmer, rekao je: Čuo sam Hišama, sina Urveta, (da) priča od svoga oca, od Aiše rekla je: Rekli su:

"O poslaniče Allaha! Zaista ovdje su narodi (tj. neki ljudi), novo je (tj. skorašnje je) njihovo vrijeme (koje ih veže) sa idolopoklonstvom, (pa) nam donose (razna) mesa (i) nećemo znati (tj. ne znamo) spominju (li oni prilikom klanja i lovljenja) ime Allaha na njoj (nad životinjom koju kolju), ili ne." Rekao je: "Spomenite vi ime Allaha, i jedite." Slijedio je njega (Ebu Halida Ahmera) Muhamed, sin Abdurahmana, i Deraverdija i Usamete, sin Hafsa.

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Hišam od Katadeta, od Enesa rekao je:

Izvršio je žrtvu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sa dva ovna (tj. Zaklao je u kurban, kao kurban dva ovna), (i) imenuje i veliča (tj. izgovarajući Allahovo ime - Bismillahi - i veličajući Allaha sa "Allahu ekber!" prilikom klanja kurbana - žrtava).

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Šubete od Esveda, sina Kajsa, od Džunduba da je on prisustvovao Vjerovijesniku (tj. sa Vjerovijesnikom), pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan klanja (žrtava ispod vrata, tj. bio je zajedno sa Muhammedom a.s. na blagdan žrtava, na kurban bajram). Klanjao je (Muhammed a.s. bajramsku molitvu), zatim je predikovao pa je rekao:

"Ko je zaklao (žrtvu) prije (nego) da klanja, pa neka zakolje umjesto nje drugu (žrtvu). A ko nije (bio) zaklao, pa neka zakolje (sada poslije molitve) sa imenom (u ime) Allaha."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Verka od Abdullaha, sina Dinara, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne zaklinjite se sa vašim (sa svojim) očevima. A ko je bio zaklinjač (ko hoće, ko treba da se zaklinje), pa neka se zaklinje (zakune) sa Allahom."

GLAVA

(onoga) što se spominje o (Allahovom) biću, i (Njegovim) svojstvima i imenima Allaha.

A rekao je Hubejb: A to je u biću Allaha (zbog bića Allaha, radi Allahovoga bića). Pa je spomenuo (Njegovo) biće (u genitivnoj vezi) sa Njegovim imenom, uzvišen je.

(Izraz "zatun, ez-zatu" znači osoba, ličnost, ali znači i biće, bitnost, suština. Zbog toga što se u prvome značenju više upotrebljava, neki kažu da se taj izraz ne smije upotrebljavati u odnosu na Uzvišenoga Allaha, jer On nije osoba, ličnost. Međutim, drugi učenjaci imaju u vidu ono drugo značenje toga izraza, pa kažu da ga je dozvoljeno upotrijebiti i u odnosu na Uzvišenoga Allaha. To drugo mišljenje zastupa i Buharija na osnovu slučaja Hubejba koji je taj izraz upotrebio u tom smislu, a tu Hubejbovu upotrebu čuo je i sami Muhammed a.s. i nije je osudio.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Amr, sin Ebu Sufjana sina Esida sina Džarijeta, Šekafija, saveznik Zuhretovića, a bio je (jedan) od drugova Ebu Hurejreta, da je Ebu Hurejrete rekao:

Poslao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, desetoricu, od njih je (jedan bio i) Hubejb Ensarija. Pa je izvijestio mene Ubejdulah, sin 'Ijada, da je kći Harisa izvijestila njega da su oni kada su se skupili (da donesu odluku da ga ubiju, bili su u takvoj prilici da) je uzeo unaruč (na poslugu) od nje (Hubejb jednu) britvu da obrije (da bi obrijao) s njom (dlaku oko svoga spolnoga uda da se ne pokazuje kada ga ubiju). Pa pošto su izašli iz (toga mekanskoga) svetoga tla (vodeći sa sobom Hubejba), rekao je Hubejb Ensarija:

"Nisam (da) umujem (tj. Ne brinem se) kada se ubijem muslimanom,
Na koju polovinu je bilo radi Allaha moje obaranje (padanje)

A to je u biću (radi bića) Allaha, a ako hoće,
Blagosloviće na zglobove uda rastavljenoga (raščupanoga)."

Pa je ubio njega Ibnul-Haris. Pa je izvijestio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, svoje drugove njihovu vijest (tj. vijest o njima na) dan (kada) su se pogodili (kada su pogođeni, pobijeni ova desetorica koji su bili poslani da poučavaju neka plemena Islamu).

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... i upozorava vas Allah (na) Svoju osobu (tj. na Sebe lično, da se čuvate Njega).....", i Njegovoga govora, veličajno je Njegovo spominjanje: "..... znaš (ono) što je u mojoj osobi (u mojoj duši, u meni), a ne znam što je u Tvojjoj osobi (u Tebi).....".

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa sina Gijasa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš od Šekika, od Abdullaha (Mes'udovoga), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nema (ni) od jednoga (tj. Nema ni jedan, niko) ljubomorniji od Allaha. Zbog toga je zabranio (te izvjesne) bezobraštine (nevaljaštine, ili: te preljube, sve vrste bluda). I nema (ni) jedan (tj. I nema niko da) je draža k njemu pohvala od Allaha (doslovno: izvjesna pohvala od Allaha, tj. Niko ne voli da mu se zahvaljuje kao što to voli Allah)."

PRIČAO NAM JE Abdan od Ebu Hamzeta, od Aameša, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Pošto je Allah stvorio (sva) stvorenja, napisao je u Svojoj knjizi (što) On piše (propisuje) na Svoju osobu (na Sebe, Sebi), i ona je stavljanje (tj. i ona je stavljena, metnuta) kod Njega na (Njegovo) prijestolje: "Zaista Moja milost nadvladava (pobjeđuje, nadjačava) Moju srdžbu."

(To je, dakle, u toj knjizi, ili u tom pismu propisano, napisano, zapisano: da je Allahova milost pobjednik nad Njegovom srdžbom.)

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, čuo sam Ebu Saliha od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Govori Allah, uzvišen je:

"Ja sam kod mišljenja Moga roba o Meni i Ja sam sa njim kada je spomenuo (tj. kada spomene) Mene. Pa ako je spomenuo Mene u svojoj osobi (u svojoj duši, u sebi samome), spomenuo sam (spomenem) ga (spomenem i Ja njega) u Svojoj osobi (u Sebi). A ako je spomenuo (ako spomene) Mene u (tj. među nekim ljudima) uglednicima (velikašima), spomenuo sam (spomenem i Ja) njega u (među) uglednicima boljim od njih. A ako se je približio (ako se približi) k Meni pedalj (doslovno: sa pedljem), približio sam se (približim se Ja) ka njemu aršin. A ako se je približio k Meni aršin, približio sam se (Ja) k njemu rastrgljaj (a to je udaljenost od vrha prsta jedne ruke do vrha prsta druge ruke kada se obje ruke rašire). A ako je došao (ako dođe, ako ide) Meni (pa) pješači (pješačeći, pješke), došao sam (Ja dođem) njemu žurenjem (u hodu)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... svaka stvar je propadač osim Njegovoga lica.....".

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Amra, od Džabira, sina Abdullaha, rekao je: Pošto je sišao ovaj ajet:

"Reci: On je moćan na (to) da pošalje na vas (neku) kaznu od iznad vas", rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Utječem se sa Tvojim licem (u Tvoje lice)." Pa je rekao: "ili (kaznu) od ispod vaših nogu", pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Utječem se sa Tvojim licem (u Tvoje lice)." Rekao je: "ili (da) pomiješa vas (u neke) stranke.....", pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ovo je lakše."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... i zato (da) se napraviš na Mome oku (tj. pred Mojim okom, a to reći: Na Mojoj pažnji, čuvanju)....." (a izraz "da se napraviš" znači da): se hraniš. I (GLAVA) Njegovoga govora, veličajno je Njegovo spominjanje: "..... teče (tj. plovi ona) sa Našim očima.....".

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Džuvejrijete od Nafi'a, od Abdullaha (Umerovoga) rekao je: Spomenuo se je Velepremazivač (Dedždžal) kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Zaista Allah se neće sakriti na vas (vama), zaista Allah nije sa ćoravim (tj. Allah nije ćorav, slijep u jedno oko)." I dao je znak sa svojom rukom (tj. pokazao je rukom) ka svome oku (Muhammed a.s.). "A zaista (taj) pomazanik Velepremazivač je ćoravoga desnoga oka, kao da je njegovo oko (jedno) zrno grožđa lebdeće (na vodi)."

PRIČAO NAM JE Hafsa, sin Umera, pričao nam je Šubete, izvijestio nas je Katadete, rekao je: Čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nije poslao Allah od vjerovijesnika (ni jednoga, tj. ni jednoga vjerovijesnika drukčije) osim (tako da) je opominjao svoj narod (na izvjesnoga) ćoravoga velikoga lažova. Zaista on je ćorav, a zaista vaš Gospodar nije sa ćoravim (tj. nije ćorav). Napisano je među (između) njegova dva oka: Kafir (Bezvjerac, Nevjernik)."

GLAVA

govora Allaha: "On je (Allah) stvaralac, iz ništa tvorac, uobličavalac (davalac oblika).....".

PRIČAO NAM JE Ishak, pričao nam je Affan, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Musa, on je sin Ukbeta, pričao mi je Muhammed, sin Jahja-a sina Habšana, od Ibnu Muhajriza, od Ebu Seida Hudrije o vojni Mustalikovića da su oni pogodili (tj. zarobili neke žene) zarobljenice, pa su htjeli da uživaju s njima (tj. da s njima vrše spolni odnos), a (da one) neće nositi (tj. a da one ne začnu, da ne ostanu noseće, trudne). Pa su pitali Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o (tome) azlu (o izlivanje sperme, sjemena izvan maternice izvlačenjem muškoga spolnoga uda iz ženskoga uda-spolnoga organa prije nego se izlije sperma iz muškoga uda u ženski ud, spolni organ). Pa je rekao (Muhammed a.s.):

"Nije na vas da ne učinite, pa (tj. jer) zaista Allah je već pisao (tj. propisao, odredio) ko je (taj što je) On stvaralac (njega) do sudnjega dana (tj. Allah je već odredio ko će biti stvoren do sudnjega dana)."

(Neki kažu da je čestica "la: ne" suvišna u rečenici "en la tef'alu" i rečenica treba da se shvati kao da stoji "en tef'aju", pa onda prvi dio toga hadisa ima značenje: "Nije na vas da činite,...." Ima još nekih shvatanja ovoga hadisa koja se neće ovdje navoditi. Iz tih shvatanja ovoga hadisa proizašli su i suprotni stavovi o azlu.)

A rekao je Mudžahid od Kaze'ata: Čuo sam Ebu Seida, pa je rekao: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije (ni jedna) osoba stvorena (tj. određena da se stvori, pa da će biti drukčije) osim (tako da) je Allah njezin stvaralac."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... za (ono, tj. onome) što sam stvorio sa Svoje dvije ruke.....".

PRIČAO MI JE Muaz, sin Fedaleta, pričao nam je Hišam od Katadeta, od Enesa da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao: "Skupiće Allah (sve) vjernike (na) sudnjem danu takođe, pa (će oni da) govore:

"Da smo tražili zagovornika ka našem Gospodaru čak (tj. tako da) odmori nas od ovoga našega mjesta." Pa (će oni da) dođu Ademu pa govore: "O Ademe! Zar ne vidiš (ove) ljude? Stvorio je tebe Allah sa Svojom rukom, i oborio je ničice (na sedždu) tebi Svoje anđele i poučio je tebe imena svake stvari. Zagovaraj za nas ka našem Gospodaru, dok (tj. da On) odmori nas od ovoga našega mjesta." Pa (će da) govori: "Nisam ovdje (tude, tu pogodan za to)." I (on će da) spomene njima svoju grešku (griješ) koju je pogodio (tj. učinio), a ali (tj. nego) dođite Nuhu (Noju), pa (tj. jer) zaista on je prvi poslanik (što) je poslao njega Allah ka stanovnicima Zemlje (poslije općega) potopa." Pa dođu (Pa će doći) Nuhu: Pa govori: "Nisam ovdje vama (ja za to pogodan)." I spomene (spomenuće) svoju grešku koju je pogodio (uradio), a ali (nego) dođite (idite) Ibrahimu (Avramu), (srčanome) prijatelju Milosrdnoga. Pa dođu (Pa će doći) Ibrahimu. Pa govori: "Nisam (za to) ovdje vama (pogodan). I spomene (spomenuće) njima svoje pogreške koje je pogodio njih (grijehe koje je učinio), a ali (nego) dođite Musa-u (Mojsiju), robu (što) je dao njemu Allah Tevrat, i govorio je njemu (tj. sa njim jednim) govorenjem (govorom)." Pa dođu (doći će) Musa-u. Pa govori (on): "Nisam (ja za to) ovdje vama (pogodan). I spomene (reći će) svoju grešku koju je pogodio (koju je učinio), a ali (nego) dođite (idite) 'Isa-u (Isusu), robu Allaha, i Njegovome poslaniku, i Njegovoj riječi i Njegovome duhu (duši)." Pa dođu (doći će) 'Isa-u. Pa (on) govori: "Nisam (ja za to) ovdje vama (pogodan), a ali (nego) dođite (odite, idite) Muhammedu, pomilovao ga Allah i spasio, robu (koji je taj što) se je oprostilo njemu što je proturao naprijed od svoga grijeha (griješnja) i što je odgodio (i što je ostavio na kraju, poslije da učini - dakle: oprostio mu je ono što je bilo i što će biti od grijeha)." Pa dođu meni (Pa će doći meni). Pa (ću da) odem, pa (ću da) tražim dozvolu na (od) svoga Gospodara (svome Gospodaru) Pa (će da) se dozvoli (tj. Pa će se dati dozvola) meni na Njega (Njemu - od Njega). Pa kada sam vidio (tj. kada vidim) svoga Gospodara, pao sam (tj. past ću, pašću) Njemu ničičeći (čineći ničicu-sedždu). Pa (će da) ostavi mene (tj. Pa će Uzvišeni Allah ostaviti mene u položaju ničice, na sedždi onoliko vremena) što je (koliko je) htio Allah da ostavi (tako) mene. Zatim (će da) se govori meni:

"Podigni (svoju glavu), Muhammede, i reci, slušaćeš se, i pitaj (moli), daće ti se, i zagovaraj, primiće ti se zagovaranje." Pa (ću da) hvalim svoga Gospodara sa pohvalama (što) je poučio mene njih (On), zatim (ću da) zagovaram. Pa (će On da) ograniči meni (jednu) granicu, pa (ću da) uvedem njih (u) raj. Zatim (ću da) se vratim, pa kada sam vidio (tj. kada vidim) svoga Gospodara, pao sam ničičeći (učiniću sedždu). Pa (će da) ostavi mene što (tj. koliko) je htio Allah da ostavi mene. Zatim (će da) se govori (meni): "Podigni (svoju glavu), Muhammede, i reci, slušaćeš se, i pitaj, daće ti se, i zagovaraj, primiće ti se zagovaranje." Pa (ću da) hvalim svoga Gospodara sa pohvalama (što) je poučio mene njih. Zatim (ću da) zagovaram (da se zauzimam). Pa (će da) ograniči meni granicu, pa (ću da) uvedem njih (u) raj. Zatim (ću ponovo da) se vratim. Pa kada sam vidio svoga Gospodara, pao sam ničičeći (pao sam na sedždu). Pa (će da) ostavi mene što je (tj. koliko je) htio Allah da ostavi mene (u tom položaju). Zatim (će da) se govori: "Podigni, Muhammede (svoju glavu), (i) reci, slušaćeš se, i pitaj, daće ti se, i zagovaraj, primiće ti se zagovaranje." Pa (ću da) hvalim svoga Gospodara sa pohvalama (što) je poučio mene njih. Zatim (ću da) zagovaram (da se zauzimam). Pa (će da) ograniči meni granicu. Pa (ću da) uvedem njih (u) raj. Zatim (ću da) se vratim, pa (ću da) govorim: "O moj Gospodaru! Nije ostao u Vatri (niko drugi) osim ko (je takav griješnik da) je zadržao njega Kur'an i trebalo je na njega (za njega njegovu) vječno bivanje (tj. vječno ostajanje u paklu)."

Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Izvadiće se iz Vatre ko je (god) rekao (govorio): "Nema božanstva osim Allah!", a bilo je (a da bude) u njegovome srcu od (izvjesnoga) dobra (makar onoliko) što mjeri (tj. što je teško koliko jedno) zrno ječma. Zatim će se izvaditi iz Vatre ko je rekao: "Nema božanstva osim Allah!", a bilo je (a bude) u njegovome srcu od (izvjesnoga) dobra što mjeri (što teži jedno) zrno pšenice. Zatim će se izvaditi iz Vatre ko je rekao: "Nema božanstva osim Allah!", a bilo je u njegovome srcu što mjeri od (izvjesnoga) dobra (jedan) trunak prašine."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ruka Allaha je puna, (i) neće okrnjiti (tj. ne okrnjuje) nju opskrba lijevajuća (obilna, tj. obilno lijevanje prilikom davanja u svakoj) noći i (svakome) danu." I rekao je: "Je li ste (Jeste) li vidjeli (tj. Šta mislite, znate li da ono) što je opskrbljavao (tj. što god je davao) otkada je stvorio nebesa i Zemlju, pa zaista ono (zaista to) nije okrnjilo (ono) što je u Njegovoj ruci." I rekao je: "Njegovo prijestolje je na (izvjesnoj) vodi, a u Njegovoj drugoj ruci je (izvjesno) mjerilo (sredstvo za mjerenje, vaga), spušta, i podiže."

PRIČAO NAM JE Mukaddem, sin Muhameda, rekao je: Pričao mi je moj stric Kasim, sin Jahja-a, od Ubejdulaha, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da je on rekao:

"Zaista Allah će zgrabiti (uzeće u ruku, u šaku na) sudnjem danu Zemlju, i biće nebesa u Njegovoj desnici, (a) zatim će govoriti (reći će):

"Ja sam (istinski) vladar." Predao je njega (ovaj hadis) Seid od Malika. A rekao je Umer, sin Hamzeta: Čuo sam Salima, čuo sam Ibnu Umera od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o ovome (ili: za ovo, za ovaj hadis). A rekao je Ebul-Jeman: Izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Ebu Selemete da je Ebu Hurejrete rekao: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zgrabiće (Uzeće u ruku, u šaku od ruke) Allah Zemlju."

PRIČAO NAM JE Museded, čuo je Jahja-a, sina Seida, od Sufjana, pričao mi je Mansur i Sulejman od Ibrahima, od Abideta, od Abdullaha (Mes'udovoga) da je (jedan) Židov došao ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O Muhammede! Zaista Allah drži (sve) nebesa na (jednom) prstu, a (sve) zemlje na (jednom) prstu, a planine na (jednom) prstu, a stabla na prstu, a stvorenja na prstu, zatim govori: "Ja sam (pravi) vadar." Pa se je nasmijao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, čak (tako da) su se pokazali njegovi umnjaci (najkrajnji zubi kutnji), zatim je čitao:

"I nisu izmjerili Allaha pravim Njegovim izmjeranjem (tj. nisu ocijenili moći Allahu pravim cijenjnjem Njegovim, pravim cijenjnjem Njegove moći).....".

Rekao je Jahja, sin Seida: A povećao je u njemu Fudajl, sin 'Ijada, od Mansura, od Ibrahima, od Abideta, od Abdullaha (Mes'udovoga): Pa se nasmijao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, čuđenjem i potvrđivanjem njemu (tj. zbog čuđenja i potvrđivanja njemu).

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa sina Gijasa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, čuo sam Ibrahima rekao je: Čuo sam Alkameta (da) govori: Rekao je Abdullah (Mesudov): Došao je (jedan) čovjek ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, od stanovnika (sljedbenika) Knjige pa je rekao:

"O Ebul-Kasime! Zaista Allah drži nebesa na prstu, i zemlje na prstu, i stabla i (rosnu) zemlju (rosno tlo) na prstu i stvorenja na prstu, zatim govori: "Ja sam vladar." Pa sam vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) se je nasmijao, čak (tako da) su se pokazali njegovi umnjaci, zatim je čitao:

"I nisu izmjerili moć Allahu pravim Njegovim izmjerenjem.....".

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Nema osobe (ni jedne, tj. Nema nikoga da) je ljubomorniji od Allaha."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, Tebuzekija, pričao nam je Ebu Avanete, pričao nam je Abdulmelik od Verrada, pisara Mugireta, od Mugireta rekao je: Rekao je Sa'd, sin 'Ubadeta:

"Da sam (Kad bi) vidio (nekoga) čovjeka sa svojom ženom, zaista bih udario njega sa (svojom) sabljom bez udaranja stranom (sablje, već oštricom njezinom." Pa je to doprlo poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Čudite se od (tj. zbog) ljubomore Sa'da. Tako mi Allaha zaista ja sam ljubomorniji od njega, a Allah je ljubomorniji od mene, i zbog ljubomore Allaha zabranio je (Allah sve) bezobraštine, što se je pokazivalo od njih i što se je sakrivalo (dakle: zabranio je sve javne i tajne bezobraštine). I nema (ni) jednoga (tj. Nema nikoga da) je draža k njemu (izvjesna) isprika (izvinjenje, opravdanje) - od Allaha, i zbog toga je poslao (izvjesne) obradovatelje i opominjatelje. I nema (ni) jednoga (nikoga da) je draža k njemu (izvjesna) vrsta (način) hvaljenja - od Allaha, i zbog toga je obećao Allah raj."

A rekao je Ubejdulah, sin Amra, od Abdulmelika: "Nema (ni jedne) osobe (da) je ljubomornija od Allaha."

(Pod Allahovom ljubomorom misli se na Allahovu mržnju prema bludu, preljubu, Allahovo neodobravanje bluda svake vrste. I upotreba raznih izraza u odnosu na Uzvišenoga Allaha kao što su osoba, lice, ličnost, ruka, ruke, oko, oči i slično tome, simbolična je i u svakom slučaju ima prenosni smisao, preneseni smisao, ili neko posebno značenje koje dolikuje Uzvišenome Allahu, jer Allah nije ni čemu sličan, Njemu nema niko ravan i Njegovome primjeru nema primjera prema riječima samoga Kur'ana: "..... lejse ke mislihi šej'un: nije kao Njegov primjer ni jedna stvar.....", "Ve lem jekun lehu kufuven ehadun: I nije bio Njemu ravan (sličan, priličan ni) jedan (tj. niko)". To treba imati na umu u svim slučajevima gdje su se god spomenuli navedeni izrazi u proteklom tekstu, a i u preostalom tekstu hadisa do kraja Sahiha Buharije, a isto tako i kad se radi o tim izrazima i u samome Kur'anu.)

GLAVA:

"Reci: Koja stvar je veća svjedočenjem?....".

I imenovao je (tj. I nazvao je) Allah, uzvišen je, Svoju osobu (sa) stvari (tj. nazvao je Uzvišeni Allah sam Sebe sa izrazom "šej un: stvar", jer poslije teksta "Reci: Koja stvar je veća svjedočenjem?" slijedi tekst Kur'ana odmah u istom ajetu:) "..... kulillahu: reci: Allah (je svjedok).....".

(Izraz "..... kulillahu" je tako napisan i tako se izgovara, a to su, u stvari, dvije riječi: kul: reci, i Allah: Bog.)

A imenovao je (nazvao je) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (i) Kur'an (sa) stvari (tj. sa izrazom "stvar"), a on (Kur'an) je svojstvo od svojstava Allaha. I rekao je: "..... svaka stvar je propadač (propadačica) osim Njegovoga lica....".

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednome) čovjeku:

"Je li sa tobom od Kur'ana (ijedna) stvar (tj. išta)?" Rekao je: "Da, sura tako, i sura tako (tj. sura ta, i sura ta)." Za (neke) sure (što) je imenovao njih (to je izjavio taj čovjek).

GLAVA:

"..... a bilo je Njegovo prijestolje na (izvjesnoj) vodi.....", "..... i On je gospodar (izvjesnoga, ili: Svoga) prijestolja velikoga."

Rekao je Ebul-Alijete: "..... izjednačio se je ka nebu....." je (značenja) "irtefe'a": podigao se je. "..... pa je ujednačio njih....." je (značenja) "halekahunne": stvorio je njih. A rekao je Mudžahid: "..... izjednačio se je....." je (značenja) "ala alel-rāši": nadvisio se je nad Svoje prijestolje (tj. sjeo na prijestolje). A rekao je Ibnu Abas: "El-medžidu" je (što i) "el-kerimu": plemeniti. A "el-vedudu" je (što i) "el-habibu": mili, voljeni. Govori se "hamidun medžidun": hvaljen, slavljjen; kao da je ono (izraz "medžidun" riječ na oblik) "feilun" od (riječi) "madžidun": slavan. "Mahmudun": pohvaljen je od "hamidun": hvaljen.

(To jest "mahmudun" je izvedena riječ od "hamidun". Neki tvrde obratno: da je "hamidun" izvedeno od "mahmudun". U stvari "hamidun" znači mnogo hvaljen, a "medžidun": mnogo slavljen, ili stalno hvaljen, i stalno slavljen.)

PRIČAO NAM JE Abdan od Ebu Hamzeta, od Aameša, od Džami'a, sina Šeddada, od Safvana, sina Muhriža, od Imrana, sina Husajna, rekao je: Zaista ja sam (bio) kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pošto je došao njemu (jedan) narod (tj. neki ljudi) iz Temimovića pa je rekao:

"Primate (moju) veselu vijest, o Temimovići!" Rekli su: "Obradovao si nas, pa daj nam (daruj nas)." Pa su unišili (neki) ljudi od stanovnika Jemena. Pa je rekao: "Primate (moju) veselu vijest, o stanovnici Jemena, pošto nisu primili nju Temimovići." Rekli su: "Primili smo (tj. Primamo). Došli smo tebi zato (da) se urazumijemo u (svojoj islamskoj) vjeri (tj. da se poučimo pravu islamske vjere), i zato (da) pitamo tebe o ovoj stvari (tj. o stvari početka stvaranja svijeta i svega što je stvoreno). Šta je bilo?" Rekao je:

"Bio je Allah, a nije bila (ni jedna) stvar (ništa) prije Njega. I bilo je Njegovo prijestolje na (izvjesnoj najprije stvorenoj) vodi. Zatim je stvorio nebesa i Zemlju. I napisao je u (izvjesnoj) opomeni (tj. u levhi mahfuzu - sačuvanoj ploči, ploči sudbine) svaku stvar."

Zatim je došao meni (jedan) čovjek pa je rekao: "O Imrane, stigni tvoju (svoju) devu, pa već je otišla." Pa sam otišao (da) tražim nju, pa kada li se (izvjesna) fatamorgana (terababa-kozličice) odsijeca ispod nje! I zakletva Allaha (tj. Tako mi Allaha) zaista bih volio da je ona već otišla, a (da tada ja) nisam ustao (i prekinuo slušanje Muhammedovog a.s. izlaganja o postanku i stvaranju svijeta).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Abdurezak, izvijestio nas je Mamer od Hemmama, pričao nam je Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista desnica Allaha je puna, (i) neće okrnjiti nju opskrba lijevajuća (obilna svake) noći i (svakoga) dana. Je li ste vidjeli (tj. Zar niste vidjeli; ili: Šta mislite ono) što je opskrbljivao (tj. davao) otkada je stvorio nebesa i Zemlju, pa zaista ono nije okrnjilo (umanjilo ono) što je u Njegovoj desnici. A Njegovo prijestolje je na (izvjesnoj) vodi. A u Njegovoj ruci drugoj je (izvjesno) izlijevanje (prolijevanje), ili (izvjesno) zgrabljenje (šćepavanje, uzimanje), podiže, i spušta."

PRIČAO NAM JE Ahmed, pričao nam je Muhamed, sin Ebu Bekra, Mukaddemija, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Sabita, od Enesa rekao je:

Došao je Zejd, sin Hariseta (i) tuži se (tj. tužeći se Muhammedu a.s. na čudi svoje žene). Pa je počeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Čuvaj se Allaha, i drži na tebe (tj. i drži, zadrži sebi) svoju suprugu." Rekla je Aiša: Da je bio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sakrivač (tj. da je sakrio ikakvu) stvar, zaista bi sakrio ovu. Rekao je: Pa je bila Zejneba (običaja da) se ponosi nad supruge Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (i) govori (tj. govoreći ona ovo):

"Vjenčale su vas vaše porodice (za Muhammeda a.s.), a vjenčao je mene Allah, uzvišen je, od iznad sedam nebesa." A od Sabita (rekao je u vezi objašnjenja kur'anskih riječi) "..... i sakrivaš u tvojoj (u svojoj) osobi (u svojoj duši ono) što je Allah pokazivač njega, i

plašiš se (izvjesnih) ljudi.....", (Sabit je rekao da) je sišla (ta objava, tj. ajet u kojem se nalaze te riječi) o stvari Zejnebe i Zejda, sina Hariseta (tj. o slučaju njih dvoga, njih dvoje).

PRIČAO NAM JE Hallad, sin Jahja-a, pričao nam je 'Isa, sin Tahmana, rekao je: Čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Sišao je ajet (izvjesnoga) zastora o Zejnebi (tj. u vezi, zbog Zejnebe), kćeri Džahša. A nahranio je na nju (tj. na njezinoj svadbenoj gozbi ljude) tada hljebom i mesom. I bila je (običajna da) se ponosi na žene (nad ženama) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i bila je (običajna da) govori (tj. i govoraše ona): "Zaista Allah (je) dao vjenčati mene u (na) nebu (tj. On me je na nebu vjenčao za Muhammeda a.s.)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista Allah pošto je izvršio (Svoje glavno, općenito) stvaranje (svijeta, svemira), pisao je (tj. zapisao je) kod Sebe iznad Svoga prijestolja: "Zaista Moja milost pretekla je Moju srdžbu (brža je od nje; ili veća je od nje)."

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Munzira, pričao mi je Muhamed, sin Fulejha, rekao je: Pričao mi je moj otac, pričao mi je Hilal od Ata-a, sina Jesara, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je vjerovao (tj. Ko vjeruje) u Allaha i Njegovoga poslanika, i klanjao je (svoju) molitvu (namaz) i postio je ramadan (ramazan), bilo je pravo na Allaha da uvede njega (u) raj, selio se (on) u putu (zbog puta) Allaha, ili sjedio u svojoj zemlji koja je (ta što) se je rodio u njoj." Rekli su: "O poslanice Allaha! Pa zar nećemo obavještavati (izvjesne, sve) ljude o tome?" Rekao je:

"Zaista u raju je stotinu stupnjeva (stepeni što) je izbrojio (pripravio) njih Allah za (izvjesne, za sve) borce u (na) Njegovome putu (tj. za Njegov put, zbog Njegovoga puta), (i) svaka dva stupnja (su tako udaljena da) je (razmak) što je između njih dva (tj. među njima, između svaka ta dva stupnja razmak je) kao što je (razmak) između neba i Zemlje. Pa kada ste pitali (tj. kada molite) Allaha, pa pitajte ga (molite ga da vam dadne dio raja koji se zove) "firdevs (zelenilo trava)", pa (jer) zaista on je najсредnji (dio) raja i najviši (dio) raja, i iznad njega je prijestolje Milosrdnoga i iz njega teku (izviru) rijeke raja."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Džafera, pričao nam je Ebu Muavijete od Aameša, od Ibrahima, on je Tejmija, od njegovoga oca, od Ebu Zerra rekao je: Unišao sam (u) Bogomolju, a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, je sjedač (tj. sjedi). Pa pošto je zašlo Sunce, rekao je:

"O Ebu Zerre! Da li znadeš gdje ode ova (tj. ovo Sunce)?" Rekao je: Rekao sam: "Allah i Njegov poslanik su znajući." Rekao je: "Pa zaista ona (tj. ono - to Sunce) odlazi (da) traži dozvolu u (tj. za izvjesno, za svoje) ničičenje (padanje ničice), pa (da) se dozvoli njemu (Suncu; riječ Sunce je ženskoga roda u arapskome jeziku). I kao da je ono (u prilici da) se već reklo njemu (tj. Blizu je vrijeme kada će se reći njemu): "Vrati se odakle si došlo!" Pa (će da) se rodi (izađe, pojavi) od svoga zapada (sa zapada)." Zatim je čitao:

"..... to je ustaljenje (ili: to je mjesto ustaljenja, mjesto koje se je ustalilo) za njega (za Sunce; ili: to je vrijeme koje se je ustalilo za njega)....." u čitanju Abdullaha (Mes'udovoga).

(To jest: Abdullah čita tako to mjesto u ajetu sure Jasin: "..... zalike mustekarrun leha.....". Drugi to mjesto čitaju ovako: "..... tedžri li mustekarrin leha.....".)

PRIČAO NAM JE Musa od Ibrahima, pričao nam je Ibnu Šihab od Ubejda, sina Sebbaka, da je Zejd, sin Sabita. A rekao je Lejs: Pričao mi je Abdurahman, sin Halida, od Ibnu Šihaba, od Ibnu Sebbaka da je Zejd, sin Sabita, pričao njemu, rekao je:

Poslao je k meni Ebu Bekr, pa sam slijedio (tj. istraživao, sakupljao cijeli) Kur'an, dok sam našao zadnji (dio, tj. kraj) sure Tevbe sa Ebu Huzejmetom Ensarijom, (i) nisam našao nju (tu količinu sure ni) sa jednim (drugim) osim njega (ni kod koga osim kod njega):

"Zaista već je došao vama poslanik od vaših osoba....." do završetka Beraeta.

(Sura Tevbe zove se još i Beraete jer je prva riječ u toj suri Beraetun.)

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Junusa za ovo (za ovaj hadis) i rekao je: "Sa Ebu Huzejmetom Ensarijom."

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Vuhejb od Seida, od Katadeta, od Ebul-Alijeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaj da) govori kod (svoje izvjesne) tuge:

"Nema božanstva osim Allah znani, blagi. Nema božanstva osim Allah, Gospodar prijestolja velikoga. Nema božanstva osim Allah, Gospodar nebesa, i Gospodar Zemlje i Gospodar prijestolja plemenitoga."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Amra, sina Jahja-a, od njegovoga oca, od Ebu Seida Hudrije, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Umrijeće (tj. Zanesvijestiće se, Onesvijestiće se ljudi na) sudnjem danu, pa kada li ja sa Musa-om, (a on) je uzimač (drži se) za (jedan) stup od stupova (stub od stubova Allahovoga) prijestolja."

A rekao je Madžišun (Madžešun, Madžušun) od Abdullaha, sina Fadla, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Pa ću biti prvi ko se je proživio (koji se oživio nakon smrti), pa kada li je Musa uzimač (tj. drži se) za (Allahov) prijesto (prijestolje)!"

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Uzlaze (Penju se izvjesni) anđeli i Ruh (Duh, ili: Džibril) ka Njemu.....", i Njegovoga govora, veličajno je Njegovo spominjanje: "..... k Njemu se penje (uspinje izvjesna) riječ lijepa (ili: k Njemu se penju riječi lijepe).....".

A rekao je Ebu Džemrete od Ibnu Abasa: Doprlo je Ebu Zerru slanje (poslanstvo) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao svome bratu: "Znaj (tj. Upoznaj, Saznadni, Saznaj) mi znanje ovoga čovjeka koji tvrdi da ono dolazi njemu (izvjesna) vijest od (iz) neba." A rekao je Mudžahid: Rad dobri (Izvjesni dobri rad) podiže (izvjesnu) riječ lijepu

(ili: riječi lijepe). Govori se: Zil-Mearidž su (izvjesni) anđeli (što) se penju (dižu, uzdižu, uzlaze) ka Allahu.

(Doslovno "zil-mearidži" znači: posjednika izvjesnih uzlaženja, penjanja; ili "zil-mearidži" može da znači još: posjednika izvjesnih stepenica, tj. posjednik stepenica.)

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Smjenjuju se (tj. Dolaze na redu, Dolaze jedni poslije drugih) u vama (tj. među vama, među vas neki, jedni) anđeli (meleki) u (svakoj) noći i (jedni) anđeli u (svakome) danu, i sastaju se (sakupe se) u molitvi (namazu) popodneva (ikindije) i molitvi zore (sabahu). Zatim uzlaze (penju se oni) koji su prenoćili (ili: koji su bili) u (među) vama. Pa pita njih, a On je znatiji za njih (o njima), pa govori:

"Kako ste ostavili Moje robove?" Pa govore: "Ostavili smo ih, a oni klanjaju, a došli smo im, a oni klanjaju."

A rekao je Halid, sin Mahleda: Pričao nam je Sulejman, pričao mi je Abdullah, sin Dinara, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je milodario sa sličnošću (tj. sa vrijednošću jedne) datule (hurme, tj. Ko dadne milostinju u vrijednosti datule, koliko vrijedi jedna datula) od zarade lijepe (poštene), a neće se popeti ka Allahu (ništa drugo) osim (to) lijepo, pa zaista Allah prima (tj. primaće) nju (takvu milostinju) sa Svojom desnicom, zatim odgaja (doslovno: daje rasti, daje da raste) nju njegovom vlasniku (vlasniku toga nečega sličnoga datuli što se je dalo kao milostinja - odgaja, uvećava nju) kao što odgaja jedan (od) vas svoje ždrijebe, čak (tako da) bude kao (izvjesno) brdo."

A predao je njega (ovaj hadis) Verka' od Abdullaha, sina Dinara, od Seida, sina Jesara, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "..... a neće se popeti ka Allahu osim (izvjesno, svako) lijepo (tj. osim milostinja od lijepe, poštene zarade i imovine).....".

PRIČAO NAM JE 'Abdul-'Aala ('Abdul-A'ala), sin Hammada, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Seid od Katadeta, od Ebul-Alijeta, od Ibnu Abasa da je vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, bio (običaja da) moli s njima (tj. moljaše se sa sljedećim riječima) kod (svoje) tuge:

"Nema božanstva osim Allah veliki, blagi. Nema božanstva osim Allah, Gospodar (izvjesnoga, ili: Svoga) prijestolja velikoga. Nema božanstva osim Allah, Gospodar nebesa i Gospodar (izvjesnoga, Svoga) prijestolja plemenitoga."

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od svoga oca, od Ibnu Ebu Nu'ma, ili Ebu Numa - sumnjao je Kabisate, od Ebu Seida rekao je:

Poslao se je (jedan čovjek) ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, sa zlatašcem (tj. sa malim zlatom, a to će reći: sa komadićem zlata), pa je razdijelio nju (tu

količinu zlata) među četvoricu. A pričao mi je Ishak, sin Nasra, pričao nam je Abdurezak, izvijestio nas je Sufjan od svoga oca, od Ibnu Ebu Nu'ma, od Ebu Seida Hudrije rekao je:

Poslao je Alija, a on je u Jemenu ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, sa zlatašcem u njegovoj zemlji (prašini, tj. netopljeno, neobrađeno zlato, prirodno zlato onakvo kakvo je iz zemlje izvađeno).

(To znači: Poslao je Alija k Muhammedu a.s. po jednome čovjeku zlatašce, malu količinu zlata, u prirodnom stanju. Jer glagol "bease" - be'ase - sa dva prijedloga "bi" i "ila", dakle u izrazu "be'ase bihi ila", znači: poslao je po nekome nešto, poslati po nekome nešto.)

Pa je razdijelio nju (tu količinu zlata Muhammed a.s.) između Akre'a, sina Habisa, Hanzalije zatim jednoga od sinova Mudžaši'a (tj. Akre'a Hanzalijevića Mudžašiovića), i između 'Ujejneta, sina Bedra, Fezarije, i između 'Alkameta, sina 'Ulaseta, 'Amirije zatim jednoga (od) sinova Kilaba (tj. Alkameta Amirovića Kilabovića), i između Zejda Hajla Taije zatim jednoga (od) sinova Nebhana (tj. Zejda Hajla Taijevića Nebhanovića). Pa su se raskidali Kurejševiči i Pomagači pa su rekli:

"Daje ga (Daje zlato) knezovima (prvacima) stanovnika Nedžda, a ostavlja nas." Rekao je: "Samo se prijateljem njima (tj. nastojim da iskažem prijateljstvo i ljubaznost njima da bih postigao i napravio slogu s njima)." Pa je došao (jedan) čovjek upalih (udubljenih svojih) očiju (doslovno: upala su njegova dva oka), podignutoga (tj. izbačenoga svoga) čela, guste brade, nadvišenih (izbačenih svojih) dviju jagodica, obrijane (svoje) glave pa je rekao:

"O Muhammede! Čuvaj se Allaha!" Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Pa ko se (to) pokorava Allahu kada sam (ja) pogriješio Njemu (tj. A ko se to pokorava ako ne ja)? Pa povjerava se meni (On, tj. On čini povjerljivim, pouzdanim mene) na (nad) stanovnicima Zemlje, a nećete se povjeravati (tj. a ne povjeravate se vi) meni." Pa je pitao (tj. tražio jedan) čovjek od (toga) naroda njegovo ubijanje (ubijanje onoga što je rekao Muhammedu a.s. da se čuva Allaha), misli ga (mislim da je to tražio da ga ubije) Halid, sin Velida, pa je spriječio njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa pošto je okrenuo leđa (tj. otišao onaj kritizer Muhammeda a.s.), rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista od korijena ovoga (čovjeka, tj. od njegovoga poroda, potomstva) je narod (tj. biće, doći će jedni ljudi takvi da će oni da) čitaju Kur'an (ali on) neće preći njihova grla (tj. neće im sići u srca), (i) izlaziće iz Islama izlaženjem (izvjesne) strijele iz (izvjesne) prostrijeljene životinje, (i) ubijaju (tj. i ubijaće oni) stanovnike (sljedbenike) Islama, a ostavljaju (a ostavljajuće na životu) stanovnike (izvjesnih) idola (kipova). Zaista ako bih stigao njih (tj. kad bi, ako bi doživio njihovo vrijeme), zaista bih ubijao svakako njih ubijanjem 'Ada (tj. kao što je pobijeno i iskorišteno pleme 'Ad)."

PRIČAO NAM JE 'Ajjaš, sin Velida, pričao nam je Veki' od Aameša, od Ibrahima Tejmije, od njegovoga oca, od Ebu Zera (Ebu Zerra) rekao je: Pitao sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o Njegovom (Allahovom) govoru:

"I Sunce teče (ide) za (jedno) ustaljivanje za njega (za jedno ustaljivanje svoje; ili: za jedno mjesto ustaljivanja za njega, ili: za jedno vrijeme ustaljivanja za njega, tj. za jedno mjesto ili vrijeme u kojem će se ili kada će se ustaliti, a koje je njemu određeno i koje mu pripada).....". Rekao je (Muhammed a.s. kao odgovor Ebu Zerru):

"Njegovo ustaljivanje (ili mjesto ili vrijeme ustaljivanja) je pod (Allahovim) prijestoljem."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Lica (neka) su tada lijepa (svježa, nježna). Ka svome Gospodaru su gledači."

PRIČAO NAM JE Amr, sin Avna, pričao nam je Halid i Hušejm od Ismaila, od Kajsa, od Džerira rekao je:

Bili smo sjedioci (sjedili smo) kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pošto je gledao ka Mjesecu (u) noći uštapa (punoga Mjeseca). Rekao je:

"Zaista vi ćete vidjeti vašega (svoga) Gospodara (na sudnjem danu) kao što (sada) vidite ovaj Mjesec, ne stiskate se međusobno u njegovom viđenju (gledanju). Pa ako ste mogli da se ne nadvladate na molitvi prije izlaska Sunca i molitvi prije zalaska Sunca, pa činite (tj. pa klanjajte na vrijeme i redovno te dvije molitve, i ne dajte da vas nešto nadvlada pa da zbog toga nečega propuštate te dvije molitve)."

PRIČAO NAM JE Jusuf, sin Musa-a, pričao nam je Asim, sin Jusufa, Jerbu'ija, pričao nam je Ebu Šihab od Ismaila, sina Ebu Halida, od Kajsa, sina Ebu Hazima, od Džerira, sina Abdullaha, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista vi ćete vidjeti vašega (svoga) Gospodara očevidno (tj. sa očima, očima svojim)."

PRIČAO NAM JE Abdete, sin Abdullaha, pričao nam je Husejn Džu'fija od Zaideta, pričao nam je Bejan, sin Bišra, od Kajsa, sina Ebu Hazima, pričao nam je Džerir, rekao je: Izašao je na nas (tj. nama) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) noći uštapa pa je rekao:

"Zaista vi ćete vidjeti vašega (svoga) Gospodara (na) sudnjem danu kao što vidite ovaj (Mjesec), (i) nećete se stiskati (tiskati) međusobno u njegovom viđenju (gledanju, tj. zbog njegovoga viđenja, gledanja)."

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Ibnu Šihaba, od 'Ata-a, sina Jezida, Lejsije, od Ebu Hurejreta da su (izvjesni, tj. neki) ljudi rekli:

"O poslaniče Allaha! Da li (ćemo da) vidimo našega Gospodara (na) sudnjem danu?" Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da li se štetite (međusobno, tj. Da li smetate međusobno jedan drugome) u Mjesecu kada ga gledate (u) noći uštapa (kada gledate pun Mjesec)?" Rekli su: "Ne, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Pa da li se štetite (tj. smetate, stiskate međusobno) u Suncu (kada) nije ispod njega oblak (tj. u gledanju Sunca kada nije ispod njega oblak)?" Rekli su: "Ne, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Pa zaista vi ćete vidjeti Njega takođe (tako). Skupiće (Sakupiće) Allah (sve) ljude (na) sudnjem danu pa će govoriti:

"Ko je bio (običaja da) obožava (jednu, neku) stvar, pa neka slijedi nju (tj. neka sada ide za njom)." Pa će slijediti ko je bio (običaja da) obožava Sunce, (on će slijediti) Sunce. I slijediće ko je bio (običaja da) obožava Mjesec, (slijediće) Mjesec. I slijediće ko je bio (običaja da) obožava (izvjesne) idole, (slijediće) idole. I ostaće ova sljedba, (a) u njoj su njezini zagovornici; ili njezini licemjerci - sumnjao je Ibrahim (o tome kako je rečeno). Pa će doći njima (muslimanima) Allah pa će govoriti:

"Ja sam vaš Gospodar!" Pa će (oni) govoriti: "Ovo je naše mjesto dok dođe nama naš Gospodar. Pa kada je došao (tj. kada dođe) nama naš Gospodar, poznali smo (tj. poznaćemo, prepoznaćemo) Njega." Pa će doći njima Allah u Svojoj slici koju poznaju (prepoznaju oni prema opisu Kur'ana da Njemu nema niko ravan i da nije ni jedna stvar kao Njegov primjer), pa će govoriti (On):

"Ja sam vaš Gospodar." Pa će (oni) govoriti: "Ti si naš Gospodar." Pa će (oni) slijediti Njega. I udariće se (tj. postaviće se izvjesni) most (ćuprija) između dvojih leđa pakla (tj. po sredini pakla), pa će biti ja i moja sljedba prvi ko će (koji će) preći nju (tu ćupriju, taj most). I neće govoriti tada (niko drugi) osim (Allahovi) poslanici. I tvrdnja (tj. govor, molitva, molba, dozivanje Allahovih) poslanika tada je (ovo - biće tada ovo): "Moj Bože! Spasi, spasi!" A u paklu su (željezne) kuke kao trnje (nedždske trnovite biljke zvane) sa'dan (trnje sa'dana). Da li ste vidjeli (trnovitu biljku) sa'dan?" Rekli su: "Da, o poslaniče Allaha." "Pa zaista one su kao (tj. one su slične) trnju sa'dana osim (jedino što je razlika u tome) da ono neće znati (ne zna) količinu njihove veličine (niko drugi) osim Allah. Grabe (tj. Grabiće, zakačivaće, kačići, hvataće te kuke izvjesne) ljude sa (zbog) njihovih poslova (djela). Pa od njih je (izvjesni, tj. neki) propao (uništen, tj. biće uništen) sa svoga posla (tj. zbog svoga posla, djela). A od njih je (izvjesni, neki) isječen (biće isječen na sitne komade), ili je (izvjesni, neki takav da) je pređeno preko njega (biće pređeno preko njegovih grešaka), ili poput njega (tj. ili slično tome), zatim će se pokazati (tj. na kraju će se spasiti). Te kada je završio (kada završi, okonča) Allah (sve) od (Svoga) suđenja između (sviju Svojih) robova i htio je da izvadi sa Svojom milosti (onoga) koga je htio iz (od) stanovnika Vatre, zapovjedio je (tj. zapovjediće izvjesnim) anđelima (melekima) da izvade iz Vatre (onoga) ko je bio (takav da) ne pridružuje sa Allahom (ni jednu) stvar od (onoga dijela pakljenjaka) ko (bude sretan da) je htio Allah da pomiluje njega, od (onih) ko svjedoči da nema božanstva osim Allah. Pa će prepoznati njih u Vatri sa tragom (tj. po tragu njihovoga) ničičenja (padanja ničice, na sedždu u molitvi). Pojest će (Poješće) Vatra sina Ademovoga (tj. čovjeka svega) osim traga (njegovoga) ničičenja (sedžde). Zabranio je Allah na Vatru (tj. Vatri) da jede trag (toga) ničičenja (sedžde). Pa će izaći (oni) iz Vatre (a) već su se (bili) spalili. Pa će se izliti na njih voda života (svakoga), pa će (oni) niknuti kao što nikne (izvjesno pustinjsko) zrno sjemena u nanosu (izvjesne, neke) bujice (naplavka). Zatim će završiti (okončati) Allah od (toga) suđenja između (tih) robova, i ostaće (jedan) čovjek okretalac (tj. okrenut) sa svojim licem na Vatru (ka Vatri, prema paklu), (a) on je zadnji (od) stanovnika Vatre ulaženjem (po ulaženju u) raj (tj. koji će iz pakla preći i unići u raj). Pa će (taj čovjek) reći:

"Hej moj Gospodaru! Promijeni (tj. Okreni na drugu stranu) moje lice od Vatre, pa (jer) zaista ono je već uznemirio mene njezin vjetar (ili: njezin miris, zadah) i izgorjelo (spalilo) je mene njezino rasplamsavanje." Pa će (on da) moli Allaha sa (onim) što je htio da moli Njega. Zatim će govoriti (reći će) Allah:

"Da li si možda ti ako ti se je dalo to, (takav) da pitaš Mene osim njega (tj. da tražiš Meni nešto još osim toga)?" Pa će govoriti: "Ne, tako mi Tvoje moći neću pitati (moliti ništa drugo) Tebe osim njega (osim toga što sam već molio). I daće svome Gospodaru od ugovora i obaveza (raznih) što je htio. Pa će promijeniti (okrenuti) Allah njegovo lice od Vatre. Pa kada

se je okrenuo na raj (prema raj) i vidio ga, šutio je (tj. šutiće) što je (tj. koliko je) htio Allah da šuti, zatim će govoriti: "Hej moj Gospodaru! Proturi naprijed mene ka vratima raja." Pa će govoriti Allah njemu: "Zar nisi već dao tvoje (svoje) ugovore i tvoje (svoje) obaveze da nećeš pitati Mene osim (ono) koje ti se je (što ti se je) dalo, nikada? Teško tebi! O sine Adema, ala si vjeroloman!" Pa će govoriti: "Hej moj Gospodaru!" I moliće Allaha dok rekne:

"Da li si možda ti ako ti se je dalo to, (takav) da pitaš osim njega (da moliš, da tražiš još nešto osim toga)?" Pa će govoriti: "Ne, tako mi Tvoje moći neću pitati (moliti) Tebe osim njega (osim toga ništa više)." I daće šta je htio od (raznih) ugovora i obaveza. Pa će proturiti naprijed njega ka vratima raja. Pa kada je stajao ka vratima (tj. do vrata) raja, preliće se (tj. otvoriće se) njemu raj (doslovno: prelio se je, tj. otvorio se je njemu raj), pa je vidio (vidjeće ono) što je u njemu od (svake) blagodati i radosti. Pa će šutjeti što (koliko) je htio Allah da šuti, zatim će govoriti: "Hej moj Gospodaru! Uvedi me (u) raj." Pa će reći Allah: "Zar nisi već dao tvoje ugovore i tvoje obaveze da nećeš pitati (tražiti ništa drugo) osim (onoga) što ti se je dalo?" Pa će reći: "Teško tebi! O sine Adema, ali si vjeroloman!" Pa će govoriti: "Hej moj Gospodaru! Neću biti nikako (nipošto) najnesretniji (od) Tvojih stvorenja." Pa neće prestati (da) moli, čak (da će da) se nasmije Allah od njega (zbog njega). Pa kada se je nasmijao Allah od njega (zbog njega), rekao je (tj. reći će) njemu:

"Uniđi (Uđi u) raj." Pa kada je unišao (u) njega, rekao je (reći će) Allah njemu: "Zaželi (sebi - Reci svoje želje)!" Pa je pitao (molio) svoga Gospodara, želio je (sebi, tj. i isticao je svoje želje), čak zaista Allah zaista podsjeća njega (i) govori (tj. govoreći): "Tako i tako (tj. To i to)!", dok su se odsjekle (tj. dok su prestale) u njega (njegove) želje. Rekao je (Reći će na kraju) Allah: "To je tebi i slično njemu sa njim (To je tebi i još isto toliko)."

Rekao je 'Ata, sin Jezida: A Ebu Seid Hudrija je sa Ebu Hurejretom, ne vraća (tj. i ne pobija) na njega (tj. ne pobija njemu) od njegovoga hadisa (ni jednu) stvar (ništa). Te kada je pričao Ebu Hurejrete da je Allah, blagoslovljen je i uzvišen je, rekao: "To je tebi i slično njemu sa njim!", (a) rekao je Ebu Seid Hudrija: "I deset (količina) sličnosti (deset sličnosti, deset puta toliko) njemu sa njim, o Ebu Hurejrete!" Rekao je Ebu Hurejrete: "Nisam zapamtio (drukčije) osim njegov govor: "To je tebi i slično njemu sa njim (To je tebi i još isto toliko)." Rekao je Ebu Seid Hudrija: "Svjedočim da sam ja zapamtio od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, njegov govor:

"To je tebi i deset sličnosti njemu (tj. i još deset puta toliko)." Rekao je Ebu Hurejrete: "Pa taj čovjek je zadnji (od) stanovnika raja ulaskom (tj. po ulaženju u) raj (zadnji koji će ući u raj)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs, sin Sa'da, od Halida, sina Jezida, od Seida, sina Ebu Hilala, od Zejda, od 'Ata-a, sina Jesara, od Ebu Seida Hudrije rekao je: Rekli smo:

"O poslaniče Allaha! Da li (ćemo da) vidimo našega Gospodara (na) sudnjem danu?" Rekao je: "Da li se međusobno štetite (tj. stiskate, Da li smetate jedni drugima) u viđenju (u gledanju) Sunca i Mjeseca kada je bilo (nebo) vedro (kada je nebo vedro)?" Rekli smo: "Ne." Rekao je: "Pa zaista vi se nećete međusobno štetiti (stiskati, jedni drugima nećete smetati) u viđenju vašega Gospodara tada (drukčije) osim kao što se međusobno štetite (stiskate) u viđenju njih dvoga (njih dvoje)." Zatim je rekao:

"Doziva (tj. Dozivače na sudnjem danu jedan) dozivač: "Neka ode svaki narod ka (onome) što su bili (običajna da) obožavaju (ljudi toga naroda u svoje vrijeme)." Pa će otići

drugovi (tj. sljedbenici, obožavaoci toga) krsta (križa) sa svojim krstom (križem), i drugovi (sljedbenici, obožavaoci tih) kipova sa svojim kipovima i drugovi svakih (tj. sljedbenici raznih) božanstava sa svojim božanstvima, dok ostane (dok ne ostane onaj) ko je bio (takav da) obožava (koji obožavaše) Allaha, (pa bio on) od dobročinitelja, ili griješnoga (pokvarenoga) i ostaci od stanovnika Knjige. Zatim će se dovesti pakao, pojavljuje se (pojaviće se) kao da je on (neka) fatamorgana. Pa će se govoriti Židovima:

"Šta ste bili (izabrali da) obožavate (tj. Šta vi obožavaste)?" Rekli su (tj. Reći će oni): "Bili smo (izabrali sebi da) obožavamo (tj. Obožavasmo) 'Uzejra, sina Allaha (Allahovoga sina)." Pa će se govoriti: "Lagali ste. Nije bilo za Allaha (tj. u Allaha nikakve) drugarice (tj. nikakve žene), a ni djeteta. Pa šta hoćete?" Rekli su (tj. Reći će oni): "Hoćemo da napojiš nas." Pa će se govoriti: "Pijte." Pa će (oni) međusobno popadati u pakao. Zatim će se govoriti kršćanima:

"Šta ste bili (izabrali da) obožavate (tj. Šta ste vi obožavali, Šta vi obožavaste)?" Pa će (oni) govoriti: "Bili smo (izabrali da mi) obožavamo Pomazanika, sina Allaha (tj. Isa-a, Allahovoga sina)." Pa će se govoriti: "Lagali ste. Nije bilo za (u) Allaha drugarice (žene), a ni djeteta. (Doslovno u oba slučaja: "Nije bila za Allaha drugarica, a ni dijete.") Pa šta hoćete?" Pa će (oni) govoriti (reći će): "Hoćemo da napojiš nas." Pa će se govoriti: "Pijte." Pa će (oni) međusobno popadati (u pakao), dok ostane ko je bio (takav da) obožava Allaha, od dobročinitelja, ili griješnika (pokvarenjaka, tj. pa bio obožavalac Allaha dobar, ili loš). Pa će se govoriti (reći) njima:

"Šta zadržava vas (da ne odete), a već su otišli (ti izvjesni) ljudi?" Pa će (oni) govoriti: "Rastali smo se (od) njih (u životu na Zemlji), i mi smo potrebni od nas k njemu danas (tj. i danas nam je još potrebni da se odvojimo i rastanemo od njih). I zaista mi smo čuli (slušali jednoga) dozivača (što) doziva (koji doziva): "Neka se priključi svaki narod sa (onim) što su bili (izabrali da) obožavaju. I samo očekujemo (mi jedino) našega Gospodara." Rekao je: Pa će doći njima Silni u (jednoj) slici osim Njegove slike koja je (ta što) su vidjeli (smatrali, mislili) Njega u njoj prvi puta, pa će govoriti (reći):

"Ja sam vaš Gospodar." Pa će govoriti (reći će oni): "Ti si naš Gospodar." Pa neće govoriti Njemu (tj. sa Njim niko drugi) osim (Njegovi) vjerovijesnici. Pa će govoriti (On): "Da li je između vas i između Njega (tj. i između vašega Gospodara neki) znak (što po njemu) prepoznajete Njega?" Pa će govoriti (oni): "Golijen (izvjesna, tj. Njegova golijen)."

(Golijen je dio noge ispod koljena, cjevanica, cipac. Šta se sa tom riječi misli ovdje u hadisu u odnosu na Uzvišenoga Allaha, ima mnogo mišljenja i tumačenja, ali se ta mišljenja i tumačenja neće prikazivati. Tu riječ kao i njoj slične u odnosu na Uzvišenoga Allaha treba shvatiti u prenosnom, prenesenom značenju i smislu koji dolikuje Uzvišenome Allahu.)

Pa će se otkriti (Uzvišeni Allah) od Svoje golijeni. Pa će pasti ničice (na sedždu) Njemu svaki vjernik, a ostaće (onaj) ko je bio (takav da) pada ničice (na sedždu) Allahu licemjersvom i čuvenošću (tj. da bi ga ljudi vidjeli kako on pada ničice, na sedždu Allahu i da bi se čulo o njemu kako je on pobožan), pa će otići da (zato da, tj. počće da) padne ničice (pa će htjeti učiniti sedždu sada na sudnjem danu pred Uzvišenim Allahom), pa će se vratiti njegova leđa jednim kičmenim pršljenom (tj. postaće i pretvoriće mu se leđa u jedan jedini kičmeni pršljen i biće kao tanjir, ili poklopac na tanjiru pa se neće moći pregibati). Zatim će se donijeti (tj. postaviti izvjesni) most, pa će se učiniti između dvojih (dva) leđa pakla." Rekli smo:

"O poslanice Allaha! Šta je (tj. Kakav je to, taj) most?" Rekao je: "Skliznutost, spotaknjivost (tj. To je mjesto klizanja, skliznuća i mjesto spoticanja). Na njemu su (neke) ostve (ili željezne kvačice, kvačila), i kuke i (drvo) trnje široko (pljosnato, tj. prostrane svoje krošnje), za nju (u nje, u te vrste trnja) je bodlja iskrivljena (zavijena, kukasta), (a) bude (ta vrsta trnja) u Nedždu, (i) govori se njoj sa'dan (tj. to trnje se naziva sa'dan). Vjernik (svaki) na njoj (na toj ćupriji, na tom mostu) je kao (izvjesno) oko (tj. Vjernik će preći taj most dok trepneš okom), i kao (to) sijevanje (munje - poput munje), i kao (izvjesni) vjetar, i kao plemeniti (brzi) konji i (izvjesne) deve. Pa (neki vjernik) je spašen sačuvan (od svake nesreće, nezgode), a (neki) je spašen pocijepan (izgreban), i (neki) je (a neki će biti) oboren (bačen) u vatru pakla (da odgori za grijeha prije ulaska u raj), dok prođe (dok ne prođe) zadnji (od) njih (tj. od spašenih, i taj se zadnji) vuče vučenjem (po tlu). Pa niste vi žešći meni preklinjanjem u (izvjesnome svome) pravu (što) se je već razjasnilo vama (da je vaše) od (izvjesnoga, ili svakoga) vjernika tada Silnome (se obraćajući i preklinjući Ga) i kada su vidjeli da su se oni već spasili, u njihovu braću (tj. zbog svoje braće muslimana obraćaće se vjernici Silnome i preklinjaće Ga) (pa) govore (tj. govoriće oni):

"Naš Gospodar! Naša braća (su u paklu, i to oni) koji su bili (takvi da) klanjaju sa nama (tj. koji klanjahu sa nama, koji su klanjali sa nama), i poste (tj. i postili su) sa nama i rade (tj. i radili su) sa nama (druge dobre poslove)." Pa (će da) govori Allah, uzvišen je:

"Oдите, pa ko (je god takav da) ste našli u njegovom srcu težinu (jednoga) zlatnika od (ikakvoga) vjerovanja, pa izvadite ga." A zabraniće Allah njihove likove na Vatru (tj. Vatri će zabraniti da ih uništi). Pa će doći njima, a neki (od) njih je već zašao u Vatru do svoga stopala i do polovina svojih dviju (dvaju) golijeni, pa će izvaditi koga su poznali (prepoznali), zatim će se vratiti. Pa (će da) govori: "Oдите, pa ko (je takav da) ste našli u njegovom srcu težinu polovine zlatnika (od ikakvoga vjerovanja), pa izvadite ga (izvedite ga). Pa će izvaditi koga su poznali, zatim će se vratiti. Pa (će da) govori: "Oдите, pa ko (je takav da) ste našli u njegovom srcu težinu (jednoga) truna (prašine) od vjerovanja, pa izvadite ga." Pa će izvaditi koga su poznali."

Rekao je Ebu Seid: "Pa ako niste potvrdili (tj. ako ne smatrate istinom što vam ja ovo pričam, ako ne vjerujete meni), pa čitajte (u Kur'anu):

"Zaista Allah neće učiniti nasilje težinu truna (prašine), a ako bude lijepo djelo, podvostručiće ga.....". "Pa (će da) zagovaraju (intervenišu svi Allahovi) vjerovijesnici, i anđeli i vjernici. Pa (će da) govori Silni: "Ostalo je (još) Moje zagovaranje." Pa (će da) zagrabi zagrabljenjem (jednim, doslovno: Pa će zgrabiti jednim grabljenjem šakom, Pa će zgrabiti jednu šaku) iz Vatre, pa će izvaditi (neke) narode (ljude koji) su se već spalili, pa će se (oni) baciti u (jednu) rijeku u ustima raja, (a) govori se njoj (zove se) voda (izvjesnoga) života, pa će (oni) niknuti u njezinim dvjema stranama (obalama) kao što nikne (izvjesno pustinjsko) zrno sjemena u nanosu (izvjesne) bujice (poplave), već ste vidjeli nju (tu bobu, to zrno) do strane (izvjesne, neke) stijene, do strane (izvjesnoga) stabla, pa što je bilo do Sunca od nje (od bobu, od zrna sjemena), bilo je zeleno, a što je bilo od nje do (izvjesne) sjene (hlada), bilo je bijelo, pa će (oni) izaći kao da su oni (izvjesni) biser, pa će se učiniti (staviti) u (na) njihove vratove (izvjesni) prstenovi (ili pečati), pa će unići (oni u) raj. Pa će govoriti stanovnici raja (za ovakve):

"Ovi su oproštenici Milosrdnoga, uveo ih je (u) raj sa bez rada (uveo ih je u raj bez rada nekoga što) su radili njega, a ni dobra (nekoga da) su naprijed proturili njega." Pa će se govoriti njima: "Za vas je (tj. Vi imate ono) što ste vidjeli (što vi vidite) i slično njemu sa njim (tj. i još isto toliko)."

A rekao je Hadždžadž, sin Minhala: Pričao nam je Hemmam, sin Jahja-a, pričao nam je Katadete od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zadržaće se (izvjesni, ili svi) vjernici (na) sudnjem danu, čak (da će da) se zabrinu (ožaloste) s tim (zbog toga), pa će govoriti (oni): "Da smo tražili zagovaranje (da se za nas obrati i moli) ka našem Gospodaru, pa (da) odmori nas od našega mjesta." Pa će (oni) doći Ademu pa (će da) govore: "Ti si Adem, otac (svih) ljudi. Stvorio je tebe Allah sa Svojom rukom, i nastanio je tebe (u) Svoj raj, i dao je pasti ničice (na sedždu) tebi Svojim anđelima (melekima), i poučio je tebe imena svake stvari (svih stvari), neka zagovaraš (tj. daj zagovaraj, pa zauzimaj se) za nas kod tvoga (svoga) Gospodara dok (tj. tako da) odmori nas od ovoga našega mjesta." Rekao je: Pa (će Adem da) govori: "Nisam (ja) ovdje vama (za to podesan i od koristi)." Rekao je: I spomenuće svoju pogrešku koju je pogodio (učinio), svoje jedenje od (izvjesnoga) stabla, a već se je (bilo) njemu zabranilo (da jede) od njega (od ploda, plod toga stabla), a ali (nego) dođite (idite) Nuhu, prvome vjerovijesniku (što) je poslao njega Allah, uzvišen je, ka stanovnicima Zemlje (poslije, nakon sveopćega potopa)." Pa dođu (Pa će doći) Nuhu, pa (će on da) govori: "Nisam (ja za to pogodan) ovdje vama. I spomene (spomenuće) svoju pogrešku koju je pogodio (učinio), svoje pitanje svoga Gospodara sa bez znanja, a ali (nego) dođite Ibrahimu, prijatelju Milosrdnoga." Rekao je: Pa dođu (Pa će doći) Ibrahimu. Pa (će da) govori: "Zaista ja nisam ovdje vama (za to pogodan). I spomene (spomenuće) tri riječi (što) je slagao njih, a ali (nego) dođite (idite) Musa-u, robu (što) je dao njemu Allah (Svoju knjigu) Tevrat, i govorio je njemu (izravno) i približio je njega tajnom (tj. tajnim sašaptavanjem)." Rekao je: Pa dođu (doći će) Musa-u. Pa govori (govoriće): "Zaista ja nisam ovdje vama (pogodan za to). I spomene (spomenuće) svoju pogrešku koju je pogodio (učinio), svoje ubijanje (ubijanje izvjesne) osobe, a ali (tj. nego) dođite (idite vi) Isa-u, robu Allaha, i Njegovome poslaniku, i duhu Allaha i Njegovoj riječi." Rekao je: Pa dođu (Pa će doći) Isa-u. Pa (će da) govori: "Nisam (ja) ovdje vama (za to podesan), a ali (nego) dođite (idite) Muhammedu, pomilovao ga Allah i spasio, robu (što) je oprostio Allah njemu što je proturio naprijed od svoga grijeha (griješnja) i što je odgodio (ostavio nazad, do kraja života što će učiniti - dakle: oprostio mu je ono što je bilo i što će biti, što je učinio i što će učiniti od griješnja, grijeha do kraja njegovoga života)." Pa dođu (doći će) meni. Pa (ću da) tražim dozvolu na svoga (od svoga) Gospodara (tj. svome Gospodaru da uniđem) u Njegovu kuću. Pa (će) se (da) dozvoli meni (da uđem) na Njega (tj. Njemu da uniđem, tj. Njemu da se zamolim i da govorim). Pa kada sam vidio Njega, pao sam čineći ničicu (tj. kada Ga ugledam, ja ću pasti ničice, na sedždu). Pa (će da) ostavim mene što (tj. koliko) je htio Allah da ostavi mene (u tom položaju - na sedždi). Pa (će da) govori:

"Podigni (glavu), Muhammede, i reci, slušaćeš se, i zagovaraj, primiće ti se zagovaranje, i pitaj (tj. moli, traži), daće ti se." Rekao je: "Pa podignem (Pa ću dići) svoju glavu, pa pohvalim (i pohvaliću) na svoga Gospodara sa hvalom i zahvaljivanjem (što) ga pouči mene (On), zatim (ću da) zagovaram. Pa (će On da) ograniči meni (jednu) granicu (jednu grupu). Pa (ću da) izađem, pa (ću da) uvedem njih (u) raj."

Rekao je Katadete: A čuo sam njega (Enesa) takođe (da) govori: "Pa (ću da) izađem, pa (ću da) izvadim (izvedem) njih iz Vatre i uvedem njih (u) raj. Zatim (ću da) se vratim, pa (ću da) tražim dozvolu na (od) svoga Gospodara u Njegovu kuću. Pa (će) se (da) dozvoli meni na Njega. Pa kada sam vidio (kada vidim) Njega, pao sam (pašću) čineći ničicu (sedždu). Pa (će da) ostavi (da zadrži) mene (u položaju sedžde) što je htio (koliko je htio) Allah da ostavi mene, zatim (će da) govori:

"Podigni (glavu), Muhammede, i reci, slušaćeš se, i zagovaraj, primiće ti se zagovaranje, i pitaj (moli, traži), daće ti se (to)." Rekao je: "Pa (ću da) podignem svoju glavu, pa (ću da) pohvalim na svoga Gospodara sa hvalom i zahvaljivanjem (što) pouči mene njega (On)." Rekao je: "Zatim (ću da) zagovaram (da se zauzimam). Pa (će da) ograniči meni (jednu) granicu (jednu grupu, dio). Pa (ću da) izađem, pa (ću da) uvedem njih (tu grupu ljudi, naroda u) raj."

Rekao je Katadete: A čuo sam ga (da) govori: "Pa (ću da) izađem, pa (ću da) izvadim (izvedem) njih iz Vatre i uvedem ih (u) raj. Zatim (ću da) se vratim treći puta, pa (ću da) tražim dozvolu na svoga Gospodara u Njegovoj kući (tj. u raju). Pa (će da) se dozvoli meni na Njega. Pa kada sam vidio (kada vidim) Njega, pao sam čineći ničicu (pašću na sedždu). Pa (će tako da) ostavi mene što (koliko) je htio Allah da ostavi mene, zatim (će da) govori:

"Podigni (glavu), Muhammede, i reci, slušaćeš se, i zagovaraj, primiće ti se zagovaranje, i pitaj (moli, traži), daće ti se (što tražiš)." Rekao je: "Pa (ću da) podignem svoju glavu, pa (ću da) pohvalim na svoga Gospodara sa hvalom i zahvaljivanjem (što) pouči mene njega." Rekao je: "Zatim (ću da) zagovaram. Pa (će da) ograniči meni (jednu) granicu. Pa (ću da) izađem, pa (ću da) uvedem njih (u) raj."

Rekao je Katadete: A već sam čuo njega (da) govori: "Pa (ću da) izađem, pa (ću da) izvadim (izvedem) njih iz Vatre i uvedem ih (u) raj, čak (tako da) ne ostane u Vatri osim ko (je takav da) je zadržao njega Kur'an, to jest trebalo je na njega (za njega prema riječima Kur'ana to) vječno bivanje (ostajanje u paklu)." Rekao je: Zatim je čitao (iz Kur'ana onaj) ajet:

"..... možda da (poslije smrti) proživi tebe tvoj Gospodar (i stavi te na jedno) mjesto pohvaljeno." Rekao je: I ovo je (to) mjesto pohvaljeno koje se je obećalo ono vašem vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Ubejdullah, sin Sa'da sina Ibrahima, pričao mi je moj stric (Jakub), pričao nam je moj otac (Ibrahim) od Saliha, od Ibnu Šihaba rekao je: Pričao mi je Enes, sin Malika, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, poslao ka Pomagačima (poziv da dođu), pa je sakupio njih u (jednu) kupolu (tj. u jedan šator) i rekao je njima:

"Strpite se, dok susretnete Allaha i Njegovoga poslanika (na sudnjem danu), pa zaista ja sam (tada) na (svome) bunaru (tj. ja ću tada biti na svome bunaru)."

PRIČAO MI JE Sabit, sin Muhameda, pričao nam je Sufjan od Ibnu Džurejdža, od Sulejmana Ahvela, od Tavusa, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je bdio od (izvjesne) noći (ili kada bi se probudio u nekom dijelu od noći da klanja njemu naročito određenu molitvu, bio je, tj. bio bi) rekao (rekao bi):

"Moj Bože, naš Gospodaru, Tebi hvala, Ti si staralac (tj. obdržavalac tih) nebesa i Zemlje; i Tebi hvala, Ti si gospodar nebesa i Zemlje i ko je u njima; i Tebi hvala, Ti si svjetlost (svjetlo) nebesa i Zemlje i ko je u njima. Ti si istina (ili: Ti si istiniti), i Tvoj govor je istina, i Tvoje obećanje je istina, i Tvoje susretanje je istina. I raj je istina, i Vatra (pakao) je istina i Čas je istina. Moj Bože! Tebi sam se predao, i u Tebe sam (tj. i Tebe sam) vjerovao, i na Tebe sam se oslonio, i k Tebi sam se prepirao (tj. tužio na svoje neprijatelje) i s Tobom sam se sudio (tj. i Tebe tražim da sudiš između mene i bezvjernika), pa oprost mi što sam naprijed proturio, i što sam odgodio (ostavio ozad, poslije, kasnije), i (što) sam tajio (tajno

učinio), i (što) sam objelodanio (javno učinio) i (ono) što si Ti znaniji za njega (znaniji o njemu) od mene. Nema božanstva osim Ti."

Rekao je Ebu Abdullah: Rekao je Kajs, sin Sa'da, i Ebu Zubejr od Tavusa: "Kajjamun" opstojač sam sa sobom (bez ikoga) i ičega (tj. Tavus je umjesto izraza "kajjimun" pričao u hadisu izraz "kajjamun"). A rekao je Mudžahid: "El-kajjumu" je (izvjesni) stajač nad svakom stvari. A čitao je Umer (Hattabov r.a.): "El-kajjamu" (umjesto "el-kajjumu" u ajetul-kursiji). A oba (od) njih dva su pohvalna.

(To jest: Oba izraza i "kajjamun" i "kajjumun" imaju pohvalno značenje jer oba izraza znače: onaj koji sam od sebi opstoji i druge obdržava i uzdržava, stoji nad njima i brine se o njima.)

PRIČAO NAM JE Jusuf, sin Musa-a, pričao nam je Ebu Usamete, pričao mi je Aameš od Hajsemeta, od 'Adijja, sina Hatima, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nema od vas od jednoga (tj. Nema ni jednoga od vas, a da će biti s njim drukčije na sudnjem danu) osim (tako da) će govoriti njemu (tj. razgovaraće s njim, razgovaraće sa svakim od vas) njegov Gospodar (izravno, neposredno, direktno), (a) nije (a neće biti) između njega i između Njega (nikakav, ikakav) prevodilac, a niti (ikakav) zastor (što) zastire Njega."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Abdulaziz, sin Abdussameda, od Ebu 'Imrana, od Ebu Bekra, sina Abdullaha sina Kajsa, od njegovoga oca, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Dva vrta (u raji) su (takva da su) od srebra posude njih dvojice (njih dva - dva vrta) i što je u njima dvojici (i što se nalazi u ta dva vrta). A dva vrta (dvije bašče u raji) su (takva da su) od zlata posude njih dvojice (njih dva - ta dva vrta) i što je u njima dvojici (i što se nalazi u njima dvama - u ta dva vrta). A nije između (toga) naroda (u raji) i između (toga) da gledaju (oni) ka svome Gospodaru (ništa drugo) osim ogrtač (Njegove) veličine na Njegovome licu u vrtu Adna (u vrtu "stanovanja, boravljenja", tj. u vrtu vječnoga boravljenja, vječnoga stanovanja)."

(Ovaj hadis komentatori smatraju "mutešabih", koji se teško može shvatiti doslovno, pa kažu da ga treba samo u prenosnom, prenesenom značenju shvatiti, i tumače ga na razne načine.)

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Abdulmelik, sin 'Aajena, i Džami', sin Ebu Rašida, od Ebu Vaila, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je sebi odsjekao (pripojio, uzeo, prisvojio) imanje (jednoga) čovjeka muslimana sa lažnom zakletvom (lažno se zaklinjući na suđenju), susreo je (tj. susresti će, susrešće na sudnjem danu) Allaha, a On je na njega srdit."

Rekao je Abdullah: Zatim je čitao (pročitao, proučio, izgovorio) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, njegovu potvrdu (svjedočanstvo istinitosti) iz knjige Allaha, veličajno je Njegovo spominjanje:

"Zaista koji sebi kupuju za ugovor Allaha i njihove (tj. i svoje) zakletve cijenu malenu, ti (su takvi da) nema (nikakvoga) udjela za njih u drugome svijetu, i neće govoriti njima (tj. sa njima) Allah.....". Ajet (taj vidjeti).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Sufjan od Amra, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Trojica (su takva da) neće govoriti (sa) njima Allah (na) sudnjem danu i neće gledati k njima: čovjek (koji) se je zaklinjao na (za neku) robu (da) je zaista već dao za nju više od (onoga) što je dao, a on je lažac (a laže); i čovjek (koji) se je zaklinjao na (jednu) zakletvu lažnu poslije (molitve) popodneva (ikindije) zato (da sebi) odsiječe (prisvoji) s njom imanje (vlasništvo jednoga) čovjeka muslimana; i čovjek (koji) je spriječio višak (neke) vode (da je ne bi drugi koristili), pa (će da) govori Allah (na) sudnjem danu:

"Danas sprječavam tebi Moju (Svoju) dobrotu kao što si (ti) spriječio višak (onoga) što nisu radile (nisu napravile) tvoje dvije ruke (jer čovjek nije stvorio zakon po kojem nastaje voda od kisika i vodika "H2 O", niti je stvorio kisik, ni vodik; a niti je stvorio i učinio i to da voda izvire i teče i sl.)."

(Riječ "fadlun" znači i dobrota, a i višak.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Abdulvehhab, pričao nam je Ejjub od Muhameda, od Ibnu Ebu Bekreta, od Ebu Bekreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Vrijeme (to) već je kružilo (tj. već kruži, kreće se) kao njegov oblik (što je bio na) dan (kada - Vrijeme kruži, teče isto kao na dan kada) je stvorio Allah nebesa i Zemlju: godina (svaka) je dvanaest mjeseci, (a) od njih su četiri zabranjena (tj. četiri sveta mjeseca kada se ne smije ratovati, ni ubijati), tri uzastopna (koji slijede jedan iza drugoga): zul-ka'de, i zul-hidždže i muharrem, i (četvrti je) redžeb (redžep plemena) Mudara koji je (po računanju toga plemena uvijek) između džumadel-ahira i ša'bana. Koji je ovo mjesec?" Rekli smo: "Allah i Njegov poslanik su znajući." Pa je šutio, čak smo mislili da će on imenovati (nazvati) njega sa (drugim imenom) osim njegovoga imena. Rekao je: "Zar nije (ovo) zul-hidždže (zul-hidže)?" Rekli smo: "Da." Rekao je: "Koji je ovo grad?" Rekli smo: "Allah i Njegov poslanik su znajući." Pa je šutio, čak smo mislili da će on imenovati njega sa (nekim drugim imenom) osim njegovoga imena. Rekao je: "Zar nije (ovo) naš sveti grad?" Rekli smo: "Da." Rekao je: "Pa koji je ovo dan?" Rekli smo: "Allah i Njegov poslanik su znajući." Pa je šutio, čak smo mislili da će on imenovati njega sa (drugim imenom) osim njegovoga imena. Rekao je: "Zar (ovo) nije dan (toga žrtvenoga) klanja (klanja žrtava ispod vrata, po vrhu prsa)?" Rekli smo: "Da." Rekao je:

"Pa zaista vaše krvi (životi), i vaša imanja - rekao je Muhamed: I mislim ga (da) je rekao (I mislim da je rekao): "i vaše časti" - na vas su zabranjene (tj. vama su svete) kao zabranjenost (tj. kao svetost) ovoga vašega dana (kurbanskoga bajrama) u ovome vašem gradu u ovome vašem mjesecu. I susresti ćete vašega Gospodara, pa će pitati vas o vašim poslovima (djelima). Zar ne (tj. Pozor, Pažnja)! Pa ne vraćajte se poslije mene (u) zalutale (tj. da budete kao zalutali pa da) udara neki (od) vas vratove nekih (tj. pa da se međusobno ubijate). Zar ne (Pazite)! Neka priopći (ovdje) prisutni odsutnome, pa možda neki ko (je taj što ovo) dopre njemu (koji to čuje) da bude pamtljiviji za njega (tj. da ovo bolje upamti i obuhvati) od nekoga ko je čuo njega (tj. ko je to direktno čuo)."

Pa je bio Muhammed kada je spomenuo njega (ovaj hadis, bio je, bio bi) rekao (rekao bi): "Istinit je bio (tj. Istinu je rekao) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio." Zatim je

rekao (Muhammed a.s.): "Zar ne (Pažnja, Pazite)! Da li sam priopćio? Zar ne! Da li sam priopćio?"

GLAVA

(onoga) što je došlo u govoru Allaha, uzvišen je: "..... zaista milost Allaha je blizu (blizu izvjesnih) dobročinitelja (onih koji čine lijepa djela)."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdulvahid, pričao nam je Asim od Ebu Usmana, od Usameta rekao je:

Bio je (jedan) sin neke (od) kćera Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (u stanju da) izvršava (rok života, tj. umire), pa je poslala k njemu (poziv) da dođe njoj. Pa je poslao (njoj poruku): "Zaista za Allaha je (tj. Allahovo je ono) što je uzeo, i za Allaha je (ono) što je dao. I svaki (pojedinač) je (na životu) do roka imenovanoga (određenoga), pa neka se (ona) strpi i neka sebi računa (na Allahovu nagradu)." Pa je (ponovo) poslala k njemu (poziv), pa je zaklinjala na njega (tj. pa je preklinjala njega da dođe). Pa je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i ustao sam sa njim (ja), i Muaz, sin Džebela, i Ubejj, sin Ka'ba, i 'Ubadete, sin Samita. Pa pošto smo unišili, dodali su poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (to) dijete, a njegova duša se trese (koleba se; ili proizvodi šum, glas, tj. hropti) u njegovim prsima - mislim ga (da) je rekao (mislim da je rekao): kao da je ona (suha) mješina. Pa je plakao (tj. zaplakao) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao Sa'd, sin 'Ubadeta:

"Zar plačeš?" Pa je rekao: "Samo će pomilovati Allah od Svojih robova (jedino one) milostive."

PRIČAO NAM JE 'Ubejdulah, sin Sa'da sina Ibrahima, pričao nam je Jakub, pričao nam je moj otac od Saliha, sina Kejsana, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Prepirali su se raj i Vatra (i pakao) ka Gospodaru njih dvojice (njih dvoga, njih dva, tj. svome Gospodaru se obraćajući). Pa je rekao raj: "O moj Gospodaru! Šta je za njega (tj. Šta je njemu - raj, pa da) neće unići (u) njega (niko) osim slabi (slabići od izvjesnih) ljudi i palo (od) njih (tj. i ljudski otpadak, koji su slabi, loši i pali u očima izvjesnih ljudi - koji su nevažni, nebitni u očima izvjesnih ljudi)?" A rekla je Vatra (tj. Rekao je pakao) - misli (na to da je rekao pakao): "Odabrao sam se za (izvjesne) ohole (koji se prave veliki)." Pa je rekao Allah, uzvišen je, raj:

"Ti si Moja milost." A rekao je Vatri: "Ti si Moja kazna. Pogodiću s tobom koga hoću. A za svakoga pojedinoga od vas dvojice (od vas dva) je njegovo punjenje (njegova napunjenost, tj. svaki od vas će biti napunjen, pun)."

(I raj i pakao su na arapskom jeziku imenice ženskoga roda.)

Rekao je: "Pa što se tiče raja, pa zaista Allah neće učiniti nasilje od Svojih stvorenja nijednome (nikome). A zaista On stvara za Vatru koga hoće. Pa će se baciti u nju (u Vatru oni koji su stvoreni za nju), pa će (ona - Vatra) govoriti: "Da li je od povećanja (tj. Ima li još)?" Tri puta (će to Vatra govoriti), dok stavi (dok ne stavi) u nju (ili: na nju) Svoje stopalo (Svoju nogu), pa (će da) se napuni. I vratiće se neki (dio) nje (Vatre) ka nekome i govoriće (Vatra): "Dosta, dosta, dosta!"

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Hišam od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista pogodiće svakako (neke) narode (ili: neke ljude jedan) trag (ili: jedan znak promjene boje tijela) od Vatre sa (zbog) grijeha (nekih što) su pogodili njih (pa će ih pogoditi taj trag Vatre) kaznom (tj. zbog kazne za te grijeha), zatim će uvesti njih Allah (u) raj sa dobrotom Svoje milosti, govoriće se njima (tim ljudima) "džehennemije - paklenjaci"." A rekao je Hemam: Pričao nam je Katadete, pričao nam je Enes od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Zaista Allah drži nebesa i Zemlju (sprječavajući) da propadnu njih dvoje.....".

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Ebu Avanete od Aameša, od Ibrahima, od Alkameta, od Abdullaha (Mes'udovoga) rekao je: Došao je (jedan židovski) učenjak (ili sveštenik) ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O Muhammede! Zaista Allah stavlja nebo na (jedan) prst, a Zemlju na prst, a (sve) planine (brda) na prst, a stabla i rijeke na prst, a ostala stvorenja na prst, zatim govori sa Svojom rukom (pokazujući na Sebe): "Ja sam vladar." Pa se nasmijao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i rekao je:

"I nisu izmjerili Allaha istinom Njegovoga izmjerenja (tj. Nisu ocijenili Allaha pravom Njegovom ocjenom, pravom ocjenom Njegove moći).....".

GLAVA

(onoga) što je došlo o davanju stvaranja (tj. o stvaranju) nebesa, i Zemlje i (drugoga) osim nje od (svih) stvorenja.

A ono (davanje stvaranja, ili stvaranje) je čin Gospodara, blagoslovljen je i uzvišen je, i Njegova zapovjed. Pa Gospodar je sa Svojim svojstvima i Svojim činom (činjenjem) i Svojom zapovjedi, i On je (pravi) stvarač (tvorac), On je davalac bivanja (bivstvovanja), osim stvorenoga (tj. On nije stvoren), a (ono) što je bilo sa Njegovim činom, i Njegovom zapovjedi, i Njegovim davanjem stvaranja (ili i Njegovim stvaranjem) i Njegovim davanjem bivanja, pa ono je učinjeno, i stvoreno i učinjeno bivajućim.

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, izvijestio nas je Muhamed, sin Džafera, izvijestio me je Šerik, sin Abdullaha, sina Ebu Nemra, od Kurejba, od Ibnu Abasa rekao je:

Zanoćio sam (Prenoćio sam) u kući (u sobi) Mejmune (Mejmunete jednu) noć, a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (bio) je kod nje, (Prenoćio sam kod nje) zato (da) gledam kako je molitva (da bi vidio kakva je molitva-namaz) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je pričao (razgovarao je) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa svojom porodicom (jedan) čas, zatim je zaspao (spavao). Pa pošto je bila zadnja trećina (te) noći, ili neki (dio) nje, sjeo je (probudivši se), pa je gledao (pogledao) ka nebu pa je čitao (proučio):

"Zaista u stvaranju nebesa i Zemlje....." do Njegovoga govora "..... za posjednike (izvjesnih) razuma (tj. za razumne).".

Zatim je ustao, pa se je očistio (za molitvu - uzeo je abdest) i očistio je sebi zube (zubočistkom-misvakom). Zatim je klanjao jedanaest naklona (rekata). Zatim je proučio ezan (poziv za dolazak na molitvu očitao je) Bilal za (jutarnju) molitvu (za sabah). Pa je klanjao (Muhammed a.s. u svojoj sobi) dva naklona (tj. dva rekata), zatim je izašao pa je klanjao za (te) ljude (tj. sa pridošlim ljudima zajedno obaveznu-fard) jutarnju molitvu.

GLAVA:

"I zaista već je pretekla (utekla, ili nadmašila) Naša riječ za Naše robove poslana."

(To jest: Moja riječ Mojim poslanicima da će on pobijediti neprijatelje, pretekla je njihovo stvaranje, nadmašila njihovo postajanje. A to će reći, prema nekim tumačenjima: Prije sam rekao da će pobijediti, nego što sam ih stvorio.)

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Pošto je izvršio Allah (to) stvaranje, napisao je kod Sebe iznad Svoga prijestolja: "Zaista Moja milost je pretekla (nadmašila) Moju srdžbu."

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Aameš: Čuo sam Zejda, sina Vehba, čuo sam Abdullaha, sina Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega: Pričao nam je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on je istiniti, učinjen istinitim (obistinjeni):

"Zaista stvaranje jednoga (od) vas (teče tako da) se sakuplja u stomaku (u utrobi) njegove majke četrdeset dana i četrdeset noći (tvar za spermom oplodeno žensko jajašce). Zatim (to) bude usirena krv slično njemu (tome vremenu). Zatim bude komad mesa slično njemu (tome vremenu, toliko vremena, toliko dana). Zatim se pošalje k njemu (izvjesni) anđel (anđeo, melek), pa se njemu dozvoli za četiri riječi, pa napiše (zapiše) njegovu opskrbu, i njegov rok (života), i njegov rad i sretan ili nesretan. Zatim se puhne u njega (izvjesni) duh (duša). Pa zaista jedan (od) vas zaista radi sa radom stanovnika raja, čak (da) ne bude između njega (raja) i između njega osim (jedan) aršin, pa pretekne na njega (tj. pretekne ga ta) knjiga (tj. to što mu je tada zapisano), pa radi sa radom stanovnika Vatre pa uniđe (u) Vatru. A zaista jedan (od) vas zaista radi sa radom stanovnika Vatre, čak ne bude između nje i između njega osim aršin, pa pretekne na njega (ta) knjiga (to što mu je zapisano), pa (počne da) radi rad stanovnika raja pa uniđe (u) njega (u raj)."

PRIČAO NAM JE Hallad, sin Jahja-a, pričao nam je Umer, sin Zerra: Čuo sam svoga oca (da) priča od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"O Džibrile! Šta sprječava tebe (od toga) da posjećuješ nas više od (onoga) što nas posjećuješ?" Pa je sišla (objava, tj. sišao je ajet):

"I ne spuštamo se osim sa zapovjedi tvoga Gospodara, Njemu je (Njemu pripada, Njegovo je sve) što je između naših ruku i ozadi nas....." do kraja (toga) ajeta. Rekao je: Ovo je bio (izvjesni) odgovor za Muhammeda (Muhammedu), pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Jahja, pričao nam je Veki' od Aameša, od Ibrahima, od Alkameta, od Abdullaha (Mes'udovoga) rekao je:

Bio sam (u prilici da) idem sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednu) oranicu (u njivu, na njivu pješice), a on je oslanjač (tj. a on se oslanja) na (jednu oljuštenu od lišća palminu) granu. Pa je prošao pokraj (jednoga) naroda (tj. nekih ljudi) od Židova (toga predjela). Pa je rekao neki (od) njih nekome:

"Pitajte ga o (čovjekovom) duhu (duši)." A rekao je neki (od) njih: "Ne pitajte ga." Pa su ga pitali o duhu (o čovjekovoj duši). Pa je stao (stajao) oslonjajući se (oslonjajući se, tj. oslonjen) na (tu) granu, a ja sam ozadi (iza) njega. Pa sam mislio (tj. znao) da će se ono objaviti k njemu (o tome ajet). Pa je rekao:

"I pitaju te o (tom) duhu; reci: Duh (duša) je od stvari (ili: od zapovjedi) moga Gospodara, a nije se vama dalo od (izvjesnoga) znanja osim malo.". Pa je rekao neki (od) njih nekome: "Već smo rekli vama: "Ne pitajte ga."

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zajamčio je Allah (onome) ko se je borio u (na) Njegovome putu (tj. za Njegov put), (a) ne izvodi ga (iz njegovoga mjesta ništa drugo) osim (ta) borba u (na) Njegovome putu i potvrđivanje Njegovih riječi - (zajamčio mu je Allah) za (to) da uvede njega (u) raj, ili (da) vrati njega ka njegovome stanu koji (je taj što) je izašao iz njega (u borbu - da ga vrati) sa (onim) što je postigao od nagrade ili ratnoga plijena."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, pričao nam je Sufjan od Aameša, od Ebu Vaila, od Ebu Musa-a rekao je: Došao je (jedan) čovjek ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Čovjek (izvjesni, ili svaki) bori se zagrijanošću (tj. iz, zbog zagrijanosti za svoje pleme ili stranku), i bori se junaštvom (zbog junaštva), i bori se licemjernošću (zbog licemjerstva), pa koje (borenje, koja borba od) toga (nabrojanoga) je u (na) putu (tj. zbog puta) Allaha?" Rekao je: "Ko se borio (tj. Onaj koji se borio) zato (da) riječ Allaha bude, ona najviša (ona da je najviša), pa ono (tj. pa to) je u putu (zbog puta) Allaha."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Samo Naš govor (tj. Naš govor) za (jednu) stvar kada smo htjeli nju, je (samo) da reknemo za nju (da reknemo njoj): "Budi!", pa biva (pa ona bude).".

PRIČAO NAM JE Šihab, sin 'Abbada, pričao nam je Ibrahim, sin Humejda, od Ismaila, od Kajsa, od Mugireta, sina Šubeta, rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Neće prestati od moje sljedbe (jedan) narod (neki ljudi da budu) pokazivači (tj. pobjednici) nad (izvjesnim) ljudima dok dođe (dok ne dođe) njima zapovjed Allaha."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Velid, sin Muslima, pričao nam je Ibnu Džabir, pričao mi je Umejr, sin Hani'a, da je on čuo Muavijeta (Muaviju da) je rekao: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Neće prestati (da postoji, tj. Neprestano će biti) od moje sljedbe (jedan) narod stajač sa zapovjedi (tj. uz zapovjed, držeći se zapovjedi) Allaha, (a) ne šteti (ne škodi) im (onaj) ko je smatrao lažnim njih, a ni (onaj) ko se je protivio njima, dok dođe zapovjed Allaha, a oni su na tome (držanju za Allahove zapovjedi)."

Pa je rekao Malik, sin Juhamira: Čuo sam Muaza (da) govori: "I oni (ti koji će stajati sa zapovjedi Allaha) su u Siriji (tj. biće, živjeće uvijek jedna takva grupa i skupina u Siriji)." Pa je rekao Muavijete: "Ovo je Malik (tj. Evo taj Malik) tvrdi da je on čuo Muaza (da) govori: "I oni su u Siriji."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Abdullaha, sina Ebu Husejna, pričao nam je Nafi', sin Džubejra, od Ibnu Abasa rekao je:

Stao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, nad Musejlimom (Musejlimetom Kezzabom) u (tj. među) njegovim drugovima (ili: u svojim drugovima, među svojim drugovima) pa je rekao:

"Da si pitao (tražio od) mene ovaj komad (grane) ne bih dao tebi njega (ne bi ti ga dao), i nećeš pretrčati (preći) zapovjed Allaha o tebi (u vezi tebe). I zaista ako si okrenuo nazad (okrenuo leđa Islamu), zaista će raniti (zaklati, tj. uništiti) svakako tebe Allah."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, od Abdulvahida, od Aameša, od Ibrahima, od Alkameta, od Ibnu Mes'uda rekao je:

Dok ja idem (pješice, pješačim) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u (na) neku oranicu (njivu) Medine, a on se oslanja (tj. odbača, podbača) na (jednu od lišća oljuštenu palminu) granu (koja je bila) sa njim, pa smo prošli pokraj nekolicine od (izvjesnih, ili mjesnih) Židova. Pa je rekao neki (od) njih nekome:

"Pitaj ga o duhu (duši čovjekovoj)." A rekao je neki (od) njih (tj. rekao je drugi): "Ne pitajte ga, (jer može) da donese o njemu (neku) stvar (što) mrzite nju (može da donese što vam neće biti prijatno)." Pa je rekao neki (jedan od) njih: "Zaista pitaćemo svakako njega." Pa je ustao k njemu (jedan) čovjek od njih pa je rekao (pa ga je pitao):

"O Ebul-Kasime! Šta je (taj) duh (duša)?" Pa je šutio od njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio (dakle: ništa mu nije odgovorio niti mu je šta rekao). Pa sam znao da se ono objavljuje k njemu. Pa je rekao:

"I pitaju te o (tome) duhu (duši); reci: Duh (Duša) je od stvari (ili: od zapovjedi) moga Gospodara, a nije se njima dalo od (toga) znanja osim malo."

Rekao je Aameš: Ovako je u našem čitanju (po našem čitanju "ve ma utu", a u čitanju drugih, po čitanju drugih je "ve ma utitum", a ne "ve ma utu").

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Reci: Da je bilo (izvjesno) more tinta za riječi moga Gospodara, zaista bi prošlo (nestalo bi to) more prije (nego) da prođu riječi moga Gospodara i da (tj. makar da) smo donijeli slično njemu (tj. još toliko jedno more kao tintu.". "I da je (slučaj) da je (sve ono) što je u (na) Zemlji od stabla (da su to sve) pera (za pisanje), a (izvjesno, neko) more (da je takvo da tintom) pomaže njega poslije njega sedam mora (okeana), ne bi prošle (tj. ne bi nestale) riječi Allaha.....", "Zaista vaš gospodar je Allah koji je stvorio nebesa i Zemlju u šest dana (tj. vremenskih perioda), zatim se je izjednačio (uspravio) na (Svome) prijestolju (tj. zatim je zavladao na Svome prijestolju), pokriva (tj. smjenjuje svaku) noć (svakim) danom (što) traži njega (dan ona - noć) brzo, i (stvorio je) Sunce, i Mjesec i (sve) zvijezde (bivši one) potčinjene sa (zbog) Njegove zapovjedi; zar ne (tj. pažnja, pozor)! za Njega je (tj. Njemu pripada, Njegovo je sve) stvaranje i (sva) zapovjed, blagoslovljen je Allah, gospodar (svih, sviju) svjetova."

"Sehhare" je (što i) "zellele" - ponizio je (učinio je poniznim, potčinio je nekome nešto).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zajamčio je Allah za (onoga, tj. Zajamčio se je onome) ko se je borio u (na) Njegovome putu, (i) ne izvede ga iz njegove kuće (ništa) osim (ta) borba u Njegovome putu i potvrđivanje Njegove riječi (zajamčio se je njemu, zajamčio mu je) da će uvesti njega (u) raj, ili će vratiti njega ka njegovome stanu sa (onim) što je postigao od nagrade, ili ratnoga plijena (uz Allahovu nagradu)."

GLAVA:

O (izvjesnom) htijenju i volji, "I nećete (vi ništa) osim da hoće Allah.....", i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "..... daješ (izvjesnu) vlast kome hoćeš.....", "I ne govori nipošto (ni) za (kakvu) stvar: Zaista ja sam činilac to sutra. Osim da hoće Allah (tj. ne govori drukčije nego da kažeš: Ako hoće Allah, ako htjedne Allah da dadne da to učinim).....", "Zaista ti nećeš naputiti koga si volio, a ali (tj. nego) Allah napućuje koga hoće.....".

Rekao je Seid, sin Musejjeba, od svoga oca: Sišla je (tj. Sišao je ovaj zadnji ajet) o Ebu Talibu. "..... hoće Allah s vama (izvjesnu) lakoću (olakšanje), a neće s vama (izvjesnu) teškoću (otežavanje).....".

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Abdulvaris od Abdulaziza, od Enesa rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada ste molili (tj. Kada molite) Allaha, pa budite odlučni u (svojoj) molbi (moljenju, dovi), a neka ne govori nipošto jedan (od) vas: "Ako si htio (Ako hoćeš), pa dadni (pa daj) mi!", pa (tj. jer) zaista Allah je (taj što) nema prisiljivača Njemu."

(To jest: Allaha niko ne može prisiliti ni primorati na ono što On neće, što Mu je odvratno i mrsko da dadne. Doslovno "la mustekrihe lehu" znači: nema onoga koji je našao ružnim, odvratnim, tj. nevoljnim Njega, a to će reći: nema niko ko može učiniti Allaha takvim da dadne nešto što Mu nije volja.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije. - H - A pričao nam je Ismail: Pričao nam je moj brat Abdulhamid od Sulejmana, od Muhameda, sina Ebu Atika, od Ibnu Šihaba, od Alije, sina Husejna, da je Husejn, sin Alije - na njih dvojicu pozdrav (ili spas, mir)! - izvijestio njega da je Alija, sin Ebu Taliba, izvijestio njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, došao (izbio noću) njemu i Fatimi, kćeri poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) noć pa je rekao njima:

"Zar ne klanjate?" Rekao je Alija: Pa sam rekao: "O poslaniče Allaha! Samo su naše duše (osobe, tj. Naše osobe, naše duše su samo) u ruci Allaha. Pa kada je htio (tj. kada hoće) da proživi nas (tj. da probudi nas iz sna, da nas vrati u život, u svjesno stanje), proživio je (proživi) nas (probudi nas)." Pa je otišao (Pa se vratio) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada sam to rekao, i nije (na to) vratio (odvratio, rekao) k meni (ni jednu) stvar (ništa). Zatim sam čuo njega, a on je vraćalac nazad (tj. a on se vraća nazad i) udara svoje stegno i govori: "..... a bio je (izvjesni, ili svaki) čovjek najmnogobrojnija stvar prepiranjem."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sinana, pričao nam je Fulejh, pričao nam je Hilal, sin Alije, od 'Ata-a, sina Jesara, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Primjer (izvjesnoga, ili svakoga) vjernika je kao primjer sirove stabljike (izvjesnoga, svakoga) usjeva, (pa) vraća se (tj. okreće se) njegovo lišće, od gdje (tj. otkuda, odakle god) je došao njoj (izvjesni) vjetar, (pa) naginje (prevrće) nju (tu zelenu, sirovu stabljiku). Pa kada se smirio (kada se smiri vjetar), ispravila se je (stabljika, postala je prava, pravilna). I takođe je (tj. I takav je) vjernik, (i) naginje se (prevrće se) sa (svakakvim) iskušenjem (nezgodom). A primjer (izvjesnoga, ili svakoga) bezvjernika (nevjernika) je kao primjer kedra, (drvo koje je) gluho (na svaki vjetar, tj. čvrsto, nesavitljivo), ispravno (pravo), dok slomi njega (dok ga ne slomije) Allah kada je htio (kada htjedne)."

PRIČAO NAM JE Hakem, sin Nafi'a, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Salim, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao: Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on je stajač (a on stoji) na (svojoj) govornici:

"Samo je vaše ostajanje (trajanje) u (poređenju sa onim) što je prošlo prije vas od (izvjesnih) sljedbi (tj. naroda - to je samo) kao što je između molitve popodneva (ikindije namaza) do zalaženja Sunca. Dao se je stanovnicima (sljedbenicima) Tevrata Tevrat, pa su radili sa njim (tj. prema njemu) dok se je upolovio (taj) dan, zatim su bili nemoćni, pa se je njima dao po kirat (na ime nagrade, nadnice). Zatim se je dao stanovnicima (sljedbenicima) Indžila Indžil, pa su radili sa njim (prema njemu) do molitve popodneva (do ikindije), zatim su bili nemoćni, pa se njima dao po kirat. Zatim se vama dao Kur'an, pa ste radili s njim (prema njemu) do zalaženja (zalaska) Sunca, pa se je vama dalo po dva kirata. Rekli su (tj. Reći će) stanovnici Tevrata:

"Naš Gospodaru! Ovu su manji radom (manje su radili), a veći (mnogobrojniji) nagradom (tj. a imaju veću nagradu)." Rekao je: "Da li sam nasilje (nepravdu) učinio vama od vaše nagrade od (ikakve) stvari (tj. Da li sam vama okrnjio, umanjio od vaše nagrade išta)?" Rekli su: "Ne." Pa je rekao: "Pa to je Moja dobrota, dajem je kome hoću."

PRIČAO NAM JE Abdullah Musnedija, pričao nam je Hišam, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Ebu Idrisa, od Ubadeta, sina Samita, rekao je: Prisegnuo sam se poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednoj manjoj) skupini pa je rekao:

"Prisegnjujem se vama (tj. Primam prisegu od vas) na (uvjet, uslov) da nećete pridruživati sa Allahom (ni jednu) stvar (ništa), i (da) nećete krasti, i (da) nećete bludničiti, i (da) nećete ubijati svoju djecu, i (da) nećete donositi laž (što) sebi slažete (lažete) nju između vaših ruku i vaših nogu i (da) nećete griješiti (otkazivati poslušnost) meni u (nekome) dobru. Pa ko je u cijelosti ispunio od vas (to), pa njegova nagrada je na Allaha. A ko je pogodio (učinio) od toga (jednu) stvar, pa se uzeo (tj. kaznio) za nju u (toj) ovozemnosti, pa ono je (tj. pa to je) njemu iskupljenje i čišćenje (očišćenje od grijeha). A ko (bude takav da) je pokrio (sakrio) njega Allah, pa to je ka Allahu (prepušteno na sudnjem danu), ako je htio (ako hoće), kaznio je (tj. kazniće) njega, a ako je htio, oprostio je (oprostiće) njemu."

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Vuhejb od Ejjuba, od Muhameda, od Ebu Hurejreta da je vjerovijesnik Allaha Sulejman - na njega (Allahov) blagoslov i spas (ili: i pozdrav, ili: i mir)! - bio (takav da) ja za njega (u njega bilo) šezdeset žena, pa je rekao:

"Zaista ophodiću svakako noćas na svoje žene (tj. posjetiću noćas svoje žene), pa neka (pa da) ponesu (zanesu, tj. neka ostanu trudne, oplođene) svaka žena, i neka rode (pa da rodi svaka po jednoga) konjanika (koji) se bori u (na) putu Allaha." Pa je ophodio na svoje žene (Pa je ophodio svoje žene). Pa nije rodila (ni jedna) od njih osim (jedna) žena, rodila je polovinu dječaka. Rekao je vjerovijesnik Allaha (Muhammed), pomilovao ga Allah i spasio:

"Da je bio Sulejman izuzeo (tj. Da je bio rekao, Da je rekao: "In šaellahu: Ako htjedne, Ako hoće Allah, Ako Bog da!"), zaista bi nosila (tj. zanjela bi, ostala bi trudna, oplođena) svaka žena od njih, pa bi rodila (jednoga) konjanika (koji) se bori (koji bi se borio) u putu Allaha (na Božijem putu)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, pričao nam je Abdulvehhab Sekafija, pričao nam je Halid Haza' od 'Ikrimeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, unišao na (jednoga) Beduina (tj. k jednome Beduinu da) posjeti njega pa je rekao:

"Nema štete na tebe (tj. Nema štete tebi od te tvoje bolesti)! Čišćenje (od grijeha), ako je htio Allah (ako Bog da)!" Rekao je: Rekao je (taj) Beduin: "Čišćenje (nije), nego (je ovo) vrućica (groznica je ovo u mene koja) skače (ključa, tj. trese se) na starcu velikome (vrlo starome starcu da) dadne posjetiti njemu (te) grobove (tj. da ga strpa u grob)." Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Pa da, tada."

PRIČAO NAM JE Ibnu Selam, izvijestio nas je Hušejm od Husajna, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegovoga oca kada su spavali od (izvjesne) molitve (tj. kada su prespavali izvjesnu jutarnju molitvu-sabah na jednome putovanju), rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Allah je zgrabio (rukom, šakom, tj. uzeo je) vaše duše (duhove, tj. budnosti) kada je htio, a vratio je njih kada je htio." Pa su izvršili njihove (svoje) potrebe (nužde), i očistili su se (tj. uzeli su abdest za molitvu) do (vremena toga čekajući) da se je rodilo Sunce i dobro je pobijelilo (tj. i odskočilo je, podiglo se je), pa je ustao (Muhammed a.s.), pa je klanjao (sa ljudima).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Kaze'ata, pričao nam je Ibrahim od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta i Aaredža. A pričao nam je Ismail: Pričao mi je moj brat (Abdulhamid) od

Sulejmana, od Muhammeda, sina Ebu 'atika, od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, i Seida, sina Musejjeba, da je Ebu Hurejrete rekao:

Psovao (Grdio) se je (jedan) čovjek od (medinenskih, medinskih) mulsimana i (jedan) čovjek od (medinenskih, medinskih) Židova (dakle: međusobno su se psovali, grdili i sl.), pa je rekao musliman:

"Tako mi (Onoga) koji je sebi izabrao (odabrao) Muhammeda nad (sve) svjetove", (to je rekao) u (jednoj) zakletvi (što) se zaklinje s njom. Pa je rekao (taj) Židov: "Tako mi (Onoga) koji je sebi izabrao Musa-a (Mojsija) nad (sve) svjetove." Pa je podigao (uzdigao je taj) musliman svoju ruku kod toga (zbog toga), pa je ošamario (toga) Židova. Pa je otišao (taj) Židov ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je izvijestio njega za (slučaj) koji je bio od njegove stvari i stvari (toga) muslimana. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne odabirajte mene nad Musa-a (tj. Ne govorite da sam ja bolji od Musa-a), pa (jer) zaista (svi, ili izvjesni) ljudi onesvijestiće se (na) sudnjem danu, pa (ću da) budem prvi ko (će, koji će da) se osvijesti, pa kada li je Musa (tj. a ono je Musa) uzimač snažno (tj. snažno je uzeo, snažno drži) za stranu (Allahovoga) prijestolja! Pa ne znam je li bio (i on) u (među onima) ko se je onesvijestio pa se osvijestio prije mene, ili je bio od (bića, od onih) koje je izuzeo Allah."

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Ebu 'Isa-a, izvijestio nas je Jezid, sin Haruna, izvijestio nas je Šubete od Katadeta, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Medina (je takav grad što) će doći njoj Velepreamazivač (Dedždžal), pa će naći (izvjesne) anđele (meleke da) čuvaju nju, pa se neće približiti njoj Velepreamazivač, a niti kuga, ako je htio (tj. ako htjedne) Allah."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, pričao mi je Ebu Selemete, sin Abdurahmana, da je Ebu Hurejrete rekao: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Za (tj. U) svakoga vjerovijesnika je (bila jedna primljena) molitva (dova), pa (ja) hoću, ako je htio Allah, da sebi sakrijem (u pohranu, da pohranim) moju molitvu (svoju molbu-dovu da mi ona bude jedno veliko) zagovaranje (zauzimanje) za moju sljedbu (na) sudnjem danu."

PRIČAO NAM JE Jeserete, sin Safvana sina Džemila, Lahmija, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Zuhrije, od Seida, sina Musejjeba, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dok sam ja spavač, vidio sam mene (tj. vidio sam sebe) na (jednome) bunaru. Pa sam crpao (vadio vodu) što (tj. koliko) je htio Allah da crpam (crpim, tj. vadim, izvlačim vodu kovom). Zatim je uzeo nju (tu posudu, kovu, kantu) Ibnu Ebu Kuhafete, pa je crpao (izvukao jednu) kovu ili dvije kove, a u njegovome crpanju je (neka) slabost. A Allah oprostio njemu! Zatim je uzeo nju Umer. Pa se je preokrenula (tj. postala je ta obična kova kao jedna) velika kova. Pa nisam vidio (ni jednoga) gospodina od (svih) ljudi (da) pravi njegovim pravljjenjem (tj. da radi njegovim radom - da rade kao Umer), dok su udarili (zasjeli izvjesni, ili njegovi,

Umerovi) ljudi okolo njega (oko bunara) u odmaralište (plandovalište uz bunar, ili u daljoj okolici bunara gdje se odmaraju nakon pojenja)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin 'Ala-a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je (tj. kada bi) došao njemu (izvjesni) pitalac (potraživalac čega), a ponekad je rekao (ili: a možda je rekao): došao (tj. kada bi došao) njemu (izvjesni) pitalac ili posjednik (izvjesne) potrebe, rekao (bi, tj. bio bi rekao Muhammed a.s. svojim drugovima koji su bili prisutni):

"Zagovarajte (Intervenišite za ovoga čovjeka kod mene), pa neka se nagradite (na sudnjem danu zbog toga), a sudiće (izvršiće) Allah na jezik Svoga poslanika šta je htio (šta hoće)."

PRIČAO NAM JE Jahja, pričao nam je Abdurrezzak od Mamera, od Hemmama, čuo je Ebu Hurejreta od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Neka ne govori jedan (od) vas: "Moj Bože! Oprosti mi, ako si htio (ako hoćeš)! Pomiluj me, ako si htio (ako hoćeš)! Opskrbi me, ako si htio (ako hoćeš)!" Neka bude odlučan (u) svome pitanju (moljenju). Zaista On čini šta hoće. Nema prisiljivača (primoravača) Njemu (dakle: Allaha ne možeš prisiliti, primorati, na nešto ako On to neće)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Ebu Hafs Amr, pričao nam je Evzajja, pričao mi je Ibnu Šihab od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta sina Mes'uda, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da se on prepirao, on i Hurr, sin Kajsa sina Hisna, Fezarija o drugu Musa-a je on Hadir (Hidr)? Pa je prošao pokraj njih dvojice Ubejj, sin Ka'ba, Ensarija. Pa je pozvao njega Ibnu Abas pa je rekao:

"Zaista ja sam se prepirao, ja i ovaj moj drug o drugu Musa-a koji (je taj što) je pitao (molio Musa da mu se dadne izvjesni) put ka njegovome susretanju. Da li si čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) spominje njegovu stvar (tj. njegov slučaj, išta o tome)?" Rekao je: "Da. Zaista ja sam čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Dok je Musa (bio) u (među) uglednicima Israelićana, pošto je (tj. kadli je) došao (dođe) njemu (jedan) čovjek pa je rekao (i reče): "Da li znaš (i) jednoga (tj. ikoga) znanijega od tebe (od sebe)?" Pa je rekao Musa: "Ne." Pa se objavilo ka Musa-u: "Da, Naš rob Hadir (Hidr)." Pa je pitao (molio) Musa (da mu se dadne izvjesni) put ka njegovome susretanju. Pa je učinio Allah njemu (izvjesnu) ribu znakom (tj. kao znak), i reklo se je njemu: "Kada si izgubio (Kada izgubiš tu) ribu, pa vrati se, pa zaista ti ćeš susresti njega." Pa je bio Musa (u prilici da) slijedi trag (te) ribe u (tom izvjesnome) moru. Pa je rekao momak Musa-a (ka) Musa-u: "Jesi li vidio pošto smo odsjeli do (one izvjesne) stijene, pa zaista ja sam zaboravio (onu) ribu. A nije dao zaboraviti meni nju (niko drugi) osim (izvjesni) sotona da se sjetim nje (one) ribe?" Rekao je Musa:

"To je (ono) što smo bili (u želji da) tražimo (tj. to tražismo, pa to je ono što i tražimo)." Pa su se njih dvojica vratila na tragovima njih dvojice (tj. idući po svojim tragovima) stajanjem u stopu (ustopice - to je značenje riječi "kasasan"). Pa su njih dvojica našla Hadira (Hidra), i bilo je od stvari njih dvojice (ono) što je ispričao Allah (u Kur'anu - dakle: njihov slučaj je spomenut u Kur'anu).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije. A rekao je Ahmed, sin Saliha: Pričao nam je Ibnu Vehb, izvijestio me je Junus od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, od Ebu Hurejreta, od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Odsješćemo (Mi ćemo odsjesti) sutra, ako je htio Allah (ako Bog da), u podbrežju (podgorju) Kinanetovića gdje su se međusobno zaklinjali na (svoje) bezvjerstvo (nevjerstvo)." Hoće (da kaže u) mekanskoj dolini (između Meke i Mine).

(Riječ "hajf, el-hajfu" znači mjesto pod planinom, brdom: padina, ili uzvišenje - što bi se moglo reći da odgovara izrazu podbrežje, podgorje. Ta riječ također znači i uzvišenje u toku vode, u koritu rijeke, a i u suhom koritu rijeke ili potoka koji samo teče kada padne kiša, a to bi značilo kao neko riječno ostrvce, naplavak koji se je uzdigao u toku vode. Dakle, prema ovome drugome značenju, mogao bi se u tekstu ovoga hadisa dati i ovakav prevod: ".... u naplavku Kinanetovića gdje su se....". U svakom slučaju radi se o izvjesnome mjestu u mekanskoj dolini između Meke i Mine.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Ibnu 'Ujejneta od 'Amra, od Ebul-'Abasa, od Abdullaha, sina Umera, rekao je: Opsijedao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, stanovnike Taifa, pa nije osvojio njega (Taif), pa je rekao:

"Zaista mi smo vraćaći (mi se vraćamo nazad sa ovoga pohoda, putovanja) ako je htio Allah!" Pa su rekli (izvjesni) muslimani: "Vraćamo se, a nismo osvojili (pobijedili)." Rekao je: "Pa poranite na (tu) borbu." Pa su poranili (ujutru). Pa su pogodile njih (mnoge) rane. Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista mi smo vraćaći (mi se vraćamo) sutra ako je htio Allah (ako Bog da)." Pa kao da je to zadivilo (tj. oduševilo) njih. (Ili: Pa kao da je to začudilo njih.). Pa se nasmiješio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

Njegovoga govora, uzvišen je: "I neće koristiti (to izvjesno) zagovaranje kod Njega osim za (onoga) kome je dozvolio (da zagovara) za njega; te kada se je digao (otjerao) strah od njihovih srca, rekli su (tj. oni će reći): "Šta je to rekao vaš Gospodar?" Rekli su (tj. Oni će reći): "Istinu (izvjesnu, tj. da dozvalja da se zagovaranje izvrši tako da zagovara onaj kome je dozvoljeno i da se zagovara samo za onoga za koga je dozvoljeno zagovarati), i On Visoki, Veliki." A nije rekao: "..... Šta je to stvorio vaš Gospodar?.....".

(To jest: Umjesto "Šta je to rekao.....", nije rekao "..... Šta je to stvorio.....". Ovim Buharija cilja na jedno pitanje koje se je bilo pojavilo još u prvim stoljećima Islama među učenjacima islamskoga vjerovanja, a to je pitanje zvano mes'eletuhalkil-Kur'ani pitanje stvorenosti Kur'ana. Kur'an je govor Uzvišenoga Allaha - kelamullahi - i kao takav jedan od Allahovih svojstava, a Allah i Njegova svojstva su vječni, pa da li je Kur'an koji čitamo i izgovaramo vječan, i je li postao, je li stvoren ili nije? O tome su se lomila mišljenja mnogo, pa i Buharija ovom svojom rečenicom misli na to. Ovdje se o tome više neće razjašnjavati, nego se samo ovo napominje da bi se shvatilo šta znače te riječi u toj rečenici koju je Buharija iza ajeta stavio.)

I rekao je (Allah), veličajno je Njegovo spominjanje: "..... ko je taj koji zagovara kod Njega osim sa Njegovom dozvolom?.....".

A rekao je Mesruk od Ibnu Mes'uda: Kada je govorio Allah sa (Svojom) objavom, čuli su (čuju) stanovnici nebesa (neku, jednu) stvar (nešto), pa kada se je digao (otjerao) strah od njihovih srca i smirio se je (Njegov) glas (tj. govor), saznali su (tj. znaju) da je on (izvjesna) istina od vašega Gospodara i dozivali su: "Šta je to rekao vaš Gospodar?" Rekli su: "Istinu (izvjesnu je rekao)." A spominje se od Džabira, od Abdullaha, sina Unejsa, rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Sakupiće Allah (Svoje) robove, pa će dozivati njih sa (jednim) glasom (takvim da) čuje njega ko je bio daleko (isto onako) kao što čuje njega (onaj) ko je bio blizu (blizu): "Ja sam (istiniti) vladar! Ja sam (izvjesni onaj) veliki platiša (tj. koji plaća mnogo, veliko dugovanja, dugovanje)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Amra, od Ikrimeta, od Ebu Hurejreta dopire s njim (sa hadisom, ili sa pričanjem dopire) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je rekao (on - Muhammed a.s.):

"Kada je sudio (dosudio, odredio) Allah (izvjesnu Svoju) zapovjed u (na) nebu, udarili su (tj. udare izvjesni, ili svi) anđeli sa svojim krilima (bivajući oni) ponizni zbog Njegovoga govora (koji je takav) kao da je on (jedan) lanac (željezni) na kamenje (kada se spusti, tj. Allahov govor čuju anđeli kao glas željeznoga lanca kada se spusti na kamenje)."

Rekao je Alija: A rekao je (neko drugi) osim njega (osim Sufjana): ".... kamenje."

(Tu se radi o izgovoru riječi "kamenje" koja se u arapskom originalu može da izgovara na dva načina "safvanin" i "safevanin", odnosno "safvanun" i "safevanun", pa je Sufjan pričao hadis tako da je u ovome hadisu tu riječ izgovarao "safvanin", dok su neki drugi pričali ovaj hadis izgovarajući tu riječ "safevanin". Ova riječ u našem jeziku, i to kada je u deminutivu, može da se izgovara isto na dva načina: kamečak, i kamičak, mali kamen.)

"Provodi im to (tu Svoju zapovjed Uzvišeni Allah). Pa kada se podigao (otjerao) strah od njihovih srca, rekli su (reknu anđeli): "Šta je to rekao vaš Gospodar?" Rekli su (Reknu): "Istinu (tu izvjesnu rekao je), i On je Visoki, Veliki."

Rekao je Alija: A pričao nam je Sufjan, pričao nam je Amr od Ikrimeta, od Ebu Hurejreta za ovaj (hadis). Rekao je Sufjan: Rekao je Amr: Čuo sam Ikrimeta, pričao nam je Ebu Hurejrete. Rekao je Alija: Rekao sam Sufjanu (da li) je rekao: Čuo sam Ikrimeta rekao je: Čuo sam Ebu Hurejreta (?). Rekao je: "Da." Rekao sam Sufjanu: Zaista (jedan) čovjek predao je (ovaj hadis) od Amra, od Ikrimeta, od Ebu Hurejreta podiže ga (do Muhammeda a.s. i kaže) da je on čitao: "..... furriga (ispraznio se je, izlio se je - strah iz njihovih srca).....".

(To jest da je čitao umjesto "fuzzi'a" upotrebljavajući izraz, glagol "furriga". To je jedan od sedam načina čitanja Kur'ana, jedan od kiraeta i vedžhova.)

Rekao je Sufjan: Ovako je čitao Amr, pa ne znam (da li) je čuo njega (to čitanje od nekoga na osnovu predaje da čita) ovako, ili ne. Rekao je Sufjan: A ona je (tj. ova vrsta čitanja toga ajeta) je naše čitanje.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, izvjestio me je Ebu Selemete, sin Abdurahmana, od Ebu Hurejreta da je on bio (običaja da) govori (tj. da on govoraše): Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije dozvolio Allah (ni) za jednu) stvar (tj. nije dozvolio ničemu, a to će reći: nikome) što je dozvolio Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (da sebi) pjeva sa Kur'anom." A rekao je (jedan) drug njegov (tj. Ebu Hurejretov drug): Hoće (sa tim pjevanjem da kaže) da biva glasan (javan) s njim (sa čitanjem Kur'ana, a to će reći: Pod tim pjevanjem sa Kur'anom misli se na glasno i javno čitanje Kur'ana).

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa sina Gijasa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, pričao nam je Ebu Salih od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Govori Allah (tj. Reći će Allah) na sudnjem danu: "O Ademe (Adame)!" Pa (će Adem da) govori: "Dwoodazov Tebi! I dvije sreće Tvoje (su, tj. Ti ih daješ)!" Pa će se dozivati sa (jednim) glasom: "Zaista Allah zapovjeda tebi da izvedeš iz tvoga (svoga) potomstva (jedno) poslanstvo (tj. skupinu i da ih pošalješ) ka Vatri (tj. u pakao)."

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Nisam bila ljubomorna (ni) na (jednu) ženu što sam (tj. koliko sam) bila (ili: kao što sam bila) ljubomorna na Hatidžu. A zaista već je zapovjedio njemu (Muhammedu a.s.) njegov Gospodar da obraduje nju sa (jednom) kućom u raju.

GLAVA

razgovora (govora Uzvišenoga) Gospodara sa Džibrilom i dozivanja Allaha (izvjesne, ili sve) anđele (tj. izvjesnih ili sviju anđela, meleka).

A rekao je Mamer (u vezi tumačenja kur'anskih riječi) "I zaista ti zaista susrećaš Kur'an...", to jest: baca se na tebe (tebi), i susrećaš (dočekuješ) ga ti, to jest uzimaš ga od Njega (primaš ga od Njega). I slično njemu (tj. slično tome) je: "Pa je susreo Adem od svoga Gospodara (neke) riječi.....".

PRIČAO MI JE Ishak, pričao nam je Abdussamed, pričao nam je Abdurahman, on je sin Abdullaha sina Dinara, od njegovoga oca (tj. Abdullaha, sina Dinara), od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Allah - blagoslovljen je i uzvišen je - kada je volio (tj. kada voli jednoga) roba, dozivao je (tj. doziva, dozove) Džibrila (rekavši mu):

"Zaista Allah je već volio (zavolio, tj. već voli) omsicu (tog-i-tog), pa (i ti) voli njega!" Pa voli njega Džibril (Pa ga i Džibril zavoli). Zatim doziva Džibril u nebu (na nebu): "Zaista Allah je već volio (zavolio) omsicu (toga-i-toga, iksa), pa volite ga (i vi)!" Pa vole njega (zavole ga) stanovnici neba. I stavi se njemu (izvjesno) primanje u (tj. među) stanovnicima Zemlje."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, od Malika, od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Smjenjuju se međusobno u (tj. među) vama (jedni) anđeli (meleki) u (svakoj) noći i (jedni) anđeli u (svakom) danu, i sastaju se u molitvi (svakoga) popodneva (ikindije) i molitvi (svake) zore (sabaha). Zatim se penju (uzdižu na nebo oni anđeli) koji su prenoćili (tj. koji su bili) u vama (među vama u svojoj smjeni), pa pita njih (Uzvišeni Allah), a On je znajući:

"Kako ste ostavili Moje robove?" Pa (oni) govore: "Ostavili smo ih, a oni klanjaju, a došli smo im, a oni klanjaju (tj. a i kad smo im došli zatekli smo ih da klanjaju)."

PRIČAO NAM JE Muhammed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Vasila, od Ma'rura rekao je: Čuo sam Ebu Zerra od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Došao mi je Džibril, pa je obradovao mene da ono ko je umro (bivši takav da) ne pridružuje sa Allahom (ni jednu) stvar, unišao je (tj. unići će u) raj." Rekao sam: "Iako je krao, iako je bludničio (činio blud)?" Rekao je: "Iako je krao, iako je bludničio."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... spustio ga je sa Svojim znanjem, i (svi) anđeli svjedoče.....".

Rekao je Mudžahid (u vezi tumačenja kur'anskih riječi) "..... spušta se (izvjesna, ili: Njegova) zapovjed između njih....." (to jest) između sedmoga neba i sedme Zemlje (ili: i sedmoga sloja Zemlje, i sedmoga sprata Zemlje).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Ebul-Ahvas, pričao nam je Ebu Ishak Hemdanija od Bera-a, sina 'Aziba, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"O omsica (O ti)! Kada si odsjeo (tj. prišao) ka tvojoj (svojoj) postelji, pa reci:

"Moj Bože! Predao sam svoju osobu (svoju dušu) k Tebi, i upravio sam svoje lice k Tebi, i prepustio sam svoju stvar k Tebi, i sklonio sam svoja leđa k Tebi željom i strahom (tj. zbog ljubavi i zbog strahopoštovanja koje imam) k Tebi (tj. prema Tebi). Nema skloništa, a ni spasa od Tebe osim k Tebi! Vjerovao sam (tj. Vjerujem) u Tvoju knjigu koju si spustio, i u Tvoga vjerovijesnika kojega si poslao."

Pa zaista ti ako si umro u tvojoj (tj. u toj svojoj) noći (kada si to izgovorio), umro si na (tom izvjesnom) načinu stvaranja (tj. umro si na prirodnoj vjeri Islamu), a ako si osvanuo (u životu, živ), pogodio si nagradu."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Sufjan od Ismaila, sina Ebu Halida, od Abdullaha, sina Ebu Evfa-a, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan (neprijateljskih savezničkih) skupina:

"Moj Bože! Spuštaču Knjige, brzoga Obračuna, porazi (ove) skupine, i potresi s njima (tj. i potresi ih)." Povećao je Humejdija: Pričao nam je Sufjan, pričao nam je Ibnu Ebu Halid, čuo sam Abdullaha, čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Museded od Hušejma, od Ebu Bišra, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (u vezi tumačenja kur'anskih riječi) "..... i ne budi (vrlo) glasan sa tvojom (tj. sa svojom) molitvom, i ne budi nečujan (tj. i ne prigušuj svoj glas) s njom (s molitvom, tj. u molitvi).....", rekao je:

Spustila se je (ova objava, ovaj ajet), a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sakrivač je (sebe, krio se je, tj. sakrivao se je) u Meki. Pa je bio (u takvoj prilici) kada je dizao svoj glas, čuli su (slušali su ga mekanski) idolopoklonici, pa su (pa bi) psovali Kur'an, i ko je spustio njega i ko je donio njega. I rekao je Allah, uzvišen je:

"..... i ne budi (vrlo) glasan sa tvojom (svojom) molitvom, i ne budi nečujan s njom....." - ne budi glasan sa svojom molitvom čak (da) čuju (da ne bi to čuli ti) idolopoklonici, i ne budi nečujan (prigušenoga glasa) s njom (sakrivajući je) od svojih drugova, pa (da) ne dadneš čuti njima - "i traži (sebi) između toga (jedan srednji) put." - daj čuti njima, i (a) ne budi (vrlo) glasan, dok (tj. da tvoji drugovi) uzmu od tebe Kur'an.

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... hoće (oni) da zamijenu (zamijene) govor Allaha.....", "..... zaista govor rastavljen." (to jest) istinit (prav). "A nije on sa (izvjesnom) šalom (tj. A nije on šala, neozbiljnost).": (to jest: nije on) sa (izvjesnom) igrom (a to će reći: A nije on igra, zabava).

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Zuhrija od Seida, sina Musejjeba, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Rekao je Allah, uzvišen je:

"Uznemiruje (Vrijeđa) Mene sin Adema (tj. čovjek), psuje vrijeme (izvjesno vrijeme), a Ja sam (to) vrijeme (tj. a Ja sam dao i stvorio to vrijeme), u Mojoj ruci je (sva) zapovjed (ili stvar), (i) prevrćem (tj. okrećem i mijenjam) noć (svaku) i dan (svaki)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Aameš od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je: "Govori Allah - moćan je i veličajan je:

"Post (pravi) je Meni (tj. zbog Mene) i Ja (ću da) nagrađujem za njega. Ostavlja (postač) svoju strast, i svoje jelo i svoje piće zbog Mene. I (taj) post je (jedan) štit. I za (toga, svakoga) postača su dvije radosti (tj. Postač ima dvije radosti): (jedna) radost (je) kada se mrsi, i (a jedna, tj. druga) radost (biće mu) kada susretne svoga Gospodara. I zaista miris usta postača je bolji (ljepši) kod Allaha od mirisa (toga) mošusa (mosuša, miska)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Abdurezzak, izvijestio nas je Mamer od Hemmama, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Dok se Ejjub (Job, Jov) kupa (kupao) go (nag), pala je na njega noga (tj. skupina nekih) skakavaca od zlata. Pa je počeo (da) sipa (trpa te skakavce) u svoju odjeću. Pa je dozivao njega njegov Gospodar:

"O Ejjube! Zar nisam bio obogatio tebe (Zar te već nisam bio obogatio učinivši te nepotrebnim i neovisnim) od (onoga) što vidiš?" Rekao je: "Da, o moj Gospodaru, a ali (nego) nema (nikakvoga) bogatstva sa mnom (u mene koje bi me učinilo neovisnim) od Tvoga blagoslova."

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Ibnu Šihaba, od Ebu Abdullaha El-Egarra, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Spusti se naš Gospodar, blagoslovljen je i uzvišen je, svake noći ka najbližem nebu kada ostane zadnja trećina (svake) noći, pa (On) govori:

"Ko moli Mene, pa (da) odgovorim njemu? Ko pita (tj. Ko će da traži nešto od) Mene, pa (da) dadnem njemu? Ko traži oprost (za svoje grijehе od) Mene, pa (da) oprostim njemu?"

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad da je Aaredž pričao njemu da je on čuo Ebu Hurejreta, da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Mi smo (izvjesni) zadnji (a koji su izvjesni) pretjecači (na) sudnjem danu."

(To jest: Mi smo zadnji po postojanju, postanku, ali smo pretjecači, ali smo prvi po nagradi na sudnjem danu.)

I sa ovim oslanjanjem (tj. I sa ovim istim senedom, lancem ljudi je i onaj hadis u kome se veli da) je rekao Allah: "Troši (na drugoga), trošiću (i Ja) na tebe."

(To jest: Podijeli pomoć drugome ti, podijeliću i Ja tebi.)

PRIČAO NAM JE Zuhejr, sin Harba, pričao nam je Ibnu Fudajl od 'Umareta, od Ebu Zur'ata, od Ebu Hurejreta: Pa je rekao (Džibril):

"Ovo je Hatidža, donijela je tebi (jedan) sud, (a) u njemu je (neka) hrana, ili sud, (a) u njemu je (neko) piće, pa daj čitati (tj. pa isporuči) njoj od njezinoga Gospodara (izvjesni) pozdrav, i obraduj nju sa (jednom) kućom od trstike, (i) nema (nikakve) galame u njoj, a ni truda (napora, teškoće)."

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Eseda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Mamer od Hemmama, sina Munebbiha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je: "Rekao je Allah:

"Izbrojio sam (tj. Pripremio sam, pripravio sam) za Moje (Svoje) dobre robove (ono) što nije (ni jedno) oko vidjelo, i niti je uho čulo i niti se je pokazalo (ugledalo) na srcu (ni jednoga, i jednoga) čovjeka (tj. i niti je palo na um ikojem čovjeku)."

PRIČAO NAM JE Mahmud, pričao nam je Abdurrezzak, izvijestio nas je Ibnu Džurejdž, izvijestio me je Sulejman Ahvel da je Tavus izvijestio njega da je on čuo Ibnu Abasa (da) govori:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je bdio od (izvjesne, ili od svake) noći (klanjajući posebnu molitvu bio je) govori (tj. bio bi govorio, govorio bi):

"Moj Bože! Za Tebe je (Tebi pripada svaka dolična) hvala, Ti si svjetlo (svjetlost) nebesa i Zemlje. I za Tebe je (Tebi je svaka) hvala, Ti si staralac nebesa i Zemlje. I za Tebe je hvala, Ti si gospodar nebesa, i Zemlje i ko je u njima. Ti si (prava) istina, i Tvoje obećanje je istina, i Tvoj govor je istina, i Tvoje susretanje je istina, i raj je istina, i Vatra (tj. pakao) je istina, i (Tvoji) vjerovijesnici su istina i Čas je istina. Moj Bože! Tebi sam se predao (tj. Tebi se predajem), i u Tebe sam vjerovao, i na Tebe sam se oslonio, i k Tebi sam se povratio (pokajao), i s (tj. zbog) Tebe sam se prepirao i k Tebi sam se sudio (tj. i k Tebi se obraćam da

sudiš i presudiš meni i nevjernicima), pa oprosti mi (ono) što sam naprijed proturio, i što sam odgodio (ostavio ozadi - dakle: što sam uradio i što ću uraditi), i što sam tajio i što sam obznanio (javno učinio), Ti si moj Bog, nema božanstva osim Ti."

PRIČAO NAM JE Hadždžadž, sin Minhala, pričao nam je Abdullah, sin Umera, Numejrija, pričao nam je Junus, sin Jezida, Ejlija, rekao je: Čuo sam Zuhriju rekao je: Čuo sam Urveta, sina Zubejra, i Seida, sina Musejjeba, i Alkameta, sina Vakkasa, i Ubejdulaha, sina Abdullaha, od hadisa Aiše (tj. o hadisu Aiše), supruge Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kada su rekli njoj (doslovno: za nju) stanovnici (one izvjesne) laži (tj. lažovi ono) što su rekli, pa je očistio (oglasio nevinom) nju Allah od (onoga) što su rekli. I svaki (od njih) pričao mi je (jednu) skupinu (dio) od (toga) hadisa kojega je pričao meni od Aiše. Rekla je (Aiša, između ostaloga, i ovo):

A ali tako mi Allaha nisam bila (takva da) mislim (tj. ne mišljah, nisam mislila) da će Allah spustiti o mojoj čistoti (nevinosti jednu) objavu (koja će da) se čita. I zaista moje stanje (ili moja stvar) je u mojoj osobi (u mojoj duši) bilo je neznatnije od (toga) da govori Allah o meni sa zapovjedi (jednom koja će da) se čita (uči), a ali (nego) ja sam bila (takva da) se nadam (tj. ali ja se nadah) da usnije poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (svome) spavanju (takav jedan) san (što će da) očisti mene Allah s njime (njime, pomoću njega). Pa je spustio Allah, uzvišen je:

"Zaista (oni) koji su donijeli (tu izvjesnu) laž.....", (tih) deset ajeta (spustio je, objavio je tada u vezi toga slučaja).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Mugirete, sin Abdurahmana, od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao: "Govori Allah:

"Kada je htio Moj rob da uradi (jednu radnju) lošu (tj. jedno zlo djelo), pa ne pišite nju na njega do (da) uradi (dok ne uradi) nju (tu radnju, to djelo). Pa ako je (ako bi) uradio nju, pa zapišite je sa slično njoj (tj. onakvu kakva je). A ako je ostavio nju zbog Mene, pa zapišite nju njemu (kao jedno dobro djelo) lijepu (radnju). A kada je htio da uradi (jednu radnju) lijepu (tj. jedno dobro djelo), pa nije uradio nju (pa je ne uradi), pa zapišite nju njemu (kao jednu radnju) lijepu (kao jedno dobro djelo). Pa ako je uradio nju (ako je uradi), pa zapišite nju njemu sa deset njezinih sličnosti (tj. desetorostruko) do sedam stotina (puta)."

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, pričao mi je Sulejman, sin Bilala, od Muavijeta, sina Ebu Muzerrida, od Seida, sina Jesara, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Stvarao je Allah (Svoje) stvaranje (ili Svoja stvorenja), pa pošto ga je završio (okončao), ustala je (čovjekova) rodbina (rodbinstvo). Pa je rekao: "Odstrani se (Ostavi me)." (Ili: "Šta je?") Rekla je: "Ovo je mjesto (izvjesnoga) utjecaja u Tebe (Tebi) od (izvjesnoga) odsijecanja (veze sa mnom, od prekidanja odnosa sa mnom)." Pa je rekao: "Zar nisi zadovoljna da spojim (tj. da nagradim onoga) ko je spojio (nagradio) tebe, i (da) odsiječem (tj. da odbacim onoga) ko je odsjekao (odbacio) tebe?" Rekla je: "Da, o moj Gospodaru!" Rekao je: "Pa to ti je za tebe (to ti je tebi - to je za tebe, to je tebi)."

Zatim je rekao (tj. pročitao je ajet iz Kur'ana) Ebu Hurejrete: "Pa da li ste možda (vi) ako ste se okrenuli (od Islama), (takvi) da kvarite u (na) Zemlji (tj. da sijete pokvarenost) i (da) odsijecate (tj. da odbacujete) vaše (svoje) rodbine?"

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Sufjan od Saliha, od Ubejdulaha, od Zejda, sina Halida, rekao je: Kišilo se je (tj. Dala se je kiša) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (na njegovu dovu, molbu, molitvu) pa je rekao: "Rekao je Allah:

"Osvanuo je od Mojih robova (neko je) nevjernik u Mene, i (a neko je) vjernik u Mene."

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao: "Rekao je Allah:

"Kada je volio (Kada voli) Moj rob Moje susretanje (susret sa Mnom), volio sam (tj. volim i Ja) njegovo susretanje. A kada je mrzio (kada mrzi) Moje susretanje, mrzio sam (mrzim i Ja) njegovo susretanje (susret s njim)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao: "Rekao je Allah:

"Ja sam kod mišljenja Moga roba o Meni."
(To neki kažu da ima ovaj smisao: Ako misli Moj rob o Meni dobro, pa biće mu tako, tj. biće mu od Mene dobro, biće mu sa Mnom dobro; a ako misli drukčije o Meni, biće mu to drukčije.)

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Rekao je (jedan) čovjek (koji) nije uradio (nikakvo) dobro nikada, pa kada je umro (tj. kada umre): Pa spalite ga, i bacite njegovu polovinu u (izvjesno) kopno (ili pustinju), a njegovu (drugu) polovinu u (izvjesno) more. Pa tako mi Allaha ako je mogao (tj. ako mogne; a to znači: ako odredi tešku sudbinu, teškoću) Allah na njega, zaista kazniće svakako njega (jednom takvom) kaznom (što) neće kazniti njome (ni) jednoga (čovjeka) od (svih) svjetova. Pa je zapovjedio Allah (tome) moru, pa je sakupilo (ono) što je u njemu (od toga čovjeka), i zapovjedio je (tome) kopnu, pa je sakupilo (ono) što je u njemu (tj. u njega palo od toga čovjeka), zatim je rekao:

"Zašto si (to) učinio?" Rekao je: "Od (tj. Zbog) Tvoga straha (tj. Zbog strahovanja od Tebe), a Ti si znaniji." Pa je oprostio njemu.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Ishaka, pričao nam je Amr, sin Asima, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Ishak, sin Abdullaha: Čuo sam Abdurahmana, sina Ebu Amreta, rekao je: Čuo sam Ebu Hurejreta rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista je (jedan) rob pogodio (učinio jedan) grijeh - a možda (da) je rekao: pogriješio je (uradio je jedan) grijeh - pa je rekao: "Moj Gospodaru! Pogriješio sam (uradio sam jedan) grijeh - a možda (da) je rekao: pogodio sam - pa oprost!" Pa je rekao njegov Gospodar: "Je li (Zar je) znao Moj rob da je za njega (tj. da je u njega, a to će reći: da on ima nekoga ko mu je) Gospodar (što) oprašta (taj) grijeh i uzima (kaznjava) za njega? Oprostio sam Mome (Svome) robu." Zatim je ostao što je (tj. koliko je) htio Allah, zatim je pogodio (učinio) grijeh, ili je pogriješio (uradio) grijeh (neki, jedan drugi) pa je rekao:

"Moj Gospodaru! Pogriješio sam, ili pogodio sam (jedan) drugi (grijev), pa oprosti ga (oprosti mi)!" Pa je rekao: "Je li (Zar je) znao Moj rob da je za njega (u njega) Gospodar (koji) oprašta (taj, ili svaki) grijeh i uzima (i kažnjava) za njega. Oprostio sam Mome (Svome) robu." Zatim je ostao što je (onoliko koliko) je htio Allah, zatim je (opet) pogriješio (učinio je) grijeh - a možda (da) je rekao: pogodio je grijeh - pa je rekao:

"Moj Gospodaru! Pogodio sam - ili je rekao: Pogriješio sam - (jedan) drugi (grijev), pa oprosti ga meni." Pa je rekao: "Je li (Zar je) znao Moj rob da je za njega (u njega) Gospodar (što, ili: koji) oprašta (taj) grijeh i (tj. ili) uzima (kažnjava) za njega? Oprostio sam Mome (Svome) robu tri (puta), pa neka radi šta je htio (šta hoće)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Ebul-Esveda, pričao nam je Mu'temi: Čuo sam moga (svoga) oca, pričao nam je Katadete od 'Ukbeta, sina Abdulgafira, od Ebu Seida, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je on spomenuo (jednoga) čovjeka (koji je živio) u (među onima) ko je prošao (tj. koji su prošli, u prošlim narodima), ili u (među onima) ko je bio prije vas. Rekao je riječ (jednu Muhammed a.s.) - misli (na to, tj. smisao te riječi je da) je darovao njemu (tome čovjeku) Allah imanje (imovinu) i djecu. Pa pošto je došla (njegova) smrt, rekao je svojim sinovima:

"Koji otac sam bio vama (Kakav sam vam bio otac)?" Rekli su: "Najbolji otac." Rekao je: "Pa zaista on nije sebi iskopao (tj. nije tajno učinio, nije sebi pohranio) - ili nije sebi usokolio (ulovio pomoću sokola, tj. nije sebi proturio naprijed, nije sebi zaradio) - kod Allaha (nikakvo) dobro, i ako mogne (ili: i ako odredi teškoću) Allah na njega, kazniće ga. Pa gledajte, kada sam umro (tj. kada umrem), pa spalite me (ili: pa dajte spaliti mene). Te kada sam postao (kada postanem) ugalj, pa satarite me (u prah), ili je rekao: smrvite me (stucajte me u prah). Pa kada je bio (kada bude) dan žestokoga vjetra, pa bacite me u njega (dajte poletjeti meni u njega - u vjetar)." Pa je rekao vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pa je uzeo njihove obaveze na to (da svaki rekne i da se zakune na ovaj način): "Tako mi moga Gospodara." (Ili: Pa je uzeo njihove obaveze na to tako mi moga Gospodara.). Pa su (to) učinili, zatim su dali baciti njega (zatim su ga bacili) u (jednome) danu žestokome. Pa je rekao Allah, moćan je i veličajan je:

"Budi (tj. Postani, o ti čovječe, opet kako si i postojao nekad)!" Pa kada li je on čovjek stajač (tj. A on već stoji)! Rekao je Allah: "Hej Moj robe! Šta je nosilo tebe (Šta je nanijelo, navelo tebe) na (to) da si učinio (ono) što si učinio?" Rekao je: "Strah (od) Tebe, ili plašenje (plašljivost) od Tebe." Rekao je: Pa što je preduhitriilo njega je (to) da je pomilovao njega kod nje. A rekao je drugi puta: Pa nije preduhitriilo njega (ništa drugo) osim nje (milosti Allahove)."

Pa sam pričao za njega (za ovaj hadis) Ebu Usmanu pa je rekao: Čuo sam ovo od Selmana (ovako sve) osim (jedino što je slučaj) da je on povećao u njemu (u hadisu da ga baca): u (to) more. Ili (je pričao onako) kao što je pričao.

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Mu'temir i rekao je: nije sebi iskopao (tj. nije tajno učinio, nije sebi pohranio). A rekao je Halifete: Pričao nam je Mu'temir i rekao je: nije sebi usokolio. Protumačio je njega (taj izraz, tu riječ) Katadete (rekavši da ona znači što i) "Iem jeddehir": nije sebi pohranio.

GLAVA

govora (razgovora našega) Gospodara, moćan je i veličajan je, (na) sudnjem danu sa (Svojim vjerovijesnicima i (sa drugima) osim njih.

PRIČAO NAM JE Jusuf, sin Rašida, pričao nam je Ahmed, sin Abdullaha, pričao nam je Ebu Bekr, sin 'Ajaša, od Humejda rekao je: Čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Kada bude sudnji dan, daće mi se zagovaranje, pa ću reći: "O moj Gospodaru!" Uvedi (u) raj ko je bio (takav da je bilo) u njegovome srcu (jedno) zrno slačice (tj. koliko to zrno nekoga dobra uz vjerovanje Tebe)." Pa će (oni) unići. Zatim ću reći: "Uvedi (u) raj ko je bio (takav da je bila) u njegovom srcu najniža (tj. najmanja) stvar." Pa je rekao Enes: Kao da ja (sad) gledam ka prstima poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. (To jest: kako na prste pokazuje Muhammed a.s. tu malenost, malenkost stvari od dobra.).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad, sin Zejda, pričao nam je Ma'bed, sin Hilala, Anezija, rekao je:

Sakupili smo se, (mi neki) ljudi od stanovnika Basre, pa smo otišli ka Enesu, sinu Malika. I otišli smo sa nama (tj. sa sobom vodeći mi) Sabita (Bunaniju) k njemu (da) pita njega za nas (tj. nama) o hadisu (toga izvjesnoga) zagovaranja (na sudnjem danu). Pa kada li je on u (kadli on nalazi se u) svome dvorcu! Pa smo se složili (tj. Pa smo pogodili, potrefili doći njemu kada on) klanja (molitvu te) ručanice (tj. molitvu koja se klanja kada jutro dobro odskoči - duha-namaz). Pa smo tražili dozvolu (da uniđemo njemu). Pa je dozvolio nama, a on je sjedilac (sjedi) na svojoj postelji. Pa smo rekli Sabitu: "Ne pitaj ga (ni) o (jednoj) stvari prije od hadisa (toga izvjesnoga) zagovaranja." Pa je rekao:

"O Ebu Hamzete! Ova tvoja braća od stanovnika Basre došli su ti (da) pitaju tebe o hadisu (toga izvjesnoga) zagovaranja." Pa je rekao: "Pričao nam je Muhammed, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada bude sudnji dan, uzburkaće se (zatalasaće se izvjesni) ljudi, neki (od) njih u neke (među neke), pa dođu (doći će) Ademu pa govore (pa će reći): "Zagovaraj za nas ka tvome (svome) Gospodaru." Pa (će on da) govori: "Nisam za nju (tj. za njega - za zagovaranje podesan vama), a ali (nego) na vas je sa Ibrahimom (da to pokušate, tj. ali držite se Ibrahima), pa (jer) zaista on je prijatelj Milosrdnoga." Pa dođu (doći će) Ibrahimu. Pa (on) govori: "Nisam za nju (za tu radnju, tj. za zagovaranje podesan), a ali (nego) na vas je sa Musa-om (tj. ali držite se Musa-a), pa zaista on je razgovarač Allaha (tj. razgovarač, razgovarao je sa Allahom)." Pa dođu (doći će) Musa-u. Pa (će da) govori: "Nisam za nju (Nisam ja za to vama podesan), a ali (nego) na vas je sa 'Isa-om (idite 'Isa-u), pa zaista on je duh (od) Allaha i Njegova riječ." Pa dođu (doći će) 'Isa-u. Pa (će on da) govori: "Nisam za nje (Nisam za to ja vama podesan), a ali (nego) na vas je sa Muhammedom, pomilovao ga Allah i spasio." Pa (će oni da) dođu meni. Pa (ću da) govorim: "Ja sam za nju (Ja sam za to podesan)." Pa (ću da) tražim dozvolu na (od) svoga Gospodara. Pa (će da) se dozvoli meni. I nadahnuće me (neke) pohvale (što) ću hvaliti Njega sa njima, ne dolaze mi sada (one u sjećanje), pa (ću da) hvalim Njega sa tim pohvalama i padnem (i pašću) Njemu čineći ničicu (čineći sedždu). Pa (će da) se govori:

"O Muhammede! Podigni tvoju (svoju) glavu, i reci, slušaće se tebe (slušaćeš se ti), i pitaj, daće se tebi, i zagovaraj, primiće se tebi zagovaranje." Pa (ću da) govorim: "O moj Gospodaru! Moja sljedba, moja sljedba (tj. moji sljedbenici me zanimaju, molim za njih)!" Pa

(će da) se govori: "Odi, pa izvadi (izvedi) iz nje (iz vatre pakla) ko je bio (takav da je) u njegovome srcu težina (jednoga) ječmenoga zrna od vjerovanja." Pa (ću da) odem, pa (ću da) učinim (tako). Zatim se vratim, pa hvalim Njega sa tim pohvalama, zatim (ću da) padnem Njemu čineći ničicu (sedždu). Pa (će da) se govori: "O Muhammede, podigni svoju glavu, i reci, slušaće se tebe (slušaćeš se), i pitaj (moli, traži), daće se tebi, i zagovaraj, primiće se tebi zagovaranje." Pa (ću da) govorim:

"O moj Gospodaru! Moja sljedba, moja sljedba." Pa (će da) se govori: "Odi (Idi), pa izvadi (izvedi) iz nje ko je bio (takav da je) u njegovom srcu težina (jednoga) truna prašine (vjerovanja), ili (jednoga) zrna slačice od vjerovanja." Pa (ću da) odem, pa (ću to da) učinim. Zatim (ću da) se vratim, pa (ću da) hvalim Njega sa tim pohvalama, zatim (ću da) padnem Njemu čineći ničicu (sedždu). Pa (će da) se govori: "O Muhammede! Podigni svoju glavu, i reci, slušaće se tebe (slušaćeš se ti), i pitaj (moli, traži), daće se tebi, i zagovaraj, primiće se tvoje zagovaranje (tj. primiće se tebi zagovaranje)." Pa (ću da) govorim:

"O moj Gospodaru! Moja sljedba, moja sljedba!" Pa (će da) govori: "Odi, pa izvadi (izvedi) ko je bio (takav da je) u njegovom srcu najniža, najniža težina (jednoga) zrna od slačice od vjerovanja, pa izvadi (izvedi) njega iz Vatre!" Pa (ću da) odem, pa (ću to da) učinim."

Pa pošto smo izašli iz (sijela) kod (od) Enesa, rekao sam nekom (od) naših drugova: "Da smo prošli pokraj Hasena (Basrije)! A on je sakrivač (sebe, tj. sakriven je od Hadždžadža) u stanu Ebu Halifeta. Sa (onom, onim) što je pričao nama Enes, sin Malika (tj. Da ispričamo njemu o onome što je pričao nama Enes, sina Malika)." Pa smo došli njemu, pa smo pozdravili na njega (tj. njega). Pa je dozvolio nama (ulazak). Pa smo rekli njemu:

"O Ebu Seide! Došli smo ti iz (sa sijela) kod (od) tvoga brata (po vjeri) Enesa, sina Malika. Pa nismo vidjeli (čuli) slično (onome) što je pričao nama o (izvjesnome) zagovaranju." Pa je rekao: "Ha, ha! (To jest: "Povećajte mi više obavještenja o tome! Pričajte mi! Da čujem! Deder da čujem!"). Pa smo pričali njemu za (taj) hadis. Pa je stigao do ovoga mjesta, pa je rekao: "Ha, ha (Hajde još dalje)!" Pa smo rekli: "Nije povećao nama na ovo (Nije nam pričao ništa više od ovoga što smo ti ispričali)." Pa je rekao:

"Zaista već je pričao meni, a on je sav (tj. sakupljene pameti, čvršćega pamćenja) otprije dvadeset godina (još toga više o ovome hadisu). Pa neću znati (tj. Pa ne znam) je li zaboravio, ili je mrzio (da vam to priča zbog mogućnosti) da se oslonite (na to, pa da napustite dobre poslove)?" Rekli smo: "O Ebu Seide! Pa pričaj nam." Pa se je nasmijao i rekao je:

"Stvorio se je (svaki, ili izvjesni) čovjek mnogo brzim (tj. takav je da mnogo žuri). Nisam spomenuo njega (tj. to ni zbog čega drugoga) osim da ja (tj. osim zato što ja) hoću da pričam (ispričam) vama (to). Pričao mi je (sve ono s početka) kao što je pričao (i) vama za njega, (i) rekao je (potom još i ovo):

"Zatim se vratim četvrti puta, pa hvalim Njega sa tim (pohvalama), zatim padnem Njemu čineći ničicu (sedždu). Pa (će da) se govori: "O Muhammede! Podigni svoju glavu, i reci, slušaće se (tebe), i pitaj, daće se tebi, i zagovaraj, primiće se tebi zagovaranje." Pa (ću da) govorim: "O moj Gospodaru! Dozvoli mi u (onome, tj. za onoga da zagovaram) ko je rekao (tj. ko je govorio): "Nema božanstva osim Allah!" Pa (će da) govori: "Tako mi Moje moći, i Moje veličajnosti, i Moje veličanstvenosti i Moje veličine zaista izvadiću svakako iz nje (onoga) ko je rekao: "Nema božanstva osim Allah!"

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Halida, pričao nam je 'Ubejdulah, sin Musa-a, od Israila, od Mansura, od Ibrahima, od 'Abideta, od Abdullaha (Mes'udovoga) rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista zadnji (od) stanovnika raja ulaženjem (koji će ući u) raj i zadnji (od) stanovnika Vatre izlaženjem (koji će izaći) iz Vatre je (jedan) čovjek (koji će da) izađe puzanjem (pužući). Pa (će da) govori njemu njegov Gospodar: "Uniđi (Uđi u) raj." Pa (će da) govori: "Moj Gospodaru! Raj je pun (napunjen)." Pa govoriće njemu to tri puta. Pa sve (od) toga (od onoga što će da) odvrati na Njega (tj. odgovori Njemu) je (to): "Raj je pun." Pa (će da) govori: "Zaista za tebe je (tj. Ti imaš) slično (toj) ovozemnosti deset puta."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Hudžra, izvijestio nas je 'Isa, sin Junusa, od 'Ameša ('Aameša), od Hajsemeta, od 'Adijja, sina Hatima, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije od vas (ni) jedan (u drukčijem položaju na sudnjem danu) osim (u takvom da će da) razgovara (sa) njim njegov Gospodar, (a) nije između njega i između Njega (nikakav) prevodilac (potreban, to jest neće biti prevodioca, ni posrednika). Pa (će da) gleda desno od njega (tj. desno od sebe svaki čovjek), pa neće vidjeti (tj. pa ne vidi ništa drugo) osim (ono) što je naprijed proturio (uradio) od svoga rada. I gleda (gledaće) lijevo od njega (od sebe), pa neće vidjeti (ništa) osim (ono) što je naprijed proturio (uradio, učinio). I gleda između svoje dvije ruke (tj. I gleda, gledaće pred sobom, ispred sebe), pa neće vidjeti (ništa drugo) osim Vatru prema svome licu. Pa čuvajte se Vatre, i da (tj. pa makar) sa polovinom (sa pola) datule (da pomognete bijednoga)!"

Rekao je Aameš: A pričao mi je Amr, sin Murreta, od Hajsemeta slično njemu (ovome hadisu) i povećao je u njemu: "i da (tj. pa makar) sa riječi lijepom (tj. sa lijepom rječju)."

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džerir od Mansura, od Ibrahima, od Abideta, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Došao je (jedan) vjerski poglavica (ili sveštenik, svećenik, ili učenjak) od Židova pa je rekao:

"Zaista ono kada bude sudnji dan, učiniće Allah nebesa na (jedan) prst, a zemlje na (jedan) prst, a vodu i zemlju (tlo, kopno) na prst, a (sva ostala) stvorenja na prst, zatim će tresti njih (potrest će ih), zatim će reći: "Ja sam vladar, Ja sam vladar!" Pa zaista već sam vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) se smije, čak (tako da) su se pokazali njegovi (zubi) umnjaci čuđenjem (ili divljenjem, tj. zbog čuđenja, ili divljenja) i potvrđivanjem njegovoga govora. Zatim je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"I nisu izmjerili Allaha istinom Njegova izmjerenja....." do Njegovoga govora "..... pridružuju."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Ebu Avanete od Katadeta, od Safvana, sina Muhriža da je (jedan) čovjek pitao Ibnu Umera:

"Kako si čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori o (izvjesnome) šapatu (šaptanju, tajnom razgovoru)?" Rekao je: "Približi se (tj. Približiće se na sudnjem danu) jedan (od) vas svome Gospodaru, čak (da će On da) stavi Svoju zaštitu na njega, pa (će da) govori:

"Jesi li uradio tako i tako (tj. to i to)?" Pa (će da) govori: "Da." I govori (govoriće): "Uradio si tako i tako (to i to)." Pa (će da) govori: "Da." Pa (će da) ustali njega (tj. Pa učini, učiniće njega da prizna), zatim (će da) govori: "Zaista Ja sam pokrio na tebe (tj. sakrio sam tebe, pokrio sam tvoje grijeh) u zemnosti (u zemaljskom životu), i Ja opraštam nju (tu grijehnost) tebi danas."

A rekao je Adem: Pričao nam je Šejban, pričao nam je Katadete, pričao nam je Safvan od Ibnu Umera: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

Njegovoga govora: "..... i razgovarao je Allah (sa) Musa-om razgovaranjem."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs, pričao nam je Ukajl od Ibnu Šihaba, pričao nam je Humejd, sin Abdurahmana, od Ebu Hurejreta da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Pravdao se je (Dokazivao je, tj. Prepirao se je) Adem i Musa. Pa je rekao Musa: "Ti si Adem koji si izvadio (izveo, istjerao) svoje potomstvo iz raja." Rekao je: "Ti si Musa koji (si taj što) je izabrao tebe Allah, uzvišen je, sa Svojim poslanstvima i sa Svojim razgovorom, zatim (ti) koriš (karaš) mene na stvar (za stvar, tj. zbog jedne stvari koja) se je već odredila na mene (meni) prije (nego) da se stvorim (prije nego što ću biti stvoren)." Pa je dokazao (tj. dokazivanjem je nadvladao) Adem Musa-a."

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Hišam, pričao nam je Katadete od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Sakupe se (tj. Sakupiće se izvjesni) vjernici (na) sudnjem danu, pa (će oni da) govore: "Da smo tražili zagovaranje (da se neko obrati) ka našem Gospodaru, pa (da) odmori nas od ovoga našega mjesta!" Pa (će da) dođu Ademu, pa (će da) govore njemu: "Ti si Adem, otac (sviju) ljudi, stvorio je tebe Allah sa Svojom (tj. Svojom) rukom, i dao je pasti ničice tebi (izvjesnim, ili svima) anđelima (tj. i naredio je anđelima, melekima da ti učine sedždu), i poučio je tebe imena svake (imenima svih) stvari, pa zagovaraj za nas k našem Gospodaru dok (tj. da) odmori nas (da nas odmori)." Pa (će da) govori (Adem) njima: "Nisam ovdje vama (podesan za to, tj. za zagovaranje)." I spomene (spomenuće) svoju pogrešku koju je pogodio (tj. učinio)."

PRIČAO NAM JE Abdul-Aziz, sin Abdullaha, pričao mi je Sulejman od Šerika, sina Abdullaha, da je on rekao: Čuo sam Ibnu Malika (da) govori (o) noći (kada) se je noću putovalo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, iz (ili: od) bogomolje Kabe (kabenske bogomolje):

Zaista ono došla su njemu tri bića prije (nego što će se početi da) objavljuje k njemu, a on je spavač (a on je spavao) u (Ka'bi, toj) bogomolji zabranjenoj (tj. svetoj), pa je rekao prvi (od) njih (prvi od te trojice): "Koji (od) njih je on (tj. Koji je od ovih što spavaju - koji je on - ko je od njih Muhammed)?" Pa je rekao srednji (od) njih (Ili: Pa je rekao: Srednji od njih, Srednji između njih koji spavaju, i): "On je najbolji (od) njih."

(Možda je prema tekstu praviji, ispravniji prevod: Pa je rekao srednji (od) njih: "On je najbolji (od) njih." To smatram na osnovu daljega teksta, jer se dalje u tekstu kaže:)

Pa je rekao zadnji (od) njih (zadnji od one trojice): "Uzmite najboljega njih (od njih). (To jest: Uzmite ga radi penjanja, dizanja, uzdizanja s njim ka nebu, radi uzdizanja njega na nebo.). Pa je (ta zgodna) bila (u) toj noći. Pa nije vidio njih (tj. nije vidio Muhammed a.s. ta tri bića - ta tri meleka, anđela poslije toga), dok su (ipak) došli njemu (u jednoj) drugoj noći u (onome svome stanju) što vidi njegovo srce, a spava njegovo oko, a ne spava njegovo srce. A takođe su (bili svi takvi Božiji) vjerovijesnici: spavaju njihove oči, a ne spavaju njihova srca. Pa nisu razgovarali (ta trojica sa) njim (tj. sa Muhammedom a.s.), čak su sebi (na sebe) natovarili (ili nosili su) njega (na sebi), pa su stavili njega kod bunara Zemzema. Pa je upravljao (tj. vršio neke radnje nad) njim od njih (tj. između one trojice anđela) Džibril. Pa je rascijepio (raspolovio, tj. rasporio, otvorio) Džibril (ono) što je između njegovih (Muhammedovih a.s.) prsa do njegovoga gornjega dijela prsa (a neki kažu da izraz "ila lebbetihi" znači: do njegovoga spolnoga uda, organa), dok je završio (ili dok je ispraznio) njegova prsa i njegovu unutricu (njegov stomak), pa je oprao njega od vode (tj. sa vodom) Zemzema sa svojom rukom (i prao ga je) dok je očistio njegovu unutricu. Zatim se je njemu donio (jedan) lavor od zlata, (a) u njemu je (jedna) posuda od zlata, natrpana vjerovanjem i mudročću, pa je natrpao s njim (njime, time) njegova prsa i njegove podbratke, misli (na) žile njegovoga grla. Zatim je poklopio (tj. stavio je) njega (na rajskoga konja Buraka), (a) zatim se popeo (uzdigao) s njime ka najbližem nebu, pa je udarao (tj. kucao je na jedna) vrata od njegovih (nebeskih) vrata. Pa su dozivali njega stanovnici (toga) neba):

"Ko je ovo (tj. Ko je to)?" Pa je rekao: "Džibril." Rekli su: "A ko je sa tobom?" Rekao je: "Sa mnom je Muhammed." Rekao je (neko od njih): "A već se je poslalo k njemu?" Rekao je: "Da." Rekli su: "Pa širina sa njim (tj. Dobro došao on!) i (smatramo ga našom) porodicom!" Pa će se obradovati sa njim (s njega, zbog njega) stanovnici neba. Neće znati stanovnici (toga) neba o (onome) šta hoće Allah sa njim u (na) Zemlji do (da) dadne znati njima (tj. do da obznani, dok ne oglasi njima to). Pa je našao u (na) najbližem nebu Adema. Pa je rekao njemu Džibril: "Ovo je tvoj otac, pa pozdravi na njega (tj. pa pozdravi ga)." I vratio je na njega Adem (tj. I uzvratilo je pozdrav njemu, otpozdravio je njemu Adem) pa je rekao: "Širina i porodicu (doslovno: Širinu i porodicu, tj. Primam te široko i kao porodicu), o moj sinčiću! Divan li si ti (moj) sin!" Pa kada li (se suoči) on u (tom) najbližem nebu sa (nekakve) dvije rijeke, tjeraju se njih dvije (tj. teku njih dvije)! Pa je rekao: "Šta su (tj. Kakve su, koje su) ove dvije rijeke o Džibrile?" Rekao je: "Ove dvije su Nil i Eufrat, porijeklo (ili gradivo) njih dviju." Zatim je prošao (prolazio dalje) sa njim u (tom) nebu, pa kada li on (suoči se) sa (jednom) drugom rijekom, (a) na njoj je (jedan) dvorac od bisera i hrizolita (vrsta dragoga kamena)! Pa je udario svojom rukom, pa kada li je ono mošus (mosuš)! Rekao je: "Šta je ovo, o Džibrile?" Rekao je: "Ovo je "kevser" koji je sakrio (tj. darovao, pripremio) tebi tvoj Gospodar."

Zatim se popeo ka drugome nebu. Pa su rekli (njegovu, nebeski) anđeli (meleki) slično što su rekli njemu (oni) prvi (anđeli): "Ko je ovo (to)?" Rekao je: "Džibril." Rekli su: "A ko je sa tobom?" Rekao je: "Muhammed, pomilovao ga Allah i spasio." Rekli su: "A već se je poslalo k njemu?" Rekao je: "Da." Rekli su: "Širinu sa njim (tj. Neka mu je široko, Dobro došao) i porodicom (ga smatramo)!" Zatim se je popeo sa njim ka trećem nebu. I rekli su njemu slično što su rekli (oni) prvi (najprvi) i drugi (anđeli). Zatim se popeo sa njim ka četvrtom (nebu). Pa su rekli njemu slično tome (slično kao i prije). Zatim se popeo sa njim ka petom nebu. Pa su rekli njemu slično tome. Zatim se popeo sa njim ka šestome (nebu). Pa su rekli njemu slično tome (kao i prije). Zatim se popeo s njime ka sedmome nebu. Pa su rekli njemu slično tome. Svako nebo (je takvo da) su u (na) njemu (neki Božiji) vjerovijesnici, (i) već je imenovao njih, pa sam zapamtio od njih Idrisa u drugome nebu, i Haruna u (tj. na) četvrtome, i (nekoga) drugoga u petom, (a) nisam zapamtio njegovo ime, i Ibrahima u

šestome i Musa-a u sedmome sa odlikovanja razgovora Allaha (tj. Musa je na sedmom nebu zbog odlikovanja, davanja prednosti njemu zato što je razgovarao izravno sa Uzvišenim Allahom). Pa je rekao Musa:

"O moj Gospodaru! Nisam mislio (nisam znao) da će se uzdignuti na mene (nada mnom i) jedan (čovjek, iko)." Zatim se je uzvisio (Džibril) sa njim (sa Muhammedom a.s.) iznad toga sa (onim, tj. u one prostore i visine) što neće znati (tj. što ne zna) njega (koje ne zna niko) osim Allah, dok je došao lotosu (izvjesnoga) kraja (ili vrhunca, tj. drvetu lotosovome koje označava kraj, konac; ili: vrhunac - ljudskoga znanja; ili kraj, konac, vrhunac domašaja i dopiranja Džibrila, ili svih bića, anđela). I približio se je Silni, Gospodar (svake) moći, pa se je spustio, čak je bio od njega (tj. blizu njega) količinom (koliko) dva luka ili (još) bliže.

(Riječ "kabe" prevedena je količinom. Ona, međutim, znači i polovinu strune, tetive u luka za strijelu - od onoga mjesta gdje se uhvati strijela do mjesta gdje se luk počinje savijati. Prema tome "kabe kavsejni" znači: polovinu strune, tetive dvaju lukova. To bi opet, u krajnjoj liniji, značilo jedna struna, tetiva od luka za strijelu, jer jedan luk ima dvije polovine - dva "kava" -, a dva puta po polovinu to je jedno cijelo. Prema tome "polovinu strune dva luka" označava udaljenost od jedne strune, tetive nekoga luka za strijelu. Ovaj izraz je još neki puta prolazio u tekstu, ali ovako objašnjenje nije u prošlom tekstu dato po opširnosti.)

Pa je objavio Allah u (tj. među onim, između ostaloga) što je objavio, pedeset molitava na tvoju sljedbu svaki dani i noć. Zatim je silazio (Muhammed a.s. od Sidretul-Munteha-a) dok je dopro (došao) Musa-u. Pa je zadržao sebi njega Musa pa je rekao: "O Muhammede! Šta je to ugovorio (tj. oporučio, odredio, zapovjedio) k tebi tvoj Gospodar?" Rekao je: "Ugovorio je k meni pedeset molitava (molitvi, namaza) svaki dan i noć." Rekao je: "Zaista tvoja sljedba neće moći to, pa vrati se, pa neka olakša (tj. neka skine) od tebe tvoj Gospodar i od njih." Pa se obazreo (obazro) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ka Džibrilu, kao da on traži zdogovor (sa) njim o tome. Pa je dao znak k njemu Džibril, to jest: Da, ako si htio (ako hoćeš). Pa se uzvisio s njime ka Silnome, pa je rekao, a on (je na) svome mjestu:

"O moj Gospodaru! Olakšaj od nas, pa (jer) zaista moja sljedba neće moći ovo (izvršavati)." Pa je stavio (tj. smanjio, skinuo) je od njega deset molitava (molitvi). Zatim se vratio ka Musa-u. Pa je zadržao sebi njega. Pa nije prestao (da) vraća njega Musa, dok su postale (tj. dok su sašle molitve) do pet molitava. Zatim je zadržao sebi Musa (njega) kod (tih) pet (namaza, molitvi) pa je rekao:

"O Muhammede! Tako mi Allaha zaista već sam navraćao (navlačio, upućivao) Israelićane svoj narod na manje od ovoga, pa su bili slabi (slabići), pa su ostavili njega (tj. taj manji broj molitava). Pa tvoja sljedba je slabija tjelesima, i srcima, i tijelima, i vidovima i sluhovima, pa vrati se, pa neka olakša od tebe (tebi) tvoj Gospodar sve to." Obazreo (Obazro) se Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ka Džibrilu zato (da) dadne znak na njega (njemu). I ne mrzi to Džibril. Pa je podigao njega kod petoga (vraćanja), pa je rekao (Muhammed a.s.): "O moj Gospodaru! Zaista moja sljedba (tj. moji sljedbenici su takvi da) su slaba njihova tjelesa, i njihova srca, i njihovi sluhovi i njihova tijela, pa olakšaj od nas (olakšaj nam)." Pa je rekao Silni:

"O Muhammede!" Rekao je: "Dvoudazov Tebi! I dvije sreće Tvoje!" Rekao je: "Zaista ono neće se zamijeniti (izmijeniti izvjesni, tj. zadnji Moj) govor kod Mene, kao što sam uzakonio na tebe (tebi) u majci (tj. u izvoru) Knjige (tj. knjige o sudbini, levhi mahfuzu -

sačuvanoj ploči sudbine)." Rekao je: "Pa svako lijepo (djelo - dobro djelo) je sa deset svojih sličnosti (vrijednosti, tj. nagrada nagrađeno). Pa ona (ta molitva) je pedeset u majci Knjige (u levhi mahfuzu), a ona je pet na tebe." Pa se vratio ka Musa-u. Pa je rekao: "Kako si učinio?" Pa je rekao: "Olakšao je od nas (tj. Olakšao je nama), darovao je nama za svako lijepo (djelo) deset njegovih sličnosti." Rekao je Musa: "Već sam, tako mi Allaha, navraćao Israelićane na manje od toga, pa su ostavili njega (ostavili su to). Vрати se ka svome Gospodaru, pa neka olakša od tebe (tebi) još (opet, takođe)." Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Musa! Već sam se, tako mi Allaha, zastidio od svoga Gospodara od (zbog onoga) što sam se izmjenjivao (tj. što sam se vraćao) k Njemu." Rekao je: "Pa silazi (siđi na Zemlju) sa imenom (u ime) Allaha." Rekao je: I probudio se je, a on je u bogomolji (te) zabranjenosti (svetosti, tj. u Ka'bi, svetoj bogomolji).

GLAVA

razgovora (našega) Gospodara sa stanovnicima raja.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, pričao mi je Ibnu Vehb, pričao mi je Malik od Zejda, sina Eslema, od Ata-a, sina Jesara, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista Allah (će da) govori stanovnicima raja:

"O stanovnici raja!" Pa (će oni da) govore: "Dvoodazov Tebi, naš Gospodaru! I dvije sreće Tvoje (Svoje daješ Ti)! I (svako) dobro je u Tvoje dvije ruke." Pa (će On da) govori: "Da li ste se zadovoljili (Da li ste zadovoljni)?" Pa (će da) govore (oni): "A šta je nama (da) ne budemo zadovoljni (da se ne zadovoljimo, A kako da ne budemo zadovoljni), o naš Gospodaru, a već si darovao (tj. kad si dao) nama (ono) što nisi darovao (dao ni) jednome od Tvojih (od Svojih) stvorenja?!" Pa (će da) govori (On):

"Zar neću darovati (dati) vama vrijednije (bolje) od toga?" Pa (će da) govore (oni): "O moj Gospodaru! A koja stvar je vrijednija (A šta je vrijednije) od toga?" Pa (će da) govori (On): "Spuštam na vas Moje (Svoje) zadovoljstvo, pa se neću na vas rasrditi poslije njega nikada."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sinana, pričao nam je Fulejh, pričao nam je Hilal od 'Ata-a, sina Jesara, od Ebu Hurejreta da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio (jedan) dan (u prilici da) priča (tj. pričaše, pričao je jednoga dana), a kod njega je (jedan) čovjek od stanovnika (te) pustinje (tj. a kod njega je jedan Beduin, pa pričaše Muhammed a.s.) da je (jedan) čovjek od stanovnika raja tražio dozvolu (tj. da će tražiti dozvolu od) svoga Gospodara u sijanju (tj. za izvjesno sijanje, za bavljenje sijanjem usjeva u raj). Pa je rekao (tj. Pa će reći Uzvišeni Allah):

"A zar nisi u (onome) što si htio (tj. Zar nemaš u raji šta želiš)?" Rekao je: "Da, a ali (nego) ja volim da sijem." Pa je žurio (taj čovjek u raji nakon Allahove dozvole), i bacio je sjeme. Pa je pretekla (njegovo) oko njegova biljka (tj. pretekla je treptaj njegovoga oka ta

biljka koju je posijao, ili to sjeme što ga je posijao brzinom svoga nicanja), i njegovo izjednačavanje, i njegovo traženje žetve i njegovo zamotavanje (tj. sakupljanje na gumnu, na harmanu) sličnostima (poput izvjesnih) brda (tj. kao brda). Pa (će da) govori Allah, uzvišen je:

"Osim tebe (tj. Uzmi ga, Uzmi to), o sine Adema! Pa zaista ono neće zasititi (tj. ne zasiti) tebe (ni jedna) stvar (tj. ništa)." Pa je rekao (taj) Beduin: "O poslaniče Allaha! Nećeš naći (da će to biti) ovaj (u raju što si o njemu sada pričao, niko drugi) osim Kurejšević, ili Pomagač, pa (jer) zaista oni su drugovi sijanja (tj. oni su poljodjelci, poljoprivrednici, težaci, ratari). Pa (A) što se tiče nas, pa nismo sa drugovima sijanja (tj. nismo drugovi sijanja, a to će reći: nismo poljodjelci)." Pa se nasmijao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

spominjanja Allaha (Svoje robove, Svojih robova) je sa (tj. zbog Svoje) zapovjedi (njima da Mu se pokoravaju) i (zbog) spominjanja robova (Njegovih koji Njega spominju) sa (svojom) molbom (dovom), i skrušenošću, i (izvjesnim) poslanstvom i dostavljanjem zbog Njegovoga govora, uzvišen je: "Pa spominjite (vi) Mene, spomenuću (i Ja) vas.....", "I čitaj na njim (tj. čitaj njima) vijest Nuha; pošto je rekao svome narodu: "O moj narode, ako je bilo uveličalo se na vas (vama) moje mjesto i moje opominjanje sa ajetima Allaha, pa na Allaha sam se oslonio (tj. na Allaha se oslanjam), pa sakupite (složite) vašu (svoju) zapovjed i svoje sudionike, zatim neka ne bude vaša zapovjed (ili vaša stvar) na vas (neka) zastrtost (ili skrivenost; ili briga, tjeskoba), zatim izvršite k meni, i ne pričekujte me. Pa ako ste se okrenuli (od moga opominjanja), pa nisam pitao (tj. ne pitam, ne tražim ništa) vama od nagrade, nije moja nagrada (ni na koga drugoga) osim na Allaha, i meni se je zapovjedilo da budem od muslimana."

"Gummetun" je (što i) "hemmun" briga, i "dikun" tjeskoba.

Rekao je Mudžahid: "..... izvršite k meni....." (ono) što je u vašim dušama. Govori se (da) je "ufruk" rastavi (istoga značenja kao i) "ikdi": izvrši.

(Ova zadnja rečenica kao i dalje do kraja ove GLAVE, je istitrad - udaljavanje od teme.)

A rekao je Mudžahid (o tumačenju ajeta koji počinje sa riječima) "A ako je jedan od (izvjesnih) idolopoklonika tražio zaštitu (od) tebe, pa zaštititi ga dok čuje govor Allaha.....": Čovjek (neki) dođe njemu (Muhammedu a.s.), pa (sebi) sluša šta govori i šta se je spustilo na njega, pa on je siguran (bezbjedan) dok dolazi njemu pa sluša od njega govor Allaha, i dok dopre (u) svoje mjesto sigurnosti (bezbjednosti) gdje je došao (ili: odakle je došao). Vijest (ta izvjesna) velika je Kur'an. "..... savaben (pravo)." je (značenja da je govorio) "hakkan" istinito u zemnosti (u zemaljskome životu) i radio sa njim (tj. prema njemu, prema onome što je istinito).

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... pa ne činite Allahu (nikakvih) prisposoba (Njemu sličnih božanstava koji stoje nasuprot Njemu).....", i (GLAVA) Njegovoga govora, veličajno je Njegovo spominjanje: "..... i (zar zaista vi) činite Njemu prisposobe? To je Gospodar (svih) svjetova.", i Njegovoga govora: "I koji ne zovu (ne mole) sa Allahom (ni jedno) božanstvo drugo.....", "I zaista već se je objavilo k tebi i k (onima) koji su od prije tebe: "Zaista ako si pridruživao, zaista pokvariće se (zalutaće) svakako tvoj posao i zaista bićeš svakako od (izvjesnih) štetovalaca. Nego Allaha pa obožavaj, i budi od (izvjesnih) zahvalnih."

A rekao je Ikrimete (o tumačenju sljedećih ajeta) "I ne vjeruje najviše njih u Allaha (drukčije) osim (tako), a oni su pridruživači (neke vrste idolopoklonici).", "I zaista ako si pitao njih: ko je stvorio njih.....", i "..... ko je stvorio (ta) nebesa i Zemlju, zaista govore svakako: Allah.....": Pa to je (taj govor je) njihovo vjerovanje, a oni obožavaju (drugo) osim Njega.

I (GLAVA onoga) što se spomenulo o stvaranju činova (poslova sviju) robova i njihovoga sticanja (a to se može reći tako) zbog Njegovoga govora, uzvišen je: "..... i stvorio je svaku stvar, pa je odredio nju određivanjem."

A rekao je Mudžahid (o tumačenju kur'anskih riječi) "..... ne spuštaju se (ti) anđeli osim sa (tom) istinom.....": sa (izvjesnim) poslanstvom i (izvjesnom) kaznom. "..... zato (da) pita (izvjesne) istinite o njihovoj istinitosti....." (to) je (značenja): (izvjesne) priopćivače, izvršivače od (tj. između tih Božijih) poslanika. "..... i zaista Mi smo za njega (njemu) čuvari." (to) je (značenja): (čuvamo ga) kod Nas (kod Sebe njega - Kur'an). "I koji je donio (izvjesnu) istinu" (to) je Kur'an, "i potvrdio je njega (oglasio je istinitim njega; ili: i vjerovao je u njega" (to) je (izvjesni, ili svaki) vjernik (koji će da) govori (na) sudnjem danu: Ovo koje si dao meni (To što si mi dao), radio sam sa (onim) što je u njemu (tj. Ova knjiga koju si dao meni, radio sam prema onome što je u njoj).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Džerir od Mansura, od Ebu Vaila, od Amra, sina Šurahbila, od Abdullaha (Mes'udovoga) rekao je: Pitao sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koji (izvjesni) grijeh je najveći (tj. Koji je najveći grijeh) kod Allaha?" Rekao je: "Da učiniš Allahu prisposobu (suparnika), a On je stvorio tebe." Rekao sam: "Zaista to je zaista veliko (veliki grijeh)." Rekao sam: "Zatim koji (Zatim koji dalje je najveći grijeh)?" Rekao je: "Zatim da ubiješ svoje dijete (zbog toga što) se plašiš da se hrani (ono) sa tobom." Rekao sam: "Zatim koji (dalje)?" Rekao je: "Zatim da bludničiš sa ženom tvoga (svoga) susjeda (komšije)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "I niste bili (vi takvi da) se pokrivete (zbog toga da izbjegnute) da svjedoči na vas vaš sluh, a niti vaši vidovi (vaše oči), a niti vaše kože, a ali (tj. nego) ste mislili da Allah neće znati (da ne zna) mnogo od (onoga) što radite."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Mansur od Mudžahida, od Ebu Mamera, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Sakupili (tj. Sastali) su se kod Kuće (tj. Allahove kuće Ka'be) dvojica Sekifovića i (jedan) Kurejšević, ili dvojica Kurejševića i (jedan) Sekifović, (i) mnogi je loj (salo) njihovih stomaka (trbuha), malo je razumijevanje njihovih srca, pa je rekao jedan (od) njih:

"Je li vidite (tj. Da li smatrate) da Allah čuje (ono) što govorimo?" Reкао je drugi (od njih): "Čuje ako smo bili glasni (tj. ako glasno, zvučno govorimo), a neće čuti (tj. a ne čuje) ako smo sakrili (tj. ako govorimo tiho)." A rekao je drugi (tj. još onaj drugi; a to će reći: onaj treći): "Ako je bio (takav - Ako je takav da) čuje kada smo bili glasni, pa zaista On čuje kada smo (i) sakrili (tj. i kada smo tihi, kada tiho govorimo)." Pa je spustio (objavio) Allah, uzvišen je:

"I niste bili (da) se sakrivate (od toga) da svjedoči na vas vaš sluh, a niti vaši vidovi (tj. vaše oči), a niti vaše kože.....". Ajet (taj vidi).

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Svakog dana (U svakom danu) On je u (nekom) poslu (ili nekom stanju, nekoj stvari, u nečenu).", i (GLAVA Njegovoga govora, uzvišen je) "Ne dođe im (ništa) od opomene od njihovoga Gospodara proizvedene.....", i Njegovoga govora, uzvišen je: "..... možda Allah (da) proizvede poslije toga (neku) stvar (djelo).", i da Njegova novost (zbivanje Njegovo, Njegov novi događaj) ne sličī novosti (tih bića) stvorenih zbog Njegovoga govora, uzvišen je: "..... nije kao Njegov primjer (ni jedna) stvar, i On je svečujući, svevideći."

A rekao je Ibnu Mes'ud od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista Allah, moćan je i veličajan je, proizvodi (nanovo) od Svoje zapovjedi (ili od Svoga djela) šta hoće, i zaista od (onoga) što je proizveo (tj. što je nanovo zapovjedio) je (to) da ne govorite (da ne razgovarate) u (svojoj) molitvi (namazu)."

(Veli se da Uzvišeni Allah u svakom danu daje nešto novo, to jest pokazuje i sprovodi nešto novo što je već odredio da bude, a ne da nanovo stvara sudbinu svakog dana.)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Hatim, sin Verdana, pričao nam je Ejjub od 'Ikrimeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

"Kako (da) pitate stanovnike (sljedbenike biblijske) Knjige o njihovim (vjerskim) knjigama, a kod vas je knjiga Allaha, najbliža (od svih Božijih) knjiga vremenom sa Allahom (tj. najnovija Allahom dana i objavljena knjiga), (i) čitate nju čistu, nije se izmiješala (s nečim što ne spada u nju)?"

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Ubejdulah, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Abbasa, rekao:

"O družino muslimana! Kako (da) pitate stanovnike Knjige (Biblije) o (nekoj vjerskoj) stvari, a vaša knjiga koju je spustio Allah na vašega vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, najnovija (od svih) vijesti je sa Allahom (objavljenih), čista (bivši ona), nije se pomiješala (ni sa čim), a već je pričao vama (o tome) Allah da su stanovnici Knjige (biblijske) već zamijenili od knjiga Allaha (od Božijih knjiga) i promijenili su, pa su napisali sa svojim rukama, (i) rekli su: "Ono je od kod Allaha (To je od Allaha)!" zato (da sebi) kupuju s time (jednu) cijenu malenu (pa kako da ih onda pitate o nečemu u vjeri)? I zar ne zabranjuje vama (ono) što je došlo vama od (vjerskoga) znanja (zar vas to ne sprječava) od njihovoga pitanja

(raspitanja)? Pa, tako mi Allaha, nismo vidjeli (ni jednoga) čovjeka od njih (da) pita vas o (onome vjerskom znanju) koje se je spustilo na vas (tj. vama)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Ne pomiči s njim tvoj (svoj) jezik.....", i činjenja (čina, postupka) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, gdje (tj. kada) se spušta na njega (Božija) objava.

A rekao je Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Rekao je Allah, uzvišen je: "Ja sam sa Mojim (Svojim) robom gdje god (tj. kada god) je pomenuo (spomenuo) Mene i (kada god) su se pomicale sa Mnom (tj. sa Mojim imenom) njegove dvije usne."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Ebu Avanete od Musa-a, sina Ebu Aišeta, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa o Njegovom govoru, uzvišen je:

"Ne pomiči s njim (sa Kur'anom), zbog Kur'ana) tvoj jezik.....", rekao je (o tome): Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (takav da) se bori od (tj. zbog kur'anskoga) spuštanja (sa jednom) teškoćom i bio je (običaja da) pomiče svoje dvije usne (gubice). Pa je rekao meni Ibnu Abas: "Pomičem njih dvije tebi (sada) kao što je bio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) pomiče njih dvije (usne)." Pa je rekao Seid: "Ja (ća sada da) pomičem njih dvije kao što je bio Ibnu Abas (običaja da) pomiče njih dvije (prikazujući kako je to izgledalo)." Pa je pomicao (mico) svoje dvije usne. Pa je spustio Allah, uzvišen je:

"Ne pomiči s njim tvoj jezik zato (da) žuriš s njim. Zaista na Nas je njegovo sakupljanje i njegovo čitanje." Rekao je: Njegovo sakupljanje u tvojim prsima, zatim (češ da) čitaš njega. "Pa kada smo čitali njega (Džibrilom jezikom tebi), pa slijedi njegovo čitanje." Rekao je: Pa slušaj njega, i šuti. Zatim je zaista na Nas da čitaš njega. Rekao je: Pa je bio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je (tj. kada bi) došao njemu Džibril - na njega (naš) pozdrav! - slušao (tj. bio bi slušao, slušao bi). Pa kada je (tj. kada bi) otišao Džibril, čitao je (čitao bi) njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kao što je dao čitati njega (ili: kao što je pročitao njega - objavljeni dio Kur'ana - njemu).

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "I skrivajte (tajite) vaš (svoj) govor ili budite glasni s njime, zaista On je znalac (sveznajući) za (stvar, za misao) posjednicu (vaših) prsa. Zar neće znati (tj. Zar ne zna to Onaj) ko je (i vaš govor) stvorio?! I On je Dobri (ili Ljubazni), Obaviješteni."

"..... jethafetune....." je (što i) "jetesarrune": međusobno tajno (skriveno) razgovaraju (skrivenim, tajnim govorom, razgovorom).

PRIČAO MI JE Amr, sin Zurareta, od Hušejma, izvjestio nas je Ebu Bišr od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, o Njegovom govoru, uzvišen je, "..... i ne budi glasan sa tvojom (svojom) molitvom, i ne budi tih (skriven) s njom.....", rekao je:

Sišla je (ova objava, ovaj ajet), a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sakriven je (tj. sakrivao se, krio se) u Meki. Pa bio je kada je (kada bi) klanjao sa svojim

drugovima, podigao bi svoj glas sa Kur'anom (tj. čitajući Kur'an u molitvi). Pa kada su (kada bi) čuli njega (izvjesni) idolopoklonici, psovali su Kur'an, i (onoga) ko je spustio njega i ko je donio njega. Pa je rekao Allah Svome vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"I ne budi glasan sa tvojom (svojom) molitvom.....", to jest: sa tvojim (svojim) čitanjem, pa (da) čuju (to ti) idolopoklonici, pa (da) psuju Kur'an, "..... i ne budi tih (sakriven) sa njom.....", od svojih drugova, pa (da) ne dadneš čuti njima (da te ne mognu čuti), i traži sebi između toga (nekakav) put."

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Sišao je ovaj ajet: "..... i ne budi glasan sa svojom molitvom, i ne budi tih (sakriven) sa njom.....", o (izvjesnoj) molbi (dovi koju vjernik upućuje Uzvišenom Allahu za nešto što želi).

PRIČAO NAM JE Ishak, pričao nam je Ebu Asim, izvijestio nas je Ibnu Džurejdž, izvijestio nas je Ibnu Šihab od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije od nas ko nije sebi pjevao (ko sebi ne pjeva) sa Kur'anom." A povećao je (tj. A dodao je drugi) osim njega (osim Ebu Hurejreta): "Biva glasan sa njim."

(To jest: Značenje riječi "ko ne pjeva sa Kur'anom" je: ko ne bude glasan sa Kur'anom, ko ne uči, ne čita Kur'an glasno gdje neće izazivati psovanje i grdnju samoga Kur'ana, pa taj nije sljedbenik Muhammeda a.s., ne spada u njegovu sljedbu, među muslimane.)

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Čovjek (koji je takav da) je dao njemu Allah Kur'an, pa on stoji sa njim (u) časovima (svake) noći i dana, i čovjek (koji) govori: "Da se je meni dalo slično (kao) što se je dalo ovome, činio bih kao što čini (i on)." Pa je objasnio Allah da je njegovo stajanje sa Knjigom, ono je (to je) njegovo činjenje (postupanje prema Allahovoj knjizi). I rekao je (Uzvišeni Allah): "I od Njegovih znakova je stvaranje nebesa i Zemlje i protivljenje (tj. i raznovrsnost) naših jezika i vaših boja.....". I rekao je (Allah), veličajno je Njegovo spominjanje: "..... i činite (svako) dobro, možda vi (da) se spasite."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Džerir od Aameša, o Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nema međusobnoga zavidenja (zavidnosti) osim u dva (slučaja): čovjek (čovjeku što) je dao njemu Allah Kur'an, pa on čita njega (u) časovima (svake) noći i časovima dana, pa on (tj. onaj koji mu zavidi, zavidnik) govori: "Da se meni dalo slično (kao) što se dalo ovome, zaista bih činio kao što (i on) čini"; i čovjek (čovjeku što) je dao njemu Allah (neko, jedno) imanje, pa ga on troši u njegovo pravo (u hajr), pa govori (zavidnik): "Da se (i) meni dalo slično (isto kao) što se njemu dalo, radio bih u njemu (u imanju) slično (isto kao) što (i on) radi."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je Zuhrija od Salima, od njegovoga oca, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nema zavidnosti osim u dva (slučaja): čovjek (čovjeku što) je dao njemu (tj. kojem je dao) Allah Kur'an, pa ga on čita (u) časovima (svake) noći i časovima (svakoga) dana; i čovjek (što) je dao njemu (tj. i čovjeku kojem je dao) Allah (jedno) imanje, pa ga on troši (u) časovima (svake) noći i časovima (svakoga) dana." (U svim slučajevima može da se kaže i ovako: "u časovima izvjesne noći i izvjesnoga dana."

Čuo sam Sufjana više puta, (i) nisam čuo njega (da) spominje (tu riječ) vijest (tj. da spominje izraz "izvijestio nas je" ili "pričao nam je Zuhrija", nego samo "rekao je Zuhrija"), a on (ovaj hadis) je (i pored toga) od zdravoga njegovoga hadisa (od vjerodostojnih njegovih hadisa).

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "O (Moj) poslanice, priopći (ono) što se je spustilo k tebi od tvoga Gospodara, a ako nisi učinio, pa nisi priopćio Njegova poslanstva (poslanja).....".

A rekao je Zuhrija: Od Allaha, moćan je i veličajan je, (došlo) je (to) poslanstvo (poslanje), a na poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (dužnost) je (to) priopćenje, a na nas je (naša) predanost.

(Pod predanost se misli na primanje i prihvatanje Allahovoga poslanja.)

I rekao je (Uzvišeni Allah):

"Zato (da) zna da su već dali priopćiti (tj. da su već priopćili) poslanja (poslanstva) njihovoga (svoga) Gospodara.....". I rekao je, uzvisio se je (tj. uzvišen je): "Priopćavam vama poslanja (poslanstva) moga (svoga) Gospodara.....".

A rekao je Ka'b, sin Malika, kada je izostao od (tj. iza) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (prilikom pohoda na Tebuk da je u tom vremenu sišao i ajet u kome se kaže): "..... i vidjeće Allah vaš rad i Njegov poslanik.....". A rekla je Aiša: Kada je začudila (zadivila) tebe ljepota rada (jednoga, nekoga) čovjeka, pa reci: Radite, pa vidjeće Allah vaš rad, i Njegov poslanik i (svi) vjernici, i neće omalovažiti nikako tebe (ni) jedan (čovjek, tj. niko). A rekao je Mamer: "..... to je Knjiga....." (to znači:) ovo je Kur'an, "..... uputa za (izvjesne) bogobojazne." (to jest: to je jedno) objašnjenje i značenje (putokaz, pokazivanje), kao (što i) Njegov govor, uzvišen je: "..... to vam je sud (presuda) Allaha....." (znači) ovo je sud (presuda) Allaha. "..... nema sumnje....." je (značenja što i) "la šekke": nema sumnjanja. "..... to su znakovi Allaha....." - misli (na to da kaže) ovo su oznake (znakovi) Kur'ana. I slično njemu je "..... te kada ste bili u (izvjesnim, ili u svojim) lađama, i tekle (tj. i plovile) su (one) s njima....." - misli (na to da kaže) s vama (su plovile).

(Ovdje se od Buharije ovo sve navodi da se dokaže kako Mamer ističe činjenicu da se pokazna zamjenica taj, onaj može u arapskom jeziku upotrebiti u značenju pokazne zamjenice ovaj. A isto tako treće lice lične zamjenice umjesto drugoga, i glagol u trećem licu može da se upotrebi umjesto glagola u drugom licu, pa bilo da se radi o jednini ili o množini. Ovo zadnje se zove iltifat.)

A rekao je Enes: Poslao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, svoga ujaka (dajidžu) Harama ka njegovome narodu, i rekao je (Haram): "Je li (tj. Da li) činite sigurnim (bezbjednim) mene (da) priopćim (vama) poslanstvo (poslanje) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (kao njegov izaslanik)?" Pa je počeo (da) priča njima.

PRIČAO NAM JE Fadl, sin Jakuba, pričao nam je Abdullah, sin Džafera, Rekkija, pričao nam je Mutemir, sin Sulejmana, pričao nam je Seid, sin Abdullaha, Sekafija, pričao nam je Bekr, sin Abdullaha, Muzenija i Zijad, sin Džubejra sina Hajjeta, od Džubejra, sina Hajjeta, rekao je Mugirete:

Izvijestio nas je naš Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, od poslanstva (tj. na osnovu poslanstva) našega Gospodara da ono ko se je ubio (tj. ko je ubijen, poginuo u borbi za Islam) od nas, postao je (tj. postaće, vratiće se, on će otići) ka raju (ući će u raj).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Ismaila, od Šabije, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla je:

"Ko je pričao tebi da je Muhammed, pomilovao ga Allah i spasio, sakrio (jednu, neku) stvar."

A rekao je Muhamed: Pričao nam je Ebu Amir 'Akadija, pričao nam je Šubete od Ismaila, sina Ebu Halida, od Šabije, od Mesruka, od Aiše rekla je:

"Ko je pričao tebi da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sakrio (jednu, neku) stvar od (Allahove) objave, pa ne vjeruj mu (ne potvrđuj mu, ne oglašavaj istinitim njega). Zaista Allah, uzvišen je, govori:

"O (Moj) poslaniče, priopći (ono) što se je spustilo k tebi od tvoga Gospodara, a ako nisi učinio, pa nisi priopćio Njegovo poslanstvo (Njegovo poslanje).....".

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Džerir od Aameša, od Ebu Vaila, od Amra, sina Šurahbila, rekao je: Rekao je Abdullah (Mes'udov): Rekao je (jedan) čovjek:

"O poslaniče Allaha! Koji (izvjesni) grijeh je najveći kod Allaha, uzvišen je, (između svih grijeha velikih)?" Rekao je: "Da pozivaš za Allaha (tj. Da moliš uz Allaha još nekakvu) prisposobu (sudruga, suparnika), a On je stvorio tebe." Rekao je: "Zatim koji (dalje je najveći grijeh)?" Rekao je: "Zatim da ubiješ tvoje (svoje) dijete (kako bi spriječio) da se hrani sa tobom." Rekao je: "Zatim koji?" Rekao je: "Da bludničiš (u blud navedeš) ženu tvoga (svoga) susjeda." Pa je spustio (Allah potvrđivanje nje (ove izreke, ovoga hadisa):

"I koji neće pozivati (tj. ne pozivaju, ne mole) sa Allahom (nikakvo) božanstvo drugo, i ne ubijaju (izvjesnu) osobu koju je zabranio Allah, osim sa (izvjesnim) pravom, i ne bludniče, a ko učini to, susrešće (on će susresti jednu kaznu za) griješenje. Podvostručiće se njemu (izvjesna) kazna.....". Ajet (taj vidjeti).

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... reci: Donesite Tevrat, pa čitajte njega.....", i govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Dao se je stanovnicima (sljedbenicima) Tevrata Tevrat pa su radili s njim (tj. prema njemu, po njemu), i dao se je stanovnicima Indžila Indžil pa su radili s njim (po njemu), i dao se je vama Kur'an pa ste radili s njim (po njemu)."

A rekao je Ebu Rezin: "..... čitaju....." je (značenja): slijede ga i rade s njime (prema njemu, po njemu) pravim njegovim radom. Govori se "jutla" (da) je (isto što i) "jukre'u" (a oba izraza znače: čita se), "hasenultivaleti" je (isto što i) "hasenul-kiraeti": lijepoga (svoga)

čitanja za Kur'an (tj. lijepoga čitanja Kur'ana). "Neće doticati njega....." je (značenja) neće naći njegovoga okusa i njegove koristi (niko drugi) osim ko je vjerovao (tj. ko vjeruje) u Kur'an, i neće nositi njega sa njegovim pravom (ili sa njegovom istinom niko drugi) osim (svaki) uvjereni (ubijedeni) zbog Njegovoga govora, uzvišen je:

"Primjer (onih) koji su se natovarili Tevratom (da ga nose), zatim nisu nosili njega, je kao primjer (izvjesnoga) magarca (što) nosi (neke) knjige; loš li je primjer (izvjesnih ljudi) naroda koji su činili lažnim ajete Allaha, a Allah neće naputiti (izvjesni) narod (tj. ljude) nasilnike."

A imenovao je (nazvao je) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Islam i vjerovanje (nazvao je to jednim) poslom (radom). Rekao je Ebu Hurejrete: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Bilalu:

"Izvijesti me za najnadežniji rad (što) si uradio njega u Islamu." Rekao je: "Nisam uradio (ni jedan) rad nadežniji kod mene (tj. da se više nadam u njega je od toga) da se ja nisam (ili: a to je da se ja nisam) očistio (za molitvu, nisam uzeo abdest, pa da je bilo drukčije) osim (tako da) sam klanjao (dobrovoljno, neobavezno, sam od sebe dva rekata)." A pitao se je (upitan je) koji (izvjesni) rad je najvrijedniji (najbolji)?" Rekao je: "Vjerovanje u Allaha i Njegovoga poslanika, zatim (ta) borba, zatim hodočašće učinjeno dobročinstvom (tj. hodočašće u koje se nije pomiješao grijeh)."

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Zuhrije, izvijestio me je Salim od Ibnu Umera da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Samo vaše ostajanje (tj. Vaše ostajanje, trajanje) u (među onima) ko je prošao od (tih izvjesnih) naroda (ili sljedbi) je (samo) kao što je (period) između molitve popodneva (ikindije) do zalaženja (do zalaska) Sunca. Dao se je stanovnicima (sljedbenicima) Tevrata Tevrat, pa su radili s njime (tj. radili su prema njemu, po njemu) dok se je upolovio (taj) dan (do pola dana), zatim su bili nemoćni. Pa se njima dao po kirat. Zatim se dao stanovnicima (sljedbenicima) Indžila Indžil, pa su radili s njime (po njemu, prema njemu) dok se je klanjao popodnef (ikindija), zatim su bili nemoćni. Pa se (i) njima dao po kirat. Zatim se vama dao Kur'an, pa ste radili s njime (po njemu, prema njemu) dok je zašlo Sunce. Pa su se vama dala pod dva kirata. Pa su rekli stanovnici (sljedbenici biblijske) Knjige (tj. Biblije):

"Ovi su manji od nas radom, a veći nagradom (tj. Ovi su manje radili, a dobili su više nagrade od nas)." Rekao je Allah: "Da li sam učinio nasilje (nepravdu) vama (okrnjujući) od vašega prava (i jednu) stvar (išta)?" Rekli su: "Ne." Rekao je: "Pa ono (tj. Pa to) je Moja dobrota, (i) dajem nju kome hoću (ili: i dajem je kome hoću)."

GLAVA:

A imenovao je (nazvao je) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (izvjesnu) molitvu (namaz) radom (poslom). I rekao je: "Nema molitve za (onoga, tj. onome) ko nije pročitao (proučio) sa otvaračicom Knjige (tj. Nema molitve, namaza onaj ko u molitvi ne prouči, ne pročitana napamet suru Fatihatul-Kitab, Fatihu).

PRIČAO MI JE Sulejman, pričao nam je Šubete od Velida. A pričao mi je 'Abbad, sin Jakuba, Esedija, izvijestio nas je 'Abbad, sin 'Avvama, od Šejbanije, od Velida, sina 'Ajzara,

od Ebu Amra Šejbanije, od Ibnu Mes'uda da je (jedan) čovjek pitao Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koji (od dobrih) radova (poslova) je najvrijedniji?" Rekao je: "Molitva (Namaz) za (tj. u) svoje vrijeme (u njezino vrijeme), i dobročinstvo (svojim) dvoma (dvama) roditeljima, zatim (izvjesna) borba u putu Allaha (tj. borba na Božijem putu)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Zaista (svaki) čovjek se je stvorio tjeskoban." (a riječ "helu'an" znači isto što i "dadžuren": dosadljiv, nestrpljiv. "Kada je dotaklo njega (izvjesno) zlo, plašljiv je (nestrpljiv je). A kada je dotaklo njega (izvjesno) dobro, sprječljiv je (škrtač je)."

"Helu'an" je (što i) "dadžuren": dosadljiv (razdražljiv; neprijatan).

(Međutim, ako su zadnja dva ajeta tumačenje riječi "helu'an" - a to se može i smatrati - onda bi se moglo reći za tu riječ da znači: neuravnotežen. Jer ako je čovjek u zlu nestrpljiv i plašljiv, a u dobru veliki tvrdica i škrtač, onda on nema ravnomyjnosti u držanju, koja zahtjeva da čovjek u zlu bude priseban i hladnokrvan, a u dobru da bude darežljiv i koristan za okolinu. Ako nije takav, onda je neuravnotežen. I taj bi izraz bolje odgovarao nego izraz tjeskoban, kako je prevedeno u tekstu.)

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Džerir, sin Hazima, od Hasena, pričao nam je Amr, sin Tagliba, rekao je:

Došao je Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (neki) imetak, pa je dao (nekome) narodu (nekim ljudima), a spriječio je (uskratio je) drugima (tj. a nije dao drugima). Pa je doprlo njemu da su oni korili (takav postupak). Pa je rekao: "Zaista ja dadnem (izvjesnom) čovjeku, a ostavim (izvjesnoga) čovjeka. A (onaj) kojega ostavim, draži je k meni od (onoga) kojem dadnem. Dadnem (Dam nekim) narodima (ljudima) zbog (onoga) što je u njihovim srcima od (izvjesne) plašljivosti (nestrpljivosti) i tjeskobnosti (tj. i izvjesne neuravnoteženosti). A prepuštam (neke) narode (ljude) ka (onome) što je učinio Allah u njihovim srcima od (izvjesnoga) duševnoga bogatstva i dobra, od njih (tj. od takvih) je (jedan i) Amr, sin Tagliba." Pa je rekao Amr: "Ne volim da su meni za riječ poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (date i dodijeljene) crvene deve (doslovno: crveno od deva, umjesto ove riječi koju je za mene rekao - dakle: Volim što mi je to rekao Muhammed a.s., nego da su mi dodijeljene, date crvene deve)."

GLAVA

spominjanja Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovoga predanja (pričanja) od svoga Gospodara.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Abdurahima, pričao nam je Ebu Zejd Seid, sin Rebi'a, Herevija, pričao nam je Šubete od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, predaje ga od svoga Gospodara (da) je (On) rekao:

"Kada se je približio (Kada se približi Moj) rob k Meni pedalj, približio sam (približim) se (Ja) k njemu aršin. A kada se je približio od Mene (tj. A kada se približio, kada se približi Meni jedan) aršin, približio sam se od njega (tj. približio sam se, približim se njemu

jedan) rastrgljaj (raspon, a to je udaljenost od vrhova prstiju jedne ruke do vrhova prstiju druge ruke kada se obje, obe ruke rašire). A kada je dođao (kada dođe) Meni pješaćenjem (tj. običnim hodom), došao sam njemu (dođem Ja njemu) žurenjem (u hodu)."

PRIČAO NAM JE Museded od Jahja-a, od Tejmije, od Enesa, sina Malika, od Ebu Hurejreta rekao je: Možda (ili: Ponekad) je spomenuo (Ebu Hurejrete) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je (Uzvišeni Allah):

"Kada se približio (izvjesni Moj) rob od Mene (tj. do Mene jedan) pedalj, približio sam se od njega (tj. do njega jedan) aršin (ili podlakticu, tj. ruku, za duljinu ruke). A kada se je približio od (tj. do) Mene aršin, približio sam se od (tj. do) njega rastrgljaj, ili širenjem ruku (rastrgljavanjem, rasponom ruku)." A rekao je Mutemir: Čuo sam svoga oca, čuo sam Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, predaje ga (priča ga - priča ovaj hadis) od svoga Gospodara, moćan je i veličajan je!.

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Muhamed, sin Zijada, rekao je: Čuo sam Ebu Hurejreta od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, predaje ga (hadis) od vašega Gospodara rekao je:

"Za svaki rad je (tj. ima) iskupljenje (otkupljivanje). A (svaki ispravni) post je za Mene (tj. zbog Mene) i Ja nagrađujem za njega. I zaista miris (ili zadah) usta (toga) postača je bolji (ljepši) kod Allaha od mirisa (svakoga) mošusa (mosuša)."

PRIČAO NAM JE Hafsa, sin Umera, pričao nam je Šubete od Katadeta. - H - A rekao je meni Halifete: Pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, od Seida, od Katadeta, od Ebul-Alijeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u (onome pričanju) što predaje njega od svoga Gospodara rekao je:

"Ne treba (ni) za (jednoga) roba (tj. ni jednome robu) da govori (dakle: Neka ne govori ni jedan rob, čovjek, Neka niko ne govori): "Zaista on je bolji od Junusa, sina Metta-a." I pripisao je njega (Junusa a.s.) ka njegovome ocu."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Ebu Surejdža, izvijestio nas je Šebabete, pričao nam je Šubete od Muavijeta, sina Kurreta, od Abdullaha, sina Mugaffela, Muzenije rekao je:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan Pobjede na (jednoj) njegovoj devi (da) čita (uči) suru El-Feth (Inna fetahna.....), ili (neki dio) od sure El-Feth. Rekao je (dalje Abdullah): Pa je povraćao u njoj (tj. u njezinom čitanju svoj glas, tj. pripjeva, ponavlja, daje pripjev, refren svome glasu u čitanju, prilikom čitanja, učenja). Rekao je: Zatim je čitao Muavijete priča (tj. pričajući, prikazujući) čitanje sina Mugaffelovoga i rekao je:

"Da nije (to, toga) da se skupe (tj. da bi se možda sakupili izvjesni ovi) ljudi na vas (vama), zaista bih povraćao (popijevao bih) kao što je povraćao (popijevao) sin Mugaffelov (i) priča (pričajući, prikazujući, tj. imitirajući on) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio." Pa sam rekao Muavijetu: "Kako (Kakvo) je bilo (tj. Kako je izgledalo, Kako je glasilo to) njegovo povraćanje (ponavljanje, popijevanje u čitanju)?" Rekao je: "A a a." Tri puta (je rekao a).

(Ovo povraćanje, popijevanje je ovdje objašnjeno u čemu se sastoji. A hadis o "terdži'u" je prolazio u tekstu još dva - tri puta, ali nije kao ovdje objašnjen smisao "terdži'a".)

GLAVA

(onoga) što se dozvalja (dozvoljava) od tumačenja Tevrata i (drugoga) osim njega od knjiga Allaha i (tj. na) hebrejskom jeziku i (nekom drugom) osim njega (to je dozvoljeno) zbog govora Allaha, uzvišen je: "..... reci: "Donesite Tevrat (doslovno: Dođite sa Tevratom), pa čitajte nju (tu knjigu - Tevrat) ako ste bili (oni koji su) istiniti."

A rekao je Ibnu Abas: Izvijestio me je Ebu Sufjan, sin Harba, da je Iraklije pozvao svoga prevodioca, zatim je pozvao za knjigu (tj. pismo) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da mu se donese) pa je čitao njega (a u njemu je stajalo):

"Sa imenom (U ime) Allaha Milosrdnoga Milostivoga! Od Muhammeda, roba Allaha i Njegovoga poslanika ka Irakliju! I o stanovnici Knjige! Dođite ka (jednoj) riječi, jednakoj između nas i između vas.....". Ajet (taj vidjeti).

PRIČAO NAM JE Muhammed, sin Beššara, pričao nam je Usman, sin Umera, izvijestio nas je Alija, sin Mubareka, od Jahja-a, sina Ebu Kesira, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta rekao je:

Bili su stanovnici (sljedbenici) Knjige (običajna da) čitaju Tevrat u (tj. na) hebrejskom (jeziku) i (da) ga tumače u (tj. na jeziku) arapskom za stanovnike (tj. stanovnicima, sljedbenicima) Islama. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne potvrđujte (tj. Ne oglašavajte za istinite) stanovnike Knjige, a niti oglašavajte lažnim njih, i govorite: "Vjerovali smo (tj. Vjerujemo) u Allaha i (ono) što se je spustilo." Ajet (taj vidjeti).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Ismail od Ejjuba, od Nafia (Nafi'a), od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima dvojicom), rekao je:

Doveli su se Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) čovjek i (jedna) žena od Židova, već su bludničili (učinili su blud) njih dvoje. Pa je rekao (tim) Židovima:

"Šta (da) napravite s njima dvoma (tj. Kako treba da ih kaznite)?" Rekli su: "Ogaravimo (tj. Ocrnimo) lica njih dvoga (njih dvoje) i ponižavamo (ponizimo) njih dvoje." (To jest: "Propisana kazna im je da im ogaračimo lica i da ih ponizimo.") Rekao je: "Pa donesite Tevrat, pa ga čitajte, ako ste bili istiniti (ako istinu govorite)." Pa su došli (tj. donijeli su Tevrat). Pa su rekli (jednome) čovjeku od (onih) ko (je takav da) su (oni) zadovoljni (da on čita Tevrat): "O Aavere (ili: O slijepi u jedno oko)! Čitaj!" Pa je čitao dok je dospio ka mjestu od nje (od knjige Tevrata na kojem se govori o kazni za blud), pa je stavio (metnuo) svoju ruku na njega (na to mjesto). Rekao je: "Podigni tvoju (svoju) ruku." Pa je podigao svoju ruku, pa kada li u njemu (u tom mjestu, na tom mjestu) pokaza se ajet (kaznenoga) kamenovanja! Pa je rekao: "O Muhammede! Zaista na (za) njih dvoje je (propisano kazneno) kamenovanje (tj. kazna smrti kamenovanjem), a ali (nego) mi međusobno sakrivamo njega (taj propis) među nama." Pa je zapovjedio za njih dvoje pa su se kamenovali (kamenovani su) njih dvoje. Pa sam vidio njega (onoga osuđenoga čovjeka) saginje se na nju (nad njom da je zaštititi od toga) kamenja.

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Vješti u Kur'anu (tj. Onaj ko je vješt i dobar majstor u učenju Kur'ana) je sa (izvjesnim) plemenitima, dobročiniteljima." I (govora Vjerovijesnika a.s.): "Ukrasite Kur'an sa vašim (sa svojim) glasovima."

(Ovaj hadis uvrstio je u svoju hadisku zbirku Ebu Davud i drugi, a Buharija ga ovdje spominje, ali ne sa senedom-lancem prenosilaca, jer po njegovom kriteriju taj hadis nema sve uslove da se može proglasiti za vjerodostojan.)

PRIČAO MI JE Ibrahim, sin Hamzeta, pričao mi je Ibnu Ebu Hazim od Jezida, od Muhameda, sina Ibrahima, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta čuo je Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Nije dozvolio Allah (ni) za (jednu) stvar (tj. Nije slušao Allah ni jednu stvar, ništa kao) što je dozvolio za vjerovijesnika (tj. kao što je slušao vjerovijesnika) lijepoga (svoga) glasa sa Kur'anom (kada) bude glasan sa njim (kad ga uči naglas)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Junusa, od Ibnu Šihaba, izvijestio me je 'Urvete, sin Zubejra, i Seid, sin Musejjeba, i Alkamete, sin Vakkasa, i Ubejdulah, sin Abdullaha, o hadisu Aiše (ili: o događaju, o slučaju Aiše) kada su rekli za nju stanovnici (izvjesne) laži (tj. izvjesni lažovi ono) što su rekli. I svaki (od njih) pričao mi je skupinu (tj. jedan dio) od (toga) hadisa. Rekla je:

Pa sam legla na svoju postelju (doslovno: Pa sam se položila na svoju postelju), a ja tada znam da sam ja čista (nevina) i da će Allah očistiti (oglasiti nevinom) mene, a ali tako mi Allaha nisam bila (takva da) mislim (tj. nisam mislila, ne pomišljah) da će Allah spustiti o mome stanju (o mome slučaju jednu) objavu (koja će da) se čita. I zaista moje stanje (moja stvar) u mojoj duši bila je malovažnija od (toga) da govori Allah o meni sa (jednom) zapovjedi (koja će da) se čita. I spustio je Allah, moćan je i veličajan je:

"Zaista (oni) koji su donijeli (tu izvjesnu) laž, (to) je (jedna) skupina od vas.....", (tih) deset ajeta, sve njih.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Mis'ar od Adijja, sina Sabita, - mislim ga (od) Bera-a rekao je:

Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) čita u večernjoj molitvi (jaciji suru koja počinje sa riječima u originalu) "Vettini vezzejtuni.", pa nisam čuo (ni) jednoga (čovjeka, tj. nikoga) ljepšega glasom, ili čitanjem (učenjem), od njega.

PRIČAO NAM JE Hadždžadž, sin Minhala, pričao nam je Hušejm od Ebu Bišra, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sakriven (tj. krio se, sakrivao se je) u Meki. I bio je (običaja da) podigne svoj glas. Pa kada su (tj. kada bi to) čuli (izvjesni) idolopoklonici, psovali su Kur'an, i (onoga) ko je donio njega. Pa je rekao Allah, moćan je i veličajan je, Svome vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"..... i ne budi glasan sa tvojom (svojom) molitvom, i ne budi tih (nečujan) s njom.....".

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Abdurahmana, sin Abdullah sina Abdurahmana sina Ebu Sa'sa'ata, od njegovoga oca da je on izvijestio njega da je Ebu Seid Hudrija, bio zadovoljan Allah od njega, rekao njemu:

"Zaista ja vidim tebe (da) voliš (te) brave (ovce) i (tu) pustinju. Pa kada si bio (tj. kada budeš) u tvojim (svojim) bravima, ili tvojoj (svojoj) pustinji, pa (kad) si učio ezan (tj. pa kad si izgovarao pozivanje za dolazak na molitvu - dakle: kad učiš ezan za namaz) za (izvjesnu) molitvu, pa podigni tvoj (svoj) glas u (tome) dozivanju (tj. kad učiš ezan), pa (jer) zaista ono neće čuti (na) udaljenosti (dopiranja) glasa (toga) muezina (mujezina nijedan) duh (džin i sl.), a niti ljudi (ili: a niti čovjek), a niti (ikakva) stvar (pa da će biti drukčije) osim (tako da) su svjedočili (tj. da će oni svi svjedočiti) njemu (na) sudnjem danu." (Doslovno: "..... osim da je svjedočio njemu na sudnjem danu", tj. svjedočiće njemu svako od njih.). Rekao je Ebu Seid: Čuo sam ga (taj govor) od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Mansura, od njegove majke, od Aiše rekla je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) čita (uči) Kur'an, a njegova glava je u mome krilu (ili: u mojoj strani, na mojoj strani naslonjena), a ja sam žena u mjesečnici (tj. a ja imam periodu)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... pa čitajte (ono, ili onoliko) što se je olakšalo od Kur'ana.....".

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, pričao mi je Urvete da su Misver, sin Mahremeta, i Abdurahman, sin Abda, Karija pričala njih dvojica njemu da su njih dvojica čula Umera, sina Hattaba (da) govori:

Čuo sam Hišama, sina Hakima (Hakimovoga), (da) čita suru Furkan u životu (za života, za vrijeme života) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam slušao (sebi) njegovo čitanje (slušao sam ga kako uči, tj. obrativši pažnju za, na njegovo čitanje), pa kada li on čita na slova mnoga (tj. na mnoge načine, na razne načine koji su takvi da) da nije dao čitati meni njih (tj. nije ih čitao preda mnom) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam bio blizu (da) skočim (zamalo da skočim na) njega u (toj) molitvi! Pa sam se strpio dok je pozdravio (u znak završetka molitve, tj. dok je predao selam), pa sam ga uzeo za prsa (uhvativši ga na njegovim prsima) za njegov ogrtač pa sam rekao:

"Ko je dao čitati tebi ovu suru koju sam čuo tebe (da) čitaš (tj. Ko te je naučio ovu suru da je tako učiš, kao što si je maloprije učio, čitao)?" Rekao je: "Dao je čitati meni nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa sam rekao: "Slagao si (tj. Lažeš). Dao je meni čitati nju na (drugi način) osim (onoga) što si čitao." Pa sam otišao sa njim (i) vodim (tj. vodeći) ga ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam rekao:

"Zaista ja sam čuo ovoga (da) čita suru Furkan na slova (tj. na načine na koje), nisi dao čitati meni njih." Pa je rekao: "Pusti ga. Čitaj, o Hišame!" Pa je čitao (ono isto) čitanje koje sam čuo njega (da ga čita). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Tako (također) se je spustila (ova sura)." Zatim je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Čitaj, o Umere!" Pa sam čitao (onakvo čitanje) koje je dao čitati meni (koje me je on naučio). Pa je rekao: "Tako (takođe) se je spustila (objavila ta sura). Zaista ovaj Kur'an se je

spustio na sedam slova (tj. na sedam načina da se može čitati), pa čitajte (ono) što se je olakšalo od njega."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "I zaista već smo olakšali (učinili smo lakim, lahkim, laganim) Kur'an za (izvjesnu) opomenu, pa da li je od opomenutoga (tj. pa da li ima ijedan, iko ko se opominje)?"

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Svaki (pojedinač) je olakšan (učinjen je laganim, lakim, lahkim) za (ono) što se je stvorio za njega (zbog njega - za što je stvoren)."

Govori se (da) je "mujesserun" (što i) "muhejje'un": pripremljen. A rekao je Metar Verrak (o značenju ajeta) "I zaista već smo olakšali Kur'an za (tu) opomenu, pa da li je od opomenutoga (da li se je opomenuo i poučio se iko)?" rekao je (da to znači) Da li je od tražitelja nauke (tj. Da li ima ikakav tražilac nauke, učenik), pa (da) se on pomogne na njemu (na tom putu za naukom)?

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdulvaris, rekao je Jezid: Pričao mi je Mutarrif, sin Abdullaha, od 'Imrana rekao je: Rekao sam:

"O poslaniče Allaha! U čemu (Kako, tj. Zbog čega) rade (izvjesni, ili svi) radnici (činioci poslova, radova)?" Rekao je: "Svaki (pojedinač) je olakšan (ili pripremljen, stvoren, učinjen lakim, lahkim, laganim) za (ono, za onaj rad) što se stvorio za njega (zbog njega - dakle: olakšan, učinjen je laganim svaki pojedinač za ono za što je stvoren - za onaj rad, posao za koji je stvoren)."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Mansura i Aameša, čula su njih dvojica Sa'da, sina Ubejdeta, od Ebu Abdurahmana, od Alije, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je on bio u posmrtnoj povorki (tj. na pokopu jednoga mrtavca, mrtvoga), pa je uzeo (jedno) drvo, pa je počeo (da) udara u (tu) zemlju (tj. da kopka po zemlji, po tlu), pa je rekao:

"Nema od vas od jednoga (tj. Nema od vas ni jednoga, nikoga da je u drukčijem položaju) osim (u takvom da) se je (već) zapisalo njegovo sjedište od raja (tj. njegovo mjesto sjedenja u raju), ili od Vatre (tj. ili u Vatri, u paklu)." Rekli su: "Zar se nećemo osloniti (na to)?" Rekao je: "Radite, pa svaki (pojedinač) je olakšan (pripremljen, predodređen, učinjen lakim, lahkim, laganim - za ono za što je stvoren)."

"Pa što se tiče (onoga) ko je davao i čuvao se je (tj. bojao se je Uzvišenoga Allaha)". Ajet (taj vidjeti u suri koja počinje sa riječima "Vellejli iza jagša.....").

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Nego on je (tj. to je) Kur'an slavni (slavan). U (jednoj) ploči sačuvanoj.", "Tako mi Tura. I knjige napisane (u retke)."

Rekao je Katadete (da riječ "mesturun" znači što i "mektubun": napisan. "Jesturune" je (što i) "jehuttune": pišu, crtaju. "..... u majci Knjige....." je (značenja): općenitosti Knjige i njezinom korijenu (osnovu). "Ne izgovori (ništa) od govora....." je (značenja) ne govori od stvari (ni jedne, tj. ništa, pa da bude drukčije) osim (tako da) se je zapisalo na njega (tj. zapiše se to njemu). A rekao je Ibnu Abas: Piše se (svako) dobro i (svako) zlo. "..... iskrivljuju (izmjenjuju)....." je (značenja) odstranjuju. A nije (ni) jedan (čovjek, tj. niko takav da može da) odstrani riječ (ikoje) knjige od knjiga Allaha, moćan je i veličajan je, a ali oni (tj. nego oni) iskrivljuju nju (riječ), tumače je (sebi) na (drugo tumačenje) osim njezinoga tumačenja. Njihovo učenje (studiranje) je njihovo čitanje. (To jest: "Dirasetun" je što i "tilavetun"). "Va'ijetun" je (što i) "hafizatun": pamtljivica (koja pamti, čuva u sjećanju). "..... ve te'ijeha....." je (što i) "hafezuha": (i) pamti nju (ovu dogodovštinu, ovaj događaj). "..... i objavio se je k meni ovaj Kur'an zato (da) opomenem vas s njime (njime)....." - misli (na) stanovnike Meke i (na svakog onog) kome je dopro ovaj Kur'an, pa on je njemu opominjač.

A rekao je meni Halifete, sin Hajjata: Pričao nam je Mutemir, čuo sam svoga oca od Katadeta, od Ebu Rafia (Ebu Rafi'a), od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Pošto je izvršio Allah (to) stvaranje, napisao (zapisao) je (jednu) knjigu kod Sebe: "Nadvladala je - ili je rekao: Pretekla je - Moja milost Moju srdžbu." Pa ono je (tj. to je) kod Njega iznad (Njegovoga) prijestolja."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Ebu Galiba, pričao nam je Muhamed, sin Ismaila, pričao nam je Mutemir, čuo sam svoga oca (da) govori: Pričao nam je Katadete da je Ebu Rafi' pričao njemu da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zaista Allah je napisao (jednu) knjigu prije (nego) da stvori (prije nego da je stvorio to) stvaranje (tj. ta stvorenja): "Zaista Moja milost pretekla je Moju srdžbu." Pa ono (tj. to) je napisano kod Njega iznad (Njegovoga) prijestolja."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "A Allah je stvorio vas i (ono) što (vi) radite.", "Zaista Mi smo svaku stvar stvorili smo nju sa količinom (određenom, ili: sa sudbinom, određenjem)."

A govoriće se (tim izvjesnim, ili tim svima) slikarima (likovnim umjetnicima): "Proživite (Oživite, Dajte život onome) što ste stvorili."

"Zaista vaš Gospodar je Allah koji je stvorio nebesa i Zemlju u šest dana, zatim se je ujednačio (upravio) na (Svoje) prijestolje (ili: zatim se je uspravio na Svoje prijestolju), pokriva (svaku) noć (svakim) danom (ili: svakom noći svaki dan) traži ga brzo (tražeći ga brzo), i (stvorio je na nebesima) Sunce, i Mjesec i (sve) zvijezde (bivši te sve) potčinjene sa Njegovom zapovjedi (zapovješću), zar ne?! za Njega je (tj. Njegovo je sve) stvaranje i (sva) zapovjed (zapovijedanje); blagoslovljen je Allah, Gospodar (sviju) svjetova."

Rekao je Ibnu 'Uzejnete: Razjasnio je (tj. Rastavio je, napravio je razliku) Allah (odvojivši Svoje) stvaranje od (Svoje) zapovjedi (zapovijedanja) sa Svojim govorom, uzvišen je: "..... zar ne?! za Njega je (tj. Njegovo je sve) stvaranje i (sva) zapovjed (sve, svo zapovjedanje, tj. upravljanje, vladanje).....". A imenovao je (nazvao je) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (to) vjerovanje radom (poslom). Rekao je Ebu Zerr i Ebu Hurejrete: Upitao se je (tj. Upitan je) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koji (od svih) poslova je najvrijedniji?" Rekao je: "Vjerovanje u Allaha i borba u Njegovome putu (za Njegov put, zbog Njegovoga puta)." A rekao je (Uzvišeni Allah):

"..... nagrada za (ono) što su bili (uobičajili da trajno) rade."

A reklo je izaslanstvo (plemena) Abdul-Kajsa Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio: "Zapovjedi nam za (nekoliko) rečenica od (Allahove) zapovjedi (koje su takve da) ako smo radili sa njima (tj. ako budemo radili prema njima, po njima), unišili smo (tj. unići ćemo u) raj." Pa je zapovjedio njima za (to) vjerovanje i (to) svjedočenje (očitovanje, osvjedočenje), i uspostavljanje (obavezne) molitve (fard namaza) i davanje zekata (obavezne milostinje)." Pa je učinio to, sve (od) njega (od nabrojanoga), radom (tj. označio je to sve poslom, radom, kao rad).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Abdulvebbaba, pričao nam je Abdulvebbab, pričao nam je Ejjub od Ebu Kilabeta i Kasima Temimije, od Zehdema rekao je:

Bila je između ovoga plemena od Džerma (tj. Džermovića) i između Eš'arovića ljubav i pobratimstvo (bratstvo). Pa smo bili kod Ebu Musa-a Eš'arije. Pa se približila k njemu (izvjesna) hrana, (a) u njoj je meso kokošiju. A kod njega je (jedan) čovjek od Tejmulahovića, kao da je on od (njihovih) slobodnjaka (oslobođenih robova), pa je pozvao njega (toga čovjeka Ebu Musa) k njemu (k tome jelu, k toj hrani). Pa je rekao (taj čovjek):

"Zaista ja sam vidio njega (taj rod domaćih životinja da) jede (jednu) stvar, pa sam, pa sam se gadio (zgadio na) njega (na to jelo, i taj rod domaćih životinja - pa mi se to gadi), pa sam se zakleo (da) neću jesti njega." Pa je rekao (Ebu Musa): "Dođi (ili: Ovamo)! Pa zaista pričaću ti o tome. Zaista ja sam došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, u nekolicini od Eš'arovića (da) tražimo nošenje (natovarenje, tj. da tražimo životinje za nošenje i tovarenje od) njega. Rekao je: "Tako mi Allaha neću nositi (natovariti) vas, i nema kod mene (ono) što (bih moga da) nosim vas (tj. da vas natovarim na njega)." Pa su se dovele Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (neke) deve (od) ratnoga plijena.

(Doslovno: Pa se je došlo Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, sa plijenom deva, tj. donio mu se je ratni plijen nekakvih deva, a to će reći: njemu su se dovele nekakve deve koje su zarobljene kao ratni plijen.)

Pa je pitao o nama (tj. za nas) pa je rekao: "Gdje je (ona) nekolicina Eš'arovića?" Pa je zapovjedio nama za pet deva (da nam se da), bijelih (svojih) grba. Zatim smo otišli. Rekli smo: "Šta smo napravili? Zakleo se je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) neće nositi (natovariti) nas (tj. da nam neće dati ono što smo tražili) i (da) nema kod njega (ono) što (bi moglo da) nosi (natovari) nas, (a) zatim je (ipak poslije) nosio (natovario) nas. Zanimarili smo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (od) njegove zakletve (tj. Zanimarili smo zakletvu Muhammeda a.s.). Tako mi Allaha nećemo se spasiti nikada." Pa smo se vratili k njemu pa smo mu (to) rekli. Pa je rekao:

"Nisam ja (taj koji) nosi (koji natovari, tovari) vas, a ali (tj. nego) Allah je nosio (natovario) vas. Zaista ja tako mi Allaha neću se zakleći (tj. ja se ne zakunem ni) na (jednu) zakletvu, pa (kada) vidim (nešto drugo) osim nje (da je) bolje od nje (ne postupim, neću postupiti drukčije) osim (tako da) sam došao (prišao onome postupku) koji je bolji (tj. izabrao bi postupak koji je bolji), a razriješio sam se nje (tj. a razriješim se zakletve iskupljivanjem zakletve na način kako je propisano da se izvrši keffareti jemin).

PRIČAO NAM JE Amr, sin Alije, pričao nam je Ebu Asim, pričao nam je Kurrete, sin Halida, pričao nam je Ebu Džemrete Dube'ija: Rekao sam Ibnu Abasu (da nam on priča od izaslanstvu plemena Abdul-Kajsa). Pa je rekao: Došlo je izaslanstvo Abdul-Kajsa na poslanika (tj. ka poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa su rekli:

"Zaista između nas i između tebe su (ovi) idolopoklonici od (plemena) Mudara (Mudar), i zaista mi nećemo dospijevati (dolaziti) k tebi osim u mjesecima zabranjenosti (rata, tj. u svetim mjesecima), pa zapovjedi nama za (neke) rečenice (tj. za neke općenitosti, opće skupine dužnosti) od (Allahove) zapovjedi (koji će taj tvoj nalog biti takav da) ako smo radili s njim (ako radimo, ako budemo radili prema njemu, da) smo unišili (da ćemo unići u) raj. I pozivaćemo k njima (k tim dužnostima onoga) ko je iza nas (ostao u našem plemenu)." Reкао je (Muhammed a.s.):

"Zapovijedam vam za četiri (stvari, dužnosti) i zabranjujem vam četiri (stvari, zabrane). Zapovijedam vam za (to) vjerovanje u Allaha. A da li znate šta je (to) vjerovanje u Allaha? Svjedočanstvo da nema božanstva osim Allah. I (ostale od te četiri dužnosti su) uspostavljanje (te) molitve (namaza), i davanje (toga) zekata i (da) dajete od (svakoga) ratnoga plijena (njegovu) petinu.

A zabranjujem vam četiri (vrste posuda da u njima pravite napitke od voća stavivši vodu u te posude, pa u tu vodu bacivši, stavivši voće da stoji neko vrijeme kako bi pustilo sok iz sebe u vodu). Ne pijte (takve napitke napravljene) u (izvjesnoj) tikvi, i (u izvjesnom) izdubljenom panju (stupi, kadnju), i (u izvjesnim) posudama zasmoljenim (namazanim smolom) i (u izvjesnom zemljanom) krčagu (testiji, tj. zemljanom sudu, posudi namazanom zelenom gleđu, zagleđežisanom zelenom gleđi)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Lejs od Nafi'a, od Kasima, sina Muhameda, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista drugovi (tih) slika (tj. slikari, likovni umjetnici) kažnjavaće se (na) sudnjem danu i govoriće se njima: "Oživite (Proživite, Dajte život onome) što ste stvorili (tj. onome što ste napravili, nacrtali, naslikali)."

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Ejjuba, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), rekao je: Reкао je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista drugovi ovih slika kažnjavaće se (na) sudnjem danu i govoriće se njima: "Oživite (ono) što ste stvorili."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin 'Ala-a, pričao nam je Ibnu Fudajl od 'Umareta, od Ebu Zur'ata, čuo je Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Čuo sam

Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori: "Rekao je Allah, moćan je i veličajan je:

"I ko je najsilniji (ko je veći nasilnik, zulumćar) od (onoga) ko je otišao (tj. ko je počeo da) stvara kao Moje stvaranje? Pa neka stvori (jedan) trun (zrno prašine), ili neka stvori (jednu) bobu (zrno žita, usjeva) ili zrno ječma."

GLAVA

čitanja (izvjesnoga, svakoga) griješnika i dvoičnjaka (licemjerca). A njihovi glasovi i njihovo čitanje neće preći (ne prelazi) njihova grla (grkljane).

PRIČAO NAM JE Hudbete, sin Halida, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Katadete, pričao nam je Enes od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Primjer (izvjesnoga, ili: svakoga) vjernika koji čita (uči) Kur'an je kao (izvjesni) limun, njegov okus (okus) je lijep i njegov miris je lijep. A koji ne čita je kao (izvjesna) datula, njezin okus je lijep, a nema mirisa za nju (tj. u nje). A primjer (izvjesnoga) griješnika koji čita Kur'an je kao primjer (izvjesne gorke) mirišljive biljke (cvijeća), njezin miris je lijep, a njezin okus je gorak. A primjer (izvjesnoga) griješnika koji neće čitati (ne čita) Kur'an je kao primjer hanzale (kolokvinte), njezin okus je gorak (grk), a nema (ni) mirisa za nju (tj. u nje)."

PRIČAO NAM JE Alija, pričao nam je Hišam, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije. - H - A pričao mi je Ahmed, sin Saliha, pričao nam je 'Anbesete, pričao nam je Junus od Ibnu Šihaba, izvijestio me je Jahja, sin 'Urveta sina Zubejra, da je on čuo 'Urveta, sina Zubejra (da) govori: Rekla je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje:

Pitali su (neki) ljudi Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o (tim izvjesnim) proricateljima (sudbine, neviđenoga i budućega, budućih događaja), pa je rekao:

"Zaista oni nisu (ni) sa (kakvom) stvari (tj. nisu oni ništa)." Pa su rekli (ti ljudi): "O poslaniče Allaha! Pa zaista oni pričaju za (izvjesnu) stvar (tj. o nečemu što) bude istina." Rekao je: Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ta (izvjesna) riječ od (izvjesne) istine (je na osnovu toga što) ugrabi nju (izvjesni) duh (naročito skriveno, nevidljivo biće), pa iskakoće (tj. pa izgovori) nju u uho svoga prijatelja (između ljudi proricatelja) kao kakotanje (kokotanje, kakoćanje izvjesne) kokoši, pa pomiješa u njega (u to) više od stotinu laganja (laži)."

(Riječ "karkaretun" znači i gugutanje goluba.)

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Mehdija, sin Mejmuna, čuo sam Muhameda, sina Sirina, (da) priča od Ma'beda, sina Sirina, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Izaći će (neki, jedni) ljudi od strane (toga) istoka i čitaće Kur'an, (a) neće preći (to čitanje) njihove ključnjače (kosti na granici između vrata i prsa, tj. neće im čitanje silaziti u srca), (i) izlaziće iz (ove) vjere kao što izađe (izvjesna) strijela iz (izvjesne) prostrijeljene životinje, zatim se neće povratiti (oni) u nju (u vjeru) do (da) se vrati (dok se ne vrati sama sobom odapeta, izbačena) strijela ka svome rascijepljenome vrhu (kraju u koji se stavlja struna, tetiva i koji je na suprotnoj strani od oštrog vrha strijele)." Reklo se je: "Šta je njihov znak (tj. Kakvi su oni)?" Rekao je: "Njihov znak je (njihovo) brijanje (glave, ili glave i brade, brijanje mnogobrojno)." Ili je rekao: "Iskorjenjivanje kose (tj. Njihovo brijanje do kože, kao da su ikorijenili kosu)."

(Neki vele da izraz "ettesbidu" ima i drugih značenja. I za riječ u hadisu pred ovim hadisom "jukarkiru" i "karkaretun" moglo bi se reći da znače i "rakoli se, guče", "rakolenje, gukanje". A rakolenje kokoši je nešto drukčije, i razlikuje se od kakotanja, kakoćenja. U oba slučaja radi se o davanju glasa od sebe koji daje kokoš uz ponavljanje toga glasa. Prema tome, zadnji dio teksta u prethodnom hadisu mogao bi da glasi i ovako: "....., pa rakoli - gukne, ponavlja - nju u uho svoga prijatelja kao rakolenje - gukanje, ponavljanje - kokoši, pa pomiješaju u njega više od stotinu laganja.)

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "I postavljamo (postavićemo izvjesna) mjerila pravedna (ili: mjerila, pravdu) za sudnji dan....." i (GLAVA o tome) da će se djela sinova Adema (tj. djela ljudi) i njihov govor mjeriti (vagati).

A rekao je Mudžahid: "El-kistasu" je pravda u (na) vizantijskom (jeziku). A govori se (da) je "el-kistu" infinitiv (od) "el-muksitu", a on je (tj. a to je, "el-muksitu" je što i) "el-adilu": pravedan. A što se tiče (izraza) "el-kasitu", pa on je (tj. pa to je isto što i) "el-džairu": nasilan, nepravedan.

PRIČAO MI JE Ahmed, sin Iškaba (Eškaba), pričao nam je Muhamed, sin Fudajla, od 'Umareta, sina Ka'ka'a, od Ebu Zur'ata, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dvije riječi, njih dvije drage su ka Milosrdnom, njih dvije lake (lahke, lagane) su na (za svaki) jezik, njih dvije teške su u (tj. na izvjesnome) mjerilu (tezulji, vagi na sudnjem danu - a te dvije riječi) su:

"Slava Allahu i sa Njegovom hvalom! Slava Allahu velikome!"

(To jest: "Slavu Allahu izgovaramo i tom slavljenju Njega pridružujemo zahvaljivanje Njemu. Slava velikome Allahu!")